

2.8° 141

Wschedzenaf

Protyka

sa Sserbow
na ljeto

1862.

...
S nakladom Maczizy Sserbsteje.

W kommissii w Ssmolerjowej knihowni.

We tutym 1862^{ym} ljecki po Khrystuſu, kiż 365 dnjow wopſchija, liczi ſo:

wot ſtworenja ſwjeta	5811,	wot ſałoženja budyſkeho tačantſtwa	642,
wot wuſtajeńja julianskeje protyżki	1907,	wot ſpoczatka reformazije	345,
wot czerpenja a horjeſtacja Khrystuſoweho	1829,	wot naroda krala Jana	61,
wot ſpoczatka Kſcheciſcijaniſtwa we Eſerbach	842,	wot ſałoženja maczizy berbſkeje	14.

Zyrkwinske ljetne ſnamjenja.

We porebženej Rehorjowej protyży	W starej julianskeje protyży.
I	I
XXX	XI
XXIII	XXIII
V	V
E	G
5	5
20. haperleje	8. haperleje.
23. nebdželje po ſwj. trojizy	do 1. adv. 26.

Ščtyri ljetne czaſy.

Šapoczatk	naljecza: 20. mjerza 9 hodž. 26 min. wecžor.
=	ljecza: 21. junija 6 hodž. 1 min. wecžor.
=	naſymy: 23. ſeptembra 8 hodž. 9 min. rano.
=	ſymy: 22. dezebembra 2 hodž. 2 min. rano.

Ščtyri kwatembry.

W porebženej Rehorjowej a w starej julianskeje protyży		
12. mjerza	{ Neminiscere ſwj. trojizy Kſciža Luzije }	28. februara
11. junija		30. meje
17. ſeptembra		19. ſeptembra
18. dezebembra		19. dezebembra.

Sacznicze ſlóneczka a mjeſacžka.

We l. 1862 ſo ſlóneczko tſi króčž, mjeſacžk pať dwaj króčž ſacznici, a budže jenož to poſlene ſacznicze mjeſacžka 6. dezebembra pola naſ ſ džiela widžecz. — Prjene ſacznicze ſlóneczka ſmjeje ſo 26. junija a budže jenož we Afrizy a Auſtralije, druhe 21. novembra we poľonſkich morjach, tſecze, 20. dezebembra, we Aſije i widženju. — Prjene ſacznicze mjeſacžka 11. junija budže we wecžornej Afrizy a raniſkeje Auſtralije wi- džene; druhe ſmjeje ſo 6. dezebembra wot rano 6 hodž. 34 min. a budže pola naſ jenož hačž do 7 hodž. 54 min., hžež mjeſacžk ſo ſkhowa, i widženju.

Jutrowna tabella.

1863: 5. haperleje.	1869: 28. mjerza.
1864: 27. mjerza pſč. l.	1870: 17. haperleje.
1865: 16. haperleje.	1871. 9. "
1866: 1. "	1872: 31. mjerza pſč. l.
1867: 21. "	1873: 13. haperleje.
1868: 12. " pſč. l.	1874: 4. "

W l. 1862 kuczi Mars.

Štoſetna protyška praji, ſo ſu te ljeta, we ko- trychž Mars kuczi, bóle kucže džiłi mokre.

Naljeto budže kucže a ſymne a ſmjeje hačž do 9. junija wele ſchłodnyh mroſow.

W ljecze je wulka horžota a kucžota i dočžakanju. Tež naſyma je bóle kucža džiłi mokra a ſyma jara poſdže naſtane, tať ſo jara newobſtajne wedro i twerdym merſnejom ſmjejemy.

Ščtož naljetny ſhw naſtupa, dha jeczmen, ſahe woſyty, ſo derje radžicz može, beš tym ſo maľo wofſa, lena, ſyna a wotawy budže.

Naſymny ſhw budže rjane žnje dawacz, hačž runje je i pichenju jara newjeſte.

Dokelž ſemja ſahe neſamerſne, dha ſo i wuſt- wanjom naſymu jara ſhwatačž netreba.

Maľo ſaba a maľo rybow ale wele wina budže. Tež nebudže wele deſčecika, ale wele czežklyh hrimanjow.

Naſymu ſmjejemy wele hježnyh khorocžow.

12 nebeſke ſnamjenja.

 boran,	 law,	 tſjelnik,
 bnl,	 kucžna,	 kosoróžł,
 dwojnital,	 waža,	 wodny muž,
 rať,	 ſčorpion,	 ryhje.

Abbreviatury abo pſchifróťjenja ſłowow.

☉	ſlóneczko,	ſſ.	p. ſſhadjenje popoľnju.
☽	mjeſacžk,	ſſ.	d. ſſhadjenje dapoľnju.
☾	poľny mjeſacžk,	ſ.	p. ſhowanje popoľnju.
☿	poſleni bjertik,	ſ.	d. ſhowanje dapoľnju.
♄	młody mjeſacžk,	hod.	hodžina.
♃	prjeni bjertik,	min.	minuta.
		*	ſtótne wiki.

1862. Januar,

wulki wóžk,
ma 31 dnjów.

Mješčackłowe
přehmjenenje.
Wedro.
Stoljetna
protyka.

Hermaniti
a
šfótne wiski.

Tydženje a dnj.	Poredžena protyka		Stara julianska Dezember.	☉			Meseće nomenja.	☾	
	evangeljska.	katholjska.		šřhab. h. m.	šřhow h. m.	šřh. šř. h. m.		šřh. šř. h. m.	
1. tydžen. Text dop.: Romšk. 8, 24—28; pop.; Łuř. 12, 5—9.									
1 šřeba	Nowe ljetó	Plome leto	20 Kwatemb.	8	7	3	59		šř. p.
2 šřtw.	Mařcharja	Mařaria	21 Julia	8	7	4	0		6 42
3 pjatk	Rařšpra	Genowefé	22 Anastasia	8	6	4	1		8 4
4 šřobot.	Wařzarja	Tita	23 Dagoberta	8	6	4	2		9 20

2. tydžen. Text dop.: Tit. 3, 4—7; pop.: Łuř. 2, 33—40.									
5 nedž.	po now. ljećje	po now. ljeć.	24 4. advent	8	6	4	4		10 29
6 pónđž.	Ťřřoch kralow	Sw. 3 kral.	25 Boži džeň.	8	6	4	6		11 39
7 wut.	Juliany	Božidara	26 Boži mač.	8	5	4	7		šř. d.
8 šřeba	Erharda	Severina	27 Šřěpan.	8	5	4	8		0 6
9 šřtw.	Zacharja	Juliana	28 20000 mart	8	5	4	10		1 44
10 pjatk	Čeřejomjera	Agathona	29 Njew. dž.	8	5	4	12		3 35
11 šřobot.	Alonšije	Hegina	30 Anisie	8	4	4	13		4 5

3. tydžen. Text dop.: Gal. 3, 23—29; pop.: Łuř. 2, 41—42.									
12 nedž.	1. nedž. po 3 šř.	1. nedž. po 3 šř.	31 N. p. k. n.	8	4	4	15		4 55
13 pónđž.	Šilaria	Leontia	1 N. l. 1862.	8	4	4	16		5 59
14 wut.	Feliza	Šilaria	2 Melanie	8	3	4	17		6 44
15 šřeba	Bohum.	Pawowa	3 70 jap.	8	2	4	18		7 21
16 šřtw.	Erdmuth.	Marczella	4 Theofanta	8	1	4	20		šřh. p.
17 pjatk	Antonia	Antonia	5 Malachia	8	0	4	21		6 26
18 šřobot.	Felizith	Pětr. stow. R.	6 Ťřoch kr.	7	59	4	23		7 45

4. tydžen. Text dop.: Romšk. 12, 1—6; pop.: Jan. 2, 1—11.									
19 nedž.	2. nedž. po 3 šř.	2. nedž. po 3 šř.	72. n. p. 3 k.	7	58	4	25		8 59
20 pónđž.	Fab. Sebast.	Fabiana a B.	8 Jurija Kr.	7	56	4	27		10 22
21 wut.	Hanže	Hanže	9 Potymut.	7	54	4	28		11 36
22 šřeba	Binzenza	Binzencza	10 Reh. Nys.	7	54	4	30		šřh. d.
23 šřtw.	Charity	Marije lub.	11 Theodosia	7	53	4	32		0 57
24 pjatk	Timotheja	Timotheja	12 Tatiana	7	52	4	34		2 19
25 šřobot.	Paw. wobr.	Paw. wobr.	13 Hermila	7	50	4	53		3 36

5. tydžen. Text dop.: Romšk. 12, 14—21; pop.: Matth. 8, 5—13.									
26 nedž.	18. nedž. po šř.	3. nedž. po 3 šř.	14 3. n. p 3 k.	7	59	4	37		4 47
27 pónđž.	Jan. Šřřyřofř.	Jana Šřřyřofř.	15 Paw. Th.	7	47	4	39		5 45
28 wut.	Karoliny	Čžerilla	16 Marcella	7	46	4	41		6 31
29 šřeba	Theobal.	Francza Sal.	17 Antona	7	45	4	43		7 5
30 šřtw.	Abelgun.	Martine	18 Athanasie	7	43	4	44		šřh. p.
31 pjatk	Virgilie	Pětr. Mal.	19 Mařaria	7	43	4	46		6 54

☾ Prjeni
bjertl. 7. jan.
wečwor 11 hod.
36 min. pokaže
na šřmu.

☺ Pořny
mjeř. 16. jan.
rano 2 hodž.
44 minut. pšři-
neře čzoplšře
wedro pšři
pomřčez-
nym nebju.

☾ Pořleni
bjertl. 23. jan.
rano 7 hodžin.
26 min. ma
beřčez a wjetr.

☾ Mřody
mjeř. 30. jan.
rano 3 hodž.
39 min. po-
kaže na mer-
řnenje a šřmu.

**Stoljetna
protyka:**
Januar řa-
počjne řo ře
řuchim a niž
jara řymnym
wedrom. 14.
do 20. po-
mřřezene ne-
bjo; 21 do
řenzja řuche
mřřnenje a
mato řnjeha.

1. Pipř.
2. Rařez.
7. Bart.*
8. Neřřwaczje-
dřo.*
14. Šalřř-
trow.*
18. Budy-
řřin.*
27. Numburg.
Lubaň.*

**Wopomnenja
hřdne dnj.**

1. nowe ljetó.
2. Landtag.
6. Ťřřoch kral.
20. Fabiana a
Sebast.
22. Binzenza.
25. Pawořa
wobroczenje
abo ptaczi
řwař.

Zeli řo je
na Pawořa
wobroczenje
renje a řajne
nebjo, dħa mř-
že řo jedny
dobřeřo ljeta
nadbřřez.

Zeli řo řu
we januaru
řurjawy, dħa
budže naljeto
mřře.

1862. Februar, mały różk, ma 28 dnjów.

Mjeszczowe
přchemjenjenje.
Wedro.
Stoljetna
protyka.

Hermanki
a
stótné wólki.

Tydjenje a dnj.	Poredžena protyka		Stara julianska Januar.	☉		Měste mjenjenja.	☾	
	evangeljska.	katholska.		řhab. h. m.	řhow. h. m.		řh. h. m.	řh. h. m.
1 řobot.	Brigitty	Ignacza	20 Euthymia	7 40	4 49		řh. p.	

☽ Přieni
řjertl. 6. febr.
weczor 9 řob.
0 min. přři-
neře řnjeř a
merřnenje.

- 3. Kinsbóřt.
- 5. Neřwaczi-
řko.*
- 5a 6 Nadeberg.
- 10. řhoreřz.*
- 11 řalsř-
řrow.*
- 17 řukow.*
- 24. řassyn.*
- řasořza.
- řřřibuš.*
- 28. řalawa.*

6. tydžeň. Text dop.: Řomřk. 13, 8—10; pop.: Matřh. 8, 23—27.

2 nedž.	4. nedž. po 3 řr.	4. nedž. po 3 řr.	21 ř. n. p. řk.	7 38	4 51		9 25
3 póněž.	Blařija	Bwařija	22 Timoth.	7 36	4 53		10 29
4 wut.	Veronikk	řandr. Řorř.	23 Klemensa	7 35	4 54		11 37
5 řreda	Agathy	Agathé	24 Xenije	7 83	4 56		řh. b.
6 řřtw.	Dorořeje	Dorořeje	25 řurija řh.	7 31	4 58		0 45
7 pjařk	Řiřarda	Řomuľba	26 Xenofona	7 29	5 0		1 50
8 řobot.	řonorata	řana mart.	27 řana řr.	7 28	5 2		2 53

☽ Pořny
mjeř. 14. febr.
weczor 5 řob.
55 min. wjazy
řnjeřa přři-
neře.

—

7. tydžeň. Text dop.: řpřeř. 1, 3—6; pop.; Matřh. 9, 35—38.

9 nedž.	5. nedž. po 3 řr.	5. nedž. po 3 řr.	28 řriodium	7 27	5 4		3 49
10 póněž.	řholařtikk	řholařtikk	29 řgnaca	7 25	5 6		4 38
11 wut.	řufrořiny	řeřideria	30 řreof.	7 23	5 8		5 18
12 řreda	řordana	řulalije	31 řyriasa	7 21	5 10		5 51
13 řřtw.	řulalije	řuliané	1 februaru	7 19	5 11		6 19
14 pjařk	řalentina	řalentiné	2 řar. wut.	7 17	5 12		řh. p.
15 řobot.	řaufřtina	řaufřtiné	3 Blařija	7 16	5 13		6 46

☽ Pořleni
řjertl. 21. febr.
popořnjuřřob.
6 min. je řuči
a řumny.

Wapomnenja
řódné dnj.

- 1. řralowřřte
dawřk.
- řóntwa
řařtane.
- 2. řřwjeřřk
řarije.
- 24. řatřhijařa

3. tydžeň. Text dop.: 1. řor. 9, 24—27; pop.: Matřh. 20, 1—16.

16 nedž.	řeptuagesima	řeptuagesima	4 řeptuag.	7 14	5 15		8 1
17 póněž.	Řonřanzije	Řonřanzije	5 Agathy	7 12	5 17		9 28
18 wut.	Řonřordije	Řonřordije	6 Dorořeje	7 10	5 19		10 43
19 řreda	řufanny	řabina	7 řarřhena	7 8	5 21		řh. b.
20 řřtw.	řeberęřta	řuřaria	8 řheofila	7 6	5 23		0 8
21 pjařk	řleonory	řelheide	9 řikeřory	7 4	5 24		1 25
22 řobot.	řjetry. řt.	řetry. řtow.	10 řarat.	7 3	5 26		2 38

Stoljetna
protyka:
řebnuar ma
přři řpocřatřku
cřopřh cřařř;
wot 13. do 18.
budje řnjeř a
wjetř; wot 19.
řačř do řonřa
budje řara
wulka řyma.

řeli řo je we
řebnuaru wele
řurřawoty, řha
je řa řřle řřto
wele řeřęęři-
řow.

řeli we řebnu-
aru řřjenje řř-
ma, řha řane
dobře řřje ne-
budřa.

9. tydžeň. Text dop.: 2, řor. 11, 21—31; pop.: řut. 8, 4—15.

23 nedž.	řezagesima	řezagesima	11 řjasopóřt.	7 1	5 28		3 39
24 póněž.	řatřhijařa	řatřhijařa	12 Meticia	6 59	5 30		4 28
25 wut.	řikřtorina	řorřřra	13 řulalie	6 56	5 31		5 4
26 řreda	řeřřorija	řeřřora	14 řauxencia	6 54	5 33		5 33
27 řřtw.	řolpřeř.	řeandřa	15 řonesima	6 52	5 35		5 37
28 pjařk	řakarija	řakarija	16 řamřila	6 50	5 37		řh. p.

1862. Mierz,

na ljetnik,

ma 31 dnjów.

Mieszackowe
pshemjenjenje.
Wedro.
Stoljetna
protyka.

Sermanki
a
skótne wiki.

Tydzjenje a dny.	Poredjena protyka		Stara julianska Februar.	☉	☽	☿	♁	♂	♀
1 febrot.	Albina	Albina	17 Konstanca	6 48	5 39				
10. tydzjen. Text dop.: 1. Kor. 13; pop.: Luk. 18, 31—43.									
2 nedz.	Estomihj	Quinquagesima	18 Syropust.	6 47	5 41				8 17
3 póndz.	Kunigundy	Simplicza	19 Archippa	6 45	5 42				9 18
4 wut.	Pósnizh	Pósniczé	20 Póstaicy	6 43	5 43				10 29
5 freda	Popelna freda	Popelna sředa	21 Pop. sřjeda	6 40	5 45				11 37
6 shtw.	Fridolina	Fridolina	22 Eugena	6 38	5 47				th. p.
7 pjatk.	Perpetuy	Domascha Ktw.	23 Klemensa	6 36	5 48				0 51
8 febrot.	Filemona	Filemona	24 Polykarpa	6 34	5 50				1 36
11. tydzjen. Text dop.: 2. Kor. 6, 1—10; pop.: Jan. 10, 12—16.									
9 nedz.	Inwokavit	1. nedz. pósta	25 Quadrag.	6 31	5 52				2 26
10 póndz.	Alexandra	Kaja	26 Tarasia	6 29	5 53				3 12
11 wut.	Rosiny	Rosiné	27 Porfyrá	6 27	5 54				3 49
12 freda	Kwatember	Suřhe dne	28 Kwatemb.	6 25	5 56				4 13
13 shtw.	Salomona	Niczefora	1 mërca	6 23	5 58				4 43
14 pjatk.	Abigaile	Mathilde	2 Theodota	6 21	6 0				5 20
15 febrot.	Khrystofa	Longina	3 Eudokia	6 18	6 1				5 55
12. tydzjen. Text dop.: Hebr. 12, 1—6; pop.: Matth. 15, 21—28.									
16 nedz.	Reminisz	2. nedz. pósta	42. n. post.	6 16	6 3				th. p.
17 póndz.	Herty	Patriczia	5 Kanona	6 14	6 5				8 31
18 wut.	Anselma	Ezerilla	6 42 mart.	6 11	6 6				9 47
19 freda	Josefa	Josefa	7 Basilia	6 9	6 8				11 20
20 shtw.	Joachimy	Joachlma	8 Theofila	6 7	6 10				th. d.
21 pjatk.	Pokut. p.	Benedikta	9 40 mart.	6 5	6 12				0 30
22 febrot.	Kasimira	Oktaviana	10 Kodrata	6 3	6 13				1 39
13. tydzjen. Text dop.: 1. Pjetr 2, 21—25; pop.: Luk. 20, 9—20.									
23 nedz.	Dkuli	3. nedz. pósta	113. n. post.	6 1	6 15				2 20
24 póndz.	Gabriela	Simeona	12 Theofana	5 58	6 17				3 10
25 wut.	Marije pšp.	13 Nicefora	5 55	6 19				3 48
26 freda	Kastula	Ludgera	14 Agarita	5 53	6 20				4 1
27 shtw.	Ruperta	Ruperta	15 Benedikta	5 51	6 22				4 22
28 pjatk.	Angeliki	Guntrama	16 Sabina	5 49	6 23				4 49
29 febrot.	Eustachia	Eustachia	17 Alexia	5 47	6 24				6 2
14. tydzjen. Text dop.: Romsl. 5, 1—6; pop.: Jan. 15, 18—25.									
30 nedz.	Kátare	4. nedz. pósta	18. 1. n. post.	5 45	6 26				th. p.
31 póndz.	Detlava	Balbiné	19 Iosefa	5 42	6 27				8 23

☽ Prjeni
bjertl. 8. mjerz.
weczor 6 hodz.
10 minut. na
hrosne wedro
pokaze.

☉ Pokny
mješ. 16.
mjerza rano
6 hodz. 6 min.
pšchineše re-
nišche wedro.

☽ Pořleni
bjertl. 22.
mjerza weczor
10 hodz. 38 m.
na kurjawy
pokaze.

☉ Mřody
mješ. 30.
mjerza rano
8. hodz. 35
minut. ma
rjane wedro.

Stoljetna
protyka:

Mierz řo řa-
poczne se řym-
nym wedrom;
rano a weczor
bubže tacz; 8.
a 9. desčez a
řujeh; 10. do
21. mersnenja;
wot 22. do
řonza je řařne
neřjo, tola w
nozy je řyma.

3. Biskopizy.*
Nowořař.
Wostrowz.*
Kalawa
Wożeretz.*
Wroby.*
Žahań.*
4. Bart.*
Přibřezj.*
5. Reřwaczi-
dło.*
Bernacizh.*
8. Trjebule.*
10. Drazdžany
(řt. mjesto)
Luboras.
Gródk.*
11. Barřčezj.*
Grodziřč-
cjo.
15. Žitawa.*
17. Štokpno.*
Wóřperř.*
18. Dobrořozj.*
19. Kadeburg.*
22. Ruřow.*
24. Draz-
džany.*
Halřč-
trow.*
Ryřwald.*
Eřtánk-
now.
Lubin.
26. Krosřyn.
Ruhland.
31. Peřezniža.*
Ryřwadž.
Dubz.*
Grabin.*
Goliřřyn.
4. Pořnizh.
12. Kwatem-
ber. 21. Po-
kutny pjatk.
25. Marije
připoweda-
nie.

1862. Saperleje,

jutrownik,

ma 30 dnjów.

Miejsczkowe
přemienjenje.
Wedro.
Stoljetna
protyka.

Hermant
a
stótnie wiski.

Zhdjenje a dny.	Poredjena protyka		Stara julianska Mjerz.	☉		☽ stf. h.	☽ stf. h.
	evangeljska.	katholska.		stf. h.	stf. h.		
1 wut.	Theodory.	Huga	20 Jana Scr.	5 41	6 29		stf. p.
2 fředa	Kosamundy	Francaza Pawl.	21 Jakuba b.	5 39	6 31		10 25
3 shtw.	Daria	Richarda	22 Basilia	5 36	6 33		11 30
4 pjatf	Ambrosia	Ksidora	23 Nikodema	5 34	6 34		stf. b.
5 řobot.	Brenaa.	Vinczenca	24 Gabriela	5 31	6 36		0 19

15. tydzeń. Text dop.: Roml. 8, 31—39; pop.: Jan. 16, 16—22.

6 nedz.	Judifa	☾	5. nedz. posta	25 5. n. post.	5 29	6 38		1 8
7 póndz.	Kuřy	☾	Herm. Josefa	26 Kortula	5 27	6 39		1 44
8 wut.	Coleřtina		Mansweta	27 Ruperta	5 24	6 41		2 16
9 fředa	Theofila		Mar. Kleop.	28 Hilaria	5 22	6 43		2 44
10 shtw.	Daniela		Czechela	29 Marka	5 20	6 44		3 8
11 pjatf	Julia		Leona wulf.	30 Jana Kl.	5 18	6 45		3 26
12 řobot.	Eustorgia		Julia	31 Hypatije	5 16	6 47		3 46

16. tydzeń. Text dop.: Philip. 2, 5—11; pop.: Matth. 21, 1—9;

13 nedz.	Palmar.	☾	Wowontzka	1 hap. Waji	5 14	6 49		4 8
14 póndz.	Tiburza	☾	Tiburza	2 Tita	5 11	6 50		stf. p.
15 wut.	Paterna		Paterna	3 Niketasa	5 9	6 25		8 56
16 fředa	Marona		Marona	4 Theodula	5 7	6 54		10 10
17 shtw.	Seleny shtw.		Zel. shtwórtf	5 Zel. řtw.	5 5	6 56		11 19
18 pjatf	Czichi pjatf		Wulki patf	6 Cichi pjatf	5 3	6 57		stf. b.
19 řobot.	Hermogena		Křesofstoma	7 Jurija m.	5 1	6 59		0 19

17. tydzeń. Text dop.: 1 Pietr. 1, 3—9; pop.: Mark. 16, 1—8.

20 nedz.	1 řw. jut.	☾	1 řw. dj. jut.	8 1. sw. jut.	4 59	7 1		1 6
21 póndz.	2 řw. jut.	☾	2 řw. dj. jut.	9 2. sw. jut.	4 57	7 2		2 16
22 wut.	Sotera		Sotera	10 Terenca	4 55	7 3		2 36
23 fředa	Jurija		Jurija	11 Antipasa	4 53	7 4		2 49
24 shtw.	Alberta		Fibela	12 Basilia	4 51	7 6		2 51
25 pjatf	Marka		Marka	13 Antemona	4 49	7 8		3 4
26 řobot.	Kleta		Kleta	14 Martina	4 47	7 10		3 10

18. tydzeń. Text dop.: 1 Kor. 15, 50—57; pop.: Jan. 20, 24—29.

27 nedz.	Quasimodog.	☾	1 nedz. po jut.	15 Quasim.	4 45	7 11		3 42
28 póndz.	Vitala	☾	Vitala	16 Agapy	4 43	7 13		4 20
29 wut.	Sibylle	☾	Petra m.	17 Simeona	4 41	7 14		stf. p.
30 fředa	Eutropia		Khaté Sten.	18 Jana dec.	4 39	7 16		9 20

☽ Prjenti
bjertf. 7. hap.
popořnju 1 ho-
dzjin. 1min. ma
řnjeř, deřćę a
řjane dny.

☽ Pořny
mjeř. 14. hap.
popořnju 3 ho-
dzjin. 46 min.
pořaje na ne-
řtajne wedro.

☽ Pořlent
bjertf. 21. hap.
rano 6 hodzin.
52 min. přchi-
neře wjetr a
deřćę.

☽ Młody
mjeř. 29. hap.
rano 0 hodzin.
16 minut. ma
jařne neřjo a
ćzopke dny.

Stoljetna
protyka:

Řać do 10.

hap. meřnenje,
na to ćzopliřche
wedro nařtane;
wot 23. do 29.

jařo mřořy a
meřnenja
přchińdu; přchi-
ńonzu řapocźne
ćzopliřcho byćę.

2. Neřwaczi-
dło.*
Žemr.*
 3. Britand.*
 6. Brimakt.*
 7. Lubij.*
Wóřklnř.*
Lubnjow.
Muřakow*.
 8. Kóřtkow*.
 9. Górow.
 10. Kamenz.*
 11. Stara
Darbna.
Beřtkow.
 12. Budy-
řchin.*
Ortrand.*
Trjebule*.
 14. Kulow.
Witow.*
Gaffyu.*
Luboras.
 15. Paľř-
trom.*
Bařřćę.*
 17. Šoreľz.*
 22. Djeje.*
 26. Stara
Darbna.
 28. Wóřpóř.*
Póřkowny.*
Řhocze-
buř.*
 30. Kadeberg.
- Wopomnjenja
hódnę dny.
1. dawki řa
wopaleřřtu
pořkadnizu.
 15. Bařřchon-
ře a remeř-
niře dawki.
 23. Jurija.
 25. Marka.

1862. Meja,

różomni,

na 31 dnjów.

Mjeſzackłowe
pſchemjenenje.
Wedro.
Stołjetna
protyka.

Sermantſi
a
ſtótne wtkł.

Tudjenje a dnj.	Poredżena protyka		Stara julianſka Gaperleja.	☉		Nebefſe inamjenja.	☾	
	ewangelſka.	Katholſka.		ſſhab. h. m.	ſſhow. h. m.		ſſh. h.	h. m.
1 ſchtw.	Jil. a Jaiuba	Jil. ha Jai.	19	4 38	7 17		ſſh. p.	
2 pjatk	Sigiſmunda	Athanaſia	20 Hermog.	4 36	7 18		11 0	
3 ſobot.	Aſchiż namał.	Ażija namał.	21 Januaria	4 35	7 20		11 42	

19. tudjeń. Text dop.: Romſk. 10, 8—14; pop.: Jan. 21, 15—27.

4 nedż.	Miſer. Domini	2. nedż. po jut.	22 Mis. Dom.	4 33	7 22		ſſh. d.	
5 pónđz.	Gottharda	Pia V.	23 Jurija w.	4 31	7 24		0 16	
6 wut.	Jana Pſ.	Jana Pfort.	24 Sawwy	4 29	7 25		0 44	
7 ſreda	Bohum.	Staniſławowa	25 Marka ev.	4 27	7 27		1 6	
8 ſchtw.	Ditricha	Michała zjew.	26 Basilia	4 25	7 28		1 28	
9 pjatk	Venigny	Kehoła Naz.	27 Simeona	4 23	7 30		1 47	
10 ſobot.	Wiktorijs	Antonia	28 Jasona	4 21	7 32		2 7	

20. tudjeń. Text dop.: 1. Pietr. 2, 11—17; pop.: Łuf. 24, 46—49.

11 nedż.	Jubilate	3. nedż. po jut.	29 Jubilate	4 20	7 33		2 29	
12 pónđz.	Pankraza	Pankraza	30 Jakubajap.	4 18	7 35		2 53	
13 wut.	Servaza	Servaza	1 meje	4 17	7 36		ſſh. p.	
14 ſreda	Chryſtiana	Pachomia	2 Athanaſia	4 15	7 38		8 56	
15 ſchtw.	Sofijs	Sofijs	3 Timothea	4 14	7 39		10 10	
16 pjatk	Sary	Jana ſ Nep.	4 Pelagija	4 13	7 40		10 57	
17 ſobot.	Jodoka	Bruna	5 Ireny	4 12	7 41		11 38	

21. tudjeń. Text dop.: Jał. 1, 13—18; pop.: Jan. 16, 5—15.

18 nedż.	Rogate	4. nedż. po jut.	6 Rogate	4 11	7 42		ſſh. d.	
19 pónđz.	Potenzia.	Petra Coleſt.	7 Kriż nam.	4 10	7 43		0 8	
20 wut.	Thereſijs	Wafiłijs	8 Jana theol.	4 8	7 45		0 33	
21 ſreda	Prudenza	Donata	9 Jesajasa	4 6	7 46		0 52	
22 ſchtw.	Heleny	Helené	10 Šim. S.	4 5	7 46		1 11	
23 pjatk	Deſiderijs	Deſideria	11 Mamerta	4 4	7 49		2 28	
24 ſobot.	Hany	Hané	12 Pankraza	4 3	7 51		3 47	

22. tudjeń. Text dop.: 2. Kor. 9, 8—11; pop.: Jan. 16, 23—28.

25 nedż.	Cantate	5. nedż. po jut.	13 Cantate	4 2	7 53		4 6	
26 pónđz.	Bedy	Bedy	14 Isidora	4 1	7 54		5 30	
27 wut.	Florenza	Wélema	15 Pachoma	3 59	7 55		7 53	
28 ſreda	Wélema	Germana	16 Sary	3 58	7 56		ſh. p.	
29 ſchtw.	Bojs ſpiczijs	Bożocho ſpccja	17 Boże ſtp.	3 57	7 57		9 0	
30 pjatk	Wiganda	Ferdinanda	18 Theodota	3 56	7 58		9 49	
31 ſobot.	Petronelle	Petronelle	10 Patrika	3 55	7 59		10 18	

☽ Prjeni
bjertł. 7. meje
rano 4 hodż.
31 min. ma
rijane wedro.

☽ Poſony
mjeſ. 13. meje
weczor 11 hodż
48 minut. je
ſhunny a
deſzczekoſty.

☽ Poſleni
bjertł. 20. meje
pop. 4 hodżin.
21. min. po-
każe na deſzcz.

☽ Młody
mjeſ. 28. meje
pop. 4 hodżin.
15 min. pſchi-
neſe po
deſzczęſtu
czoplotu.

Stołjetna
protyka:

3. meje hri-
manje pſchi-
dże, a na to
ſhunnisze we-
dro, 8. do 11.
bóle czopko;
11. łód meſ-
ne a haż do

20. ſyma wo-
ſtane; 21. do
27. ſu rijane
czopke dnj;
30. łód a mrós.

1. Bart.*
3. Drjenk.*
5. Nowoſał.
- Mikoraſ.
- Warszczj.*
- Żaſań.*
6. Krafow.*
- Danna.
7. Reſwaczj =
dło.*
12. Kafezy.
- Name-
nijow.*
- Eiſenberg*
Wjeto-
ſchow.
13. Gałſch-
trow.

19. Drażdżany
(nowe m.)
- Kadme-
riży.*
- Wojeręży.*
- Luboraſ*
Łukow.*
23. Kalawa.*

26. Lubij.*
- Kameńz.*
Gubin.*
27. Pſchibrijeg.
28. Rukow.*
- Żemr.*
30. Beſkow.
- Pſchibinſ.
- Grobziſzczjo*.
31. Żitawa.
- Witow.*

Wopomnienia
hódne dnj.

1. Kralowſſe
dawki.
12. Pankraza.
13. Servaza.
25. Ĵurbana.

1862. Junij,

šmažnik,

ma 30 dnjow.

Mješčackowe
pšchemjenenje.
Wedro.
Stoljetna
protyka.

Hermanki
a
šćotne wiki.

Tydženje a dnj.	Poredžena protyka		Stara julianska Mjeza.	☉		Meseće imenjenja.	☾		D	Prijeni	2. Kinsbort.* Gassyn.* Lubin. Sestank now. Gródt.*
	evangeljska.	katholjska.		šhab. h. m.	šhow. h. m.		šh. h.	šh. h.			
23. tydžen. Text dop.: Eph. 2, 4—7; pop.: Jan. 16, 1—4.											
1 nedž.	Eraudi	6. nedž. jutrow	20 Exaudi	3 54	8 0		šh. p.			h. m.	h. m.
2 pónđž.	Marzelina	Erasma	21 P. F. A.	3 53	8 2		11 21				
3 wut.	Erasma	Motilde	22 Basiliska	3 53	8 3		11 40				
4 fređa	Karpasja	Karpasja	23 Michala	3 52	8 4		11 52				
5 šhtw.	Bonifaza	Bonifacza b.	24 Simeona	3 51	8 5		šh. b.				
6 pjatf.	Benigna	Norberta	25 Hlow. Jan.	3 51	8 5		0 10				
7 šobot.	Lufreczije	Lufreczije	26 Karpa	3 50	8 6		0 31				
24. tydžen. Text dop.: Eph. 1, 9—14; pop.: Jan. št. 2, 1—13.											
8 nedž.	1. dž. šwjatkow	1. šw. šwatt.	271. sw. sw.	3 50	8 7		0 50				
9 pónđž.	2. dž. šwjatkow	2. šw. šwatt.	282. sw. sw.	3 50	8 8		1 26				
10 wut.	Onofria	Onofria	29 Theodosia	3 48	8 8		1 53				
11 fređa	Kwatem.	Euche dne	30K wateml.	3 49	8 9		12 38				
12 šhtw.	Basilida	Basilida	31 Herminy	3 49	8 10		šh. p.				
13 pjatf.	Tobiasa	Antonia Pad.	1 junija	3 49	8 10		9 41				
14 šobot.	Eliseja	Basilida	2 Nicefora	3 49	8 11		10 10				
25. tydžen. Text dop.: Romšt. 11, 33—36; pop.: Jan. 3, 1—15.											
15 nedž.	Šw. šw. tr.	Šw. šw. troficzé	31. n. p. sw.	3 48	8 12		10 43				
16 pónđž.	Engelberta	Rainera	4 Mitrofona	3 48	8 12		11 57				
17 wut.	Lawry	Marfa	5 Dorotheje	3 48	8 13		11 20				
18 fređa	Arnolfa	Zuliané	6 Theodota	3 48	8 13		11 38				
19 šhtw.	Gervasja	Božoho cžewa	7 Norberta	3 48	8 14		11 53				
20 pjatf.	Sylveria	Sylveria	8 Božidara	3 48	8 14		šh. d.				
21 šobot.	Filipiny	Mloysia	9 Cyrill. Al.	3 48	8 14		9 10				
26. tydžen. Text dop.: 1. Jan. 4, 16—21; pop.: Luf. 16, 19—31.											
22 nedž.	1. n. po šw. tr.	2. n. po šwatt.	102. n. p. sw.	3 48	8 14		0 35				
23 pónđž.	Basilida	Agteppine	11 Bartromja	3 48	8 15		1 0				
24 wut.	Jana šćeženka	Jana šćeženka	12 Onofria	3 49	8 15		1 33				
25 fređa	Elogia	Prospera	13 Akwiliny	3 49	8 15		2 12				
26 šhtw.	Jerem.	Jana ha Paw.	14 Elisea	3 50	8 15		2 56				
27 pjatf.	7 španž.	Kreščencza	15 Amosa pr.	3 50	8 14		šh. b.				
28 šobot.	Lea	Lea druh.	16 Tychona	3 51	8 14		9 0				
27. tydžen. Text dop.: Jak 1, 21—25; pop.: Luf. 14, 16—24.											
29 nedž.	2. n. po šw. tr.	3. n. po šwatt.	3. n. p. sw.	3 51	8 14		9 27				
30 pónđž.	Paw. wopom.	Paw. wopom.	Leoncija	3 52	8 14		9 48				

h. m. 5. jun. popoknju 3 h. bžiny 32 min. ma cžopke a rjane dnj. ☺ Pokny mješ. 12. jun. rano 7 hodž. 6 min. pšči-neše rjanš plódnj cžaj. ☾ Pošleni h. m. 19. jun. rano 4 hodž. 1 min. ma jenaste rjane wedro. ☉ Młody mješ. 27. jun. rano 7 hod. 43 min. pšči-neše cžoplotu a po nej hri-manje.

Stoljetna protyka:
Junij šo š mrosom šapoczne a na to jara newobštajne wedro nastane; 9. mros; 10. do šonža renje cžopke.

Wopomnenja hódne dnj.
8. Medarba.
15. Bita.
24. Jana.
27. 7 španžow.
29. Pietra a Pawoła.

16. Biskopizj.*
Nychwak.*
Grabin.
Gubin.*
Pizn.*
Kusland.
17. Damna.
Kostkom.*
19. Štaland.
20. Stara.
Darbna.*
21. Lubin.*
23. Šhorež.*
Šalschtrow.*
Guczina.
Lubnjow.
Mnzakow.*
29. Welecžin.*
Wofšlnt.*
25. Krosžyn.
Zarow.*
26. Dtraud.*
30. Drazžjanz.
(št. mješt.)
Drjów.*
Brody.*
Nychbach.
Kumburg.
Luban.*
Luberaš.*
Goliššyn.
Kosbórt.*

1862. Julij,

prażnik,

ma 31 dnjów.

Mjeřaczkowe
přchemienjenje.
Wedro.
Stoljetna
protyka.

Hermanki
a
řtótne wifl.

Tydjenje a dnj.	Poređjena protyka		Stara julianska Junij.	☉			Mjeře mjenjenja.	☾	
	evangelřka.	katholřka.		řřab. h. m.	řřow. h. m.	řř. h. m.		řř. h. m.	
1 wut.	Theodoricha	Theodoricha	19 Judařa j.	3 52	8 14		řř. p.		
2 řreda	Marije domap.	Marije domap.	20 Methodia	3 53	8 14		10 20		
3 řřtw.	Kornelia	Euloga	21 Juliana m.	3 54	8 14		10 40		
4 pjatř	Hořdrich.	Udalrika	22 Eusebia	3 54	8 14		11 0		
5 řobot.	Charlotthy	Dominiki	23 Agrippiny	3 55	8 13		11 21		

28. tydżeń. Ĺert dop.: 1 Ĺim. 6, 6—10. Ĺul. 15, 1—10.

6 nedź.	3. n. po řřw. tr.	4. ř. po řřwatř.	24 4. n. p. sw.	3 56	8 13		11 52	
7 pónđź.	Wilibalda	Wilibalda	25 Febronije	3 57	8 12		řř. d.	
8 wut.	Kiliana	Kiliana	26 Davida	3 58	8 12		0 30	
9 řreda	Cyrilla	Czerilla	27 Kónć Pj.	3 59	8 11		1 10	
10 řřtw.	Bohuthwala	řeliczitė	28 Cyrilla	4 0	8 10		2 30	
11 pjatř	Pia	Marcziana	29 Pėtra Paw.	4 1	8 9		řř. p.	
12 řobot.	Hendricha	Jana-Gualř.	30 Wřėch. j.	4 2	8 8		8 40	

29. tydżeń. Ĺert dop.: 2. Ĺor. 4, 13—18; pop.: Ĺul. 6, 36—42.

13 nedź.	4. n. po řřw. tr.	5. ř. po řřwatř.	1 j. 5. n. p. s.	4 3	8 7		9 6	
14 pónđź.	Bonavent.	Bonaventure	2 Suk. Mar.	4 4	8 6		9 26	
15 wut.	Zapofřt.	Hendricha II.	3 Hyacintha	4 6	8 5		9 40	
16 řreda	Rafaela	Mar. Karm.	4 Handrija	4 7	8 4		10 0	
17 řřtw.	Alezia	Alezia	5 Athanasia	4 8	8 3		10 18	
18 pjatř	Eugena	Kamilla	6 Sisoasa	4 9	8 2		10 38	
19 řobot.	Ruřina	Marthė	7 Dom. Ak.	4 10	8 1		11 2	

30. tydżeń. Ĺert dop.: 1. Pjetr. 3, 8—15; pop.: Ĺul. 5, 1—11.

20 nedź.	5. n. po řřw. tr.	6. ř. po řřwatř.	8 6. n. p. sw.	4 11	8 0		řř. d.	
21 pónđź.	Praređa	Praređa	9 Pankraca	4 12	7 59		0 9	
22 wut.	M. Mad.	Mar. Madl.	10 45 mart.	4 13	7 58		0 53	
23 řreda	Apollinara	Apollinara	11 Eufemije	4 15	7 56		1 46	
24 řřtw.	řhryřtiny	řhryřtine	12 Prokla	4 16	7 55		2 46	
25 pjatř	Jakuba	Jakuba	13 Gabriela	4 18	7 54		3 15	
26 řobot.	řany	řané	14 Akwile	4 19	7 53		řř. p.	

31. tydżeń. Ĺert dop.: Ĺomřř. 6, 3—6. pop.: Matř. 5, 1—12.

27 nedź.	6. n. po řřw. tr.	7. ř. po řřwatř.	15 7. n. p. sw.	4 19	7 52		7 50	
28 pónđź.	Pantaleona	Nazaria	16 Athenog.	4 20	7 51		8 10	
29 wut.	Beatriřy	Beatriřė	17 Mar. Madl.	4 21	7 50		8 30	
30 řreda	Ruthy	Zulittė	18 Hyacintha	4 22	7 48		8 48	
31 řřtw.	řlorentiny	řgnaza Wolog.	19 Makr. a D.	4 24	7 47		9 6	

☾ Prjeni
řjertř. 4. jul.
wecřor 11 řod.
39 min. pořaře
na cřopřotu a
řrimanje.

☽ Pořny
mjeř. 11. jul.
popořnjn 2 řo-
đjin. 27 min.
moře deřřćř a
wjetř řřřincź.

☽ Pořłeni
řjertř. 18. jul.
wecřor 6 řod.
2 min. ma
deřřćř.

☽ Młodny
mjeř. 26. jul.
wecřor 9 řod.
24 minut. ma
cřopře dnj.

Stoljetna
protyka:
Julij řo řwul-
teř řorřotu řa-
pocřne, wřřje-
dnje řo řřima;
renje řačř do
12; na to řačř
28. newořřtař-
ne wedro na-
řtane; wot 28.
do řónźa pónđźe
deřřćř.

1. řty řo-
morow.
2. Wart.*
řuřta.*
Dubź.*
řeřřačř-
dřo.*
4. Kalawa.
5. Lubin.*
7. Ĺowofalź.
Bern-
cřizy.*
řtoknjno.*
Dźjeře.*
řrebule.*
8. řalř-
řrow.*
Warsřćř.*
12. řuřow.*
14. Lubij.*
řřjera-
řow.
21. řoćřniza*
25. řórow
28. Wóřporř.*
řowy
řeřřořř.
29. řrobźiřř-
cřo.
31. řamenź.*

- Wopomnienia
řodne dnj.
2. Marije doma-
přtanje.
 22. řapocřatř
řřowich
dnjow.
 25. řakuba.
 26. řany.

1862. August,

żneńz,

ma 31 dnjów.

Mjeſzaczłowe
pſhemjenenje.
Wedro.
Stołjetna
protyka.

Hermańt
a
ſtónne wifk.

Tydzień a dny.	Porządźena protyka		Stara julianſta Julij.	☉		Mieſcie mameńja.	☾ ſth. h. h. m.
	evangelſta.	katholſka.		ſthab. h. m.	ſhow. h. m.		
1 piatk 2 ſobot.	Pjetr w recz. Gustava	Petra w recz. Schężepana	20 Eliasa pr. 21 Simeona	4 26 7 45 4 27 7 44			ſth. p. 9 52
32. tydzień. Text dop.: 1. Pjetr. 2, 5—10; pop.: Mart. 8, 1—9.							
3 nedz.	7. n. p. f.	8. n. po ſwabk.	22 8. n. p. sw	4 29 7 42			10 24
4 póndz.	Dominita	Dominita	23 Trofima	4 31 7 40			11 10
5 wut.	Dowalda	Ufry	24 Khrystiny	4 32 7 39			ſth. p.
6 ſreda	Urkri	Khręsta pjeťr.	25 Hany	4 34 7 37			0 3
7 ſchtw.	Donata	Kajetana	26 Herinola	4 36 7 35			1 18
8 piatk	Severa	Czeriata	27 Pantal.	4 37 7 33			2 40
9 ſobot.	Eriſha	Romana	28 Prochora	4 38 7 31			ſth. d.
33. tydzień. Text dop.: Romſt. 8, 12—17; pop.: Matth. 7, 15—23.							
10 nedz.	8. n. v. ſw. tr.	9. n. po ſwabk.	29 9. n. p. sw	4 40 7 29			7 29
11 póndz.	Hermana	Sufanné	30 Siliasa	4 42 7 27			7 48
12 wut.	Klary	Raffiana	31 Eudozia	4 44 7 26			8 6
13 ſreda	Murory	Hippolyta	1 augusta	4 45 7 25			8 24
14 ſchtw.	Eufebia	Eufebia	2 Ścęp.	4 47 7 23			8 43
15 piatk	Mar. k neju ſt.	Mar. na n. ſtup.	3 Isaaka	4 48 7 20			9 6
16 ſobot.	Koſha	Koſha	4 7 martr.	4 50 7 17			9 32
34. tydzień. Text dop.: 1. Kor. 10, 12 a 13; pop.: Łut. 16, 1—9.							
17 nedz.	9. n. p. f.	10. n. po ſwabk.	5 10. n. p. sw	4 52 7 15			10 9
18 póndz.	Augustin.	Helené	6 Sixta	4 53 7 13			10 49
19 wut.	Sebalda	Julia	7 Domizia	4 55 7 11			11 40
20 ſreda	Bernarda	Bernarda	8 Emiliana	4 56 7 9			ſth. d.
21 ſchtw.	Anaſtaſia	Francezki	9 Matthiasa	4 57 7 8			0 36
22 piatk	Alfonſa	Symfonia	10 Lawrence	4 59 7 6			1 39
23 ſobot.	Zacheja	Filipa Ben.	11 Eupla	5 0 7 4			2 50
35. tydzień. Text dop.: Romſt. 2, 1—11; pop.: Łut. 19, 41—48.							
24 nedz.	10. n. p. f.	11. n. po ſwabk.	12 11. n. p. sw.	5 2 7 2			3 59
25 póndz.	Ludwika	Ludwika	13 Maxima	5 3 7 0			ſth. p.
26 wut.	Samuela	Żefirina	14 Kónć pos.	5 5 6 58			6 55
27 ſreda	Gebharda	Gebharda	15 M. k n. sp.	5 7 6 56			7 14
28 ſchtw.	Pelagia	Harzjéna	16 Pót. ruba	5 8 6 54			7 35
29 piatk	Jan. ſm.	Janowa ſm.	17 Flora	5 9 6 52			7 58
30 ſobot.	Erniſta	Roſé	18 Nykona	5 11 6 50			8 28

36. tydzień. Text dop.: Romſt. 1, 16—20; pop.: Łut. 18, 9—14.							
31 nedz.	11. n. po ſw. tr.	12. n. po ſwabk.	19 12. n. p. sw.	5 12 6 48			9 7

☾ Prieni
bjertl. 3. aug.
rano 8 hodz.
45 min. ſapo-
czne ſo i bri-
manjom a ſ
beſczętkom.

☾ Polny
mjeſ. 9. aug.
weczor 1 hodz.
42 minut. ma
beſczętkoſte
wedro.

☾ Poſłeni
bjertl. 17. aug.
dop. 10 hodz.
36 min. pſchi-
neſe jaſne ne-
bjo a ſkónczne
wedro.

☾ Młody
mjeſ. 25. aug.
dop. 10 hodzin.
28 minut. ma
rjanj a czopły
czaj.

Stołjetna
protyka:
Żyły mjeſzaz
auguſt ſmieje
czopke wedro;
rano budze fu-
rjawa a wo
dnjo renje;
pſchi kónzu
wulka horzota
naſtane.

Wopomnienja
hódne dny.
1. Kralowſke
dawki.
10. Kawrenza.
23. Kónz pſo-
wich dnjow.
24. Bartromia

2. Budy-
ſchin.*
4. Kulow.*
6. Reſzwacz-
bko.*
8. Beſkow.
Kinsbórk.
Wóſtrowz.
Eſtan-
now.*
12. Dobroſug-
ſky ko-
morow.
16. Lubin.*
18. Chorelż.*
Gaſſyn.*
Grabin.*
Kumburg
Kuhland.
Wjeto-
ſchow.
19. Pſchibryeť
20. Radeberg
25. Wospórk.
Haſſch-
trow.*
Goliſchta
Luban.*
Lubnjow*
Lufow.*
Proby.*
Hrób.*
26. Hennes-
dorf.
20. Stara
Darbna.
30. Żitawa.*
Kufow.*
Drtrand.*
Trjebule.*

1862. September,

później,
ma 30 dniów.

Miesiączkowe
přchemjenenje.
Wedro.
Stołjetna
protyka.

Sermanti
a
stótnie wiſi.

Wydzjenje a dni.	Poradzjena protyka		Stara julianska August.	☉		Miesiące nomenia.	☾	
	ewangeliska.	katholiska.		řhad. h. m.	řhow h. m.		řh. h. m.	řh. h. m.
1 pónbz.	Egidia	Egidia	20 Samuela	5 13	6 46		řh.	p.
2 wut.	Abfalona	Rahele	21 Thaddeja	5 15	6 44		11	0
3 řreda	Manſucta	Manſweta	22 Agathy	5 16	6 41		řh.	d.
4 řřtw.	Sew. Konſt.	Koſaliſje	23 Lupa	5 18	6 39		0	18
5 pjařk	Nathana	Kawr. Juřt.	24 Bartroma	5 20	6 37		1	36
6 řobot.	Magna	Dneſoſora	25 Eusebia	5 21	6 34		2	58

37. tydzeń. Text dop.: 1. Kor. 4, 1—5; pop.: Matth. 13, 24—30.

7 nedz.	12. n. po	13. n. po řwatt.	26 13. n. p. sw.	5 23	6 32		4	16
8 pónbz.	Mar. n.	Mar. nar.	27. Pojmena	5 25	6 30		řh.	p.
9 wut.	Sidonije	Gorgontſa	28 Mojzasa	5 26	6 28		6	25
10 řreda	Pulcherije	Witwawſch Th.	29 Jana sm.	5 27	6 26		6	46
11 řřtw.	Abrama	Prota	30 Alexandra	5 29	6 24		7	8
12 pjařk	Bohumila	Znoçenezia	31 Marije p.	5 30	6 21		7	33
13 řobot.	Amata	Amata	1 septembra	5 31	6 19		8	4

38. tydzeń. Text dop.: Romſk. 7, 18—25; pop.: Łuř. 10, 25—37.

14 nedz.	13. n. po řw. tr.	14. n. po řwatt.	2 14. n. p.	5 33	6 17		8	42
15 pónbz.	Frideriki	Emilia	3 Babyla	5 34	6 15		9	27
16 wut.	Eufemije	Kornelia	4 Zachariasa	5 36	6 13		10	21
17 řreda	Awatember	Żuče die	5 Mamerta	5 38	6 11		11	26
18 řřtw.	Tita	Francyřka	6 Michała	5 39	6 8		řh.	d.
19 pjařk	Renata	Januaria	7 Sazona	5 41	6 6		0	39
20 řobot.	Kallęta	Priřti	8 Mar. nar.	5 43	6 4		1	40

39. tydzeń. Text dop.: Philipp. 3, 12—16; pop.: Łuř. 17, 11—19.

21 nedz.	14. n. po řwatt.	15. n. po řwatt.	9 15. n. p.	5 44	6 1		2	50
22 pónbz.	Mortęa	Matwriczia †	10 Menodory	5 46	5 59		4	5
23 wut.	Żheře	Polizene	11 Theodory	5 48	5 57		řh.	p.
24 řreda	Zana pod.	Gerarda	12 Autonia	5 49	5 54		5	40
25 řřtw.	Kleoſařa	Kleoſařa	13 Kornelia	5 51	5 52		6	2
26 pjařk	Cypriana	Czėpriana	14 Kriřa pow.	5 53	5 50		6	31
27 řobot.	Koř. a Dam.	Kořme a Dam.	15 Niketasa	5 54	5 47		7	8

40. tydzeń. Text dop.: Gal. 5, 26. — 6, 5; pop.: Matth. 6, 24—34.

28 nedz.	15. n. po řw. tr.	16. n. po řwatt.	19 16. n. sw. p.	5 56	5 45		7	55
29 pónbz.	Michała	Michawa	17 Sofije	5 58	5 43		8	59
30 wut.	Hieron.	Hieronęma	18 Eumenia	5 59	5 40		10	6

☾ Przeni
bjertl. 1. sept.
dop. 11 godz. 4
m. moře wjetr
a deřćęz pſchi-
neřć.

☺ Pořny
mjeř. 8. sept.
rano 8 godz.
46 min. pořaje
na deřćęz.

☾ Pořleni
bjertl. 16. sept.
rano 5 godz. 11
minut. ma
pomročene
dni.

☼ Młody
mjeř. 23. sept.
meczor 9 godz.
45 min. ma
řjane dni a
řymne noř.

☾ Przeni
bjertl. 30. sept.
popořniu 4
godz. 59 min.
ma deřćęz.

Stołjetna
pratyka:

September řo
řrjanęm krař-
nym wedrom
řapocņne; 13.
bo 27. bóře
řymne dni
budęa, pſchi
tęm pař renje;
28. deřćęz.

1. Stołpnja.*
2. Barſćęz.*
3. Damna.
3. Reřwacęzi-
dło.*
8. Drazężany
(nowe ni.)
9. Kameřiz.*
10. Nowořař.
Wořtrowz.*
11. Póřłowz.*
12. Rychbach.*
13. Mikorař.
14. Żarow.*
22. Bart.*
23. Wiřkopięz.*
24. Gubin.*
25. Seřant-
now.
26. Lubin.
27. Trębule.*
28. Póćņżnia.*
29. Welećņm.*
30. Kařeży.
31. Wóřłun.*
32. Woęereży.*
33. Grođęiřćężo.
34. Juřta.*

Wopomneņa
hđne dni.

1. Ćapocęařł
hđntw.
7. Ćermuřća
hđtiřka.

1862. Oktober,

winowz,

ma 31 dnjow.

Miešackowe
pšhemjenenje.
Wedro.
Stoljetna
protyka.

Hermantki
a
stótné wítki.

Tydjenje a dnj.	Porebžena protyka		Stara julianska September.	☉		Mesece imamena.	☾
	evangelska.	katholska.		šhab. h. m.	šh.w. h. m.		
1 šreda	Remigia	Remigia	19. n. p. sw.	6 1	5 38	11 25	
2 šhtw.	Rahele	Rahele	20 Eustachia	6 2	5 36	šhw. p.	
3 pjat.	Maximiniana	Randida	21 Hodrata	6 3	5 34	0 42	
4 šobot.	Franziska	Francaza Sev.	22 Foka	6 5	5 32	2 0	

41. tydžen. Text dop.: Eph. 3. 14—21; pop.: Luk. 7, 11—17.

5 nedž.	16. n. po šw. tr.	17. n. po šwatt.	23 17. n. p. sw.	6 7	5 30	3 17
6 pónđž.	Fidy	Bruna	24 Thekle	6 9	5 27	4 30
7 wut.	Esthery	Marka	25 Eufrosiny	6 10	5 25	5 2
8 šreda	Efraima	Brigitte	26 Jana theol.	6 12	5 23	šha. v.
9 šhtw.	Dionysia	Dionysia	27 Kalistrata	6 13	5 20	5 36
10 pjat.	Athanasia	Franziska s B.	28 Charitona	6 15	5 18	6 6
11 šobot.	Sereona	Placidijs	29 Cyriaka	6 17	5 16	6 40

42. tydžen. Text dop.: Eph. 4, 1—6; pop.: Luk. 14, 1—11,

12 nedž.	17. n. po šw. tr.	18. n. po šwatt.	30 18. n. p. sw.	6 19	5 14	7 22
13 pónđž.	Kolomana	Eduarda	1 okt.	9 20	5 11	8 12
14 wut.	Burgharda	Burgharda	2 Cypriana	6 22	5 9	9 10
15 šreda	Hedwíki	Kalísta	3 Dionysia	6 24	5 7	10 14
16 šhtw.	Hawka	Hawwa	4 Hierothea	6 26	5 5	11 23
17 pjat.	Imnozena	Hedwíki	5 Charitiny	6 28	5 3	šth. d.
18 šobot.	Luk. Ev.	Lukafcha	6 Dom. jap.	6 29	5 1	0 31

43. tydžen. Text dop.: Hebr. 10, 38. — 11, 6; pop: Matth. 12, 34—40.

19 nedž.	18. n. po šw. tr.	19. n. po šwatt.	7 19. n. p. sw.	6 30	4 59	1 42
20 pónđž.	Wendelina	Wendelina	8 Pelagiy	6 32	4 57	2 58
21 wut.	Wurfchle	Wurfchle	9 Jak. jap.	6 34	4 55	4 12
22 šreda	Kordule	Kordule	10 Eulampia	6 36	4 53	5 31
23 šhtw.	Severina	Severina	11 Filipa j.	6 38	4 51	šh. p.
24 pjat.	Salomy	Rafacla	12 Proba	6 39	4 49	5 4
25 šobot.	Whsema	Chrysantha	13 Kampa	6 41	4 48	5 48

44. tydžen. Text dop.: Eph. 4, 22—28; pop.: Luk 10, 38—42.

26 nedž.	19. n. po šw. tr.	20. n. po šwatt.	14 20. n. p. sw.	6 42	4 46	6 46
27 pónđž.	Sabiny	Sabine	15 Euthimia	6 43	4 44	7 56
28 wut.	Šim. Jud.	Šim. Jud.	16 Longina	6 45	4 42	9 12
29 šreda	Narzissa	Narzissa	17 Hoseasa	6 47	4 40	10 32
30 šhtw.	Klaudia	Klaudia	18 Luk. ev.	6 48	4 39	11 50
31 pjat.	Šew. reform.	Wolfganga	19 Joela pr.	6 50	4 37	šth. b.

☉ Pošny
mješ. 7. oktbr.
weczor 9. hodž.
34 min. ma
rijane wedro.

☾ Pošleni
bjertl. 16. okt.
rano 0 hodžin.
31 min. po kaže
na newobstaj-
ne wedro.

☽ Młody
mješ. 23. okt.
rano 8 hodž.
25 min. ma
newobstajne
wedro.

☽ Prijeni
bjertl. 30 okt.
rano 0 hodž.
33 min. pšči-
neše desčoz-
wjetr a šloncz-
ne wedro.

Stoljetna
pratyka:
Oktober šo s
hrosnym we-
drom sapocz-
ne; 10. hač
do 17. pada
mróz; na to
rijane cjopte
dnj; 25. šyma
a na to renje
wot 27. do 30.
budže šhjetro
šyma.

1. Rešwaczi-
dło.*
2. Krogyn.
3. Hucjina.
4. Bernacziž.*
5. Šajera-
šow.
6. Krakow.*
7. Kulow.
8. Dubž.*
9. Gaffyn.*
10. Luboras.*
11. Grabin.*
12. 7. Hródl.*
13. 11. Lubin.*
14. 13. Lubij.*
15. Rinsborf.*
16. Zybalin.
17. 14. Barsčoz.*
18. Šty Ro-
morow.
19. 15. Wikow.*
20. 19. Nadme-
riž.*
21. Dražbzany
(š. mješto)
22. Šalsč-
trem.*
23. Ryčwadb.*
24. Golíšchnu.
25. Žahaj.*
26. Kumburg.
27. 21. Pšchibrijez.
28. 22. Šorow.
29. 23. Dtrant.*
30. 25. Budy-
ščin.*
31. 27. Wjeto-
šow.
32. 28. Jazona.
33. 31. Beštow.

Wopomnenja
hódne dnj.

16. Hawka.
28. Šchimana-
Kubafcha.

1862. November, nasmunik, ma 30 dnjów.

Miejsczłowe
přchemjenenje.
Wedro.
Stoljetna
protyka.

Hermanki
a
skótne wiřki.

Łydźenje a dnj.	Poredźena protyka evangelfka. katholicka.		Stara julianska Oktober.	Śřhad. b. m.	řřow. b. m.	Wobste inamertja.	Śř. b. m.	Śř. b. m.
1 řobot.	Wiřkitte řwjat.	Wiřchj řw.	20 Artemia	6 52	4 35		řř.	řř.
45. tydźeń. Text dop.: Kolos. 3, 14—17; pop.: Łuk. 13, 6—9.								
2 nedź.	20. n. p. řw. tr.	21. n. po řwatř.	21 21. n. p. sw.	6 54	4 33		2 17	
3 pónđž.	Huberta	Huberta	22 Alberta	6 55	4 32		3 31	
4 wut.	Korle	Korř. Worrom.	23 Jak. jap.	6 57	4 30		4 40	
5 řreda	Blandiny	Zacharia	24 Arethasa	6 59	4 28		5 59	
6 řřtw.	Leonharda	Leonharda	25 Marciana	7 1	4 26		řř.	p.
7 pjatř	Erdmana	Engelberta	26 Demetria	7 2	4 25		4 38	
8 řobot.	Emericha	Godofreda	27 Nestora	7 4	4 23		5 18	
46. tydźeń. Text dop.: 1. Pjetr. 1, 25—25; pop.: Matř. 25, 1—13.								
9 nedź.	21. n. p. řw. tr.	22. n. po řwatř.	28 22. n. p. sw.	7 6	4 21		6 6	
10 pónđž.	Marcjina Luth.	Tiberia	29 Anastasijy	7 8	4 19		7 1	
11 wut.	Marcjina biř.	Marcjina biř.	30 Zenobia	7 9	4 18		8 3	
12 řreda	Modesta	Ewagria	31 Stachisa	7 11	4 16		9 8	
13 řřtw.	Arkadia	Staniswawa	1 novembra	7 13	4 15		10 16	
14 pjatř	Levina	Klementine	2 Akindina	7 15	4 14		11 24	
15 řobot.	Leopolda	Leopolda	3 Akepsima	7 17	4 13		řř.	d.
47. tydźeń. Text dop.: Philipp. 1, 3—11; pop.: Matř. 18, 12—35.								
16 nedź.	22. n. p. řw. tr.	23. n. po řwatř.	4 23. n. p. sw.	7 19	4 11		0 32	
17 pónđž.	Huga	Ořhmara	5 Galaktwna	7 20	4 10		1 48	
18 wut.	Heřchja	Heřchja	6 Pawola	7 21	4 9		3 3	
19 řreda	Hiřžbety	Hiřžbetě	7 Hieron.	7 23	4 8		4 24	
20 řřtw.	Emilije	Begnigna	8 Septg. M.	7 25	4 7		5 48	
21 pjatř	Polat	Mar. woprow.	9 Onesifa	7 26	4 6		řř.	p.
22 řobot.	Zażilije	Czażilije	10 Ernsta	7 28	4 4		4 28	
48. tydźeń. Text dop.: Philipp. 3, 17—21; pop.: Matř. 22, 15—21.								
23 wcdž.	23. n. p. řw. tr.	24. n. po řwatř.	11 24. n. p. sw.	7 29	4 3		5 36	
24 pónđž.	Chryřogena	Chryřogena	12 Jana jalm.	7 31	4 2		6 54	
25 wut.	Ratřimy	Ratřine	13 Jana Chr.	7 33	4 1		8 16	
26 řreda	Ronrada	Ronrada	14 Eilipa	7 34	4 0		9 38	
27 řřtw.	Huncjerja	Basilea	15 Sap. posc.	7 36	4 0		10 58	
28 pjatř	Ruffa	Sořřena	16 Zap. post.	7 37	3 59		řř.	d.
29 řobot.	Waltera	Saturnina	17 Rjehorja	7 38	3 58		1 8	
49. tydźeń. Text dop.: Łuk. 1, 65—77; pop.: Romř. 13, 11—14.								
30 nedź.	1. nedź. adventa	1 nedź. adventa	18 25. n. p. sw.	7 40	3 58		1 22	

Pořny
mjeř. 6. nov.
pop. 1 řodjin.
37 min. ma
deřchj.
 Pořłeni
bjertř. 14. nov.
wecřor 6 řodž.
59 min. je
řymny.
 Mřody
mjeř. 21. nov.
wecřor 7 řodž.
3min. ma hroř-
ne wedro.
 Přejeni
bjertř. 28. nov.
dop. 10 řodž.
50 min. přři-
neře reniřke
dnj.

Stoljetna
protyka:

1. do 10. nov.
je řyma, popoř-
nju pař ř wet-
řcha renje
cjořlo; 11. do
13. deřchj;
14. do 30. mery-
nenje na po-
pořnjach pař
renje a cjořlo.

1. řrođř.*
 3. Nowořalž.
Draždžam.*
 - Łukom.*
 - Brođy.*
 - Ruřland.
 4. Bart.*
 5. Reřřwaczi-
dło.*
 - Radeberg.*
 7. Stara
Darbna.
 8. Trjebule.*
 10. Rosřerř.*
 - Gubin.*
 - Lubnjow.
 11. Pořřnjiza.*
 - Řalř-
trom.*
 - Danna.
 17. Stotpnje.*
 - Řyřbach.
 - Piřn.*
 18. Jasořza.
 24. Wosřort.
 - Lubin.
 25. Dobrořtug.*
 - řřy Ro-
morow.
 26. Radeburg.*
 - Řemr.*
 27. Brinawř.*
 - Řitawa.
 - Přřibus.*
- Wopomnenja
hđdne dnj.**
1. Kralowřke
dawki.
 2. řer-
muřcha: bart-
řka, huczi-
njanska.
 16. řerm.
řlurř-
řchanřka, rař-
łowřka buři-
cžansřke wo-
řabdy, mi-
nakařřka.
 21. Pořutny pjatř.

1862. Dezember, hodownik, ma 31 dnjów.

Miejscajkowe
pschemjenjenje.
Wedro.
Stoljetna
protyka.

Hermanki
a
stótnie wiff.

Tydzień a dnj.	Poradzana protyka		Stara julianska November.	O		Nebesce Inamena.	D	
	evangeliska.	katholiska.		sfhad. h. m.	sfhow. h. m.		sfh. h. m.	fh. h. m.
1 pónđz.	Longina	Pawliné	19 Abadiasa	7 42	3 56		fh. d.	
2 wut.	Aurelije	Franza Kav.	20 Reh. s. D.	7 45	3 55		3 50	
3 fředa	Franza K.	Borbore	21 Mar. wop.	7 46	3 54		4 49	
4 sčtw.	Borbory	Sabbasa	22 Filemona	7 47	3 53		5 40	
5 pjatf	Amosa	Mikławawscha	23 Amfilocha	7 49	3 53		6 56	
6 řobot.	Mikław.	Elegia	24 Katrziny	7 50	3 52		sfh. p.	

50. tydzień. Text dop.: Matth. 3, 1—10; pop.: Sap. fl. 3, 22—25.

7 nedz.	2. nedz. adventa	2. nedz. adventa	25 26. n. p. sw.	7 52	3 52		4 54	
8 pónđz.	Mar. podj.	Marj. vodi	26 Jurija	7 53	3 52		5 58	
9 wut.	Agrippiny	Leokadije	27 Jakuba m.	7 54	3 52		6 58	
10 fředa	Judithy	Melchiada	28 Sch. m.	7 55	3 51		8 5	
11 sčtw.	Damasa	Damasa	29 Paramona	7 56	3 51		9 12	
12 pjatf	Epimacha	Dionysije	30 Handrija	7 57	3 51		10 22	
13 řobot.	Luzije	Otilije	1 decembra	7 58	3 51		11 26	

51. tydzień. Text dop.: Luf. 3, 15—17; pop.: Koloss. 1, 12—15.

14 nedz.	3. n. adv.	3. nedz. adventa	21. n. adv.	7 59	3 51		sfh. d.	
15 pónđz.	Ignaza	Křestine	3 Sofrona	8 0	3 51		0 41	
16 wut.	Ananiasa	Eufebia	4 Borbory	8 1	3 51		1 54	
17 fředa	Aratombor	Saba. dop.	5 Sabbasa	8 1	3 51		3 14	
18 sčtw.	Wunibalda	Theolima	6 Mikławawsa	8 2	3 51		4 36	
19 pjatf	Reinharda	Zosyma	7 Ambrosia	8 3	3 52		5 50	
20 řobot.	Ammona	Ammona	8 Patapia	8 4	3 52		7 6	

52. tydzień. Text dop.: Jan. 1, 15—18; pop.: 1. Jan. 1, 1—4.

21 nedz.	4. n. adv.	4. nedz. adventa	9. n. adv.	8 4	3 52		fh. p.	
22 pónđz.	Beaty	Flora	10 Minasa	8 5	3 53		5 46	
23 wut.	Dagobetta	Wiktarije	11 Daniela	8 5	3 53		7 12	
24 fředa	Patorziza	Patorziza	12 Spiridiona	8 6	3 54		8 36	
25 sčtw.	1 řw. hodow	1 řw. hodow	13 Eustraza	8 6	3 55		9 56	
26 pjatf	2 řw. hodow	Sčezepana	14 Thyrsa	8 6	3 56		11 14	
27 řobot.	Jana evang.	Jana evang.	15 Eleutheria	8 6	3 56		fh. d.	

53. tydzień. Text dop.: Jan. 1, 9—14; pop.: Jan. 4, 13—15.

28 nedz.	nedz. p. h.	nedz. do hodi.	16. n. adv.	8 7	3 57		0 20	
29 pónđz.	Jonath.	Domascha	17 Star. wótc.	8 7	3 58		1 30	
30 wut.	Dawida	Honorja	18 Sebastiana	8 7	3 59		2 40	
31 fředa	Sylwestra	Sylwestra	19 Bonifaca	8 7	4 0		3 47	

☉ Polny
mjeř. 6. dez.
dopótn. 8 hodz.
26 min. pšči-
neře řnjeh a
beřčej.
☽ Pofłeni
řjertl. 14. dez.
dopótnja 11 h.
21 min. ma
jenajře hřofne
wedro.

☉ Mědy
mjeř. 21. dez.
rano 5 hodzin.
53 min. pšči-
neře řnjeh.
☽ Prjeni
řjertl. 21. dez.
rano 0 hodzin.
53 min. pofaje
na řjeřče
wedro.

Stoljetna
protyka:

Dezember řo f
mersnenjom
řapocjne; 10.
beřčej; wot
12. do 19. dje
řnjeh a řemja
řamerřne; 19.
pař řařo
beřčej; wot
21. do řonza
řnjeh a řyma.

1. Bifkopizb.*
Gaffyn.*
3. Reřwacř.
dfo.*
8. Dijeje.*
Drijowl.*
Mikoras.
Wrobj.*
9. Galfč.
trow.*
Přidrijeg.
10. Křoffyn.
Eifenberg*
12. Stara
Darbna.
Luboras.
Pródf.
16. Barřčej.*
17. Křuhland.
20. Wojerezy.*
Trjebule.*
22. Kulow.
Muřafow.

Wopommenja
hódně dnj.

17. Kwatem-
ber.
21. Domascha
24. Patorziza.
31. Šylweřtra.
— Křalowřka
renta.

S u l i c j b o w a n i e d a n i e.

Papi- tal.	3 Procent.		3 1/2 Procent.		4 Procent.		4 1/2 Procent.		5 Procent.		Papi- tal.	
	Iletnje. tol. ngl. np.	miejscajnie. tol. ngl. np.	Iletnje. tol. ngl. np.	miejscajnie. tol. ngl. np.	Iletnje. tol. ngl. np.	miejscajnie. tol. ngl. np.	Iletnje. tol. ngl. np.	miejscajnie. tol. ngl. np.	Iletnje. tol. ngl. np.	miejscajnie. tol. ngl. np.		
toler	1	9	1	9/10	1	2	1	13 5/10	1	5	1	1 3/10
5	4	5	5	5 2 5/10	6	6	6	6 7 5/10	7	5	7	6 3/10
10	9	9	10	8 3/10	12	12	12	13 5	15	15	15	1 2 5/10
15	13	5	15	15 7 5/10	18	18	18	20 2 5/10	22	5	22	1 8 5/10
20	18	15	21	1 7 5/10	24	24	24	27	25	25	25	2 5
25	22	5	26	2 2 5/10	30	30	30	37 3/10	37	5	37	3 1 3/10
30	27	15	31	2 6 3/10	36	36	36	45	45	45	45	3 7 5/10
35	31	5	37	3 6/10	42	42	42	54	54	54	54	4 3 5/10
40	36	15	43	4 5	50	50	50	60	60	60	60	5
45	41	5	50	5 4 10	60	60	60	72	72	72	72	5 6 3/10
50	46	15	57	6 3 5/10	72	72	72	87	87	87	87	6 2 5/10
60	52	24	65	7 2 5/10	84	84	84	102	102	102	102	7 5
70	59	33	75	8 1 5/10	96	96	96	120	120	120	120	8 7 5/10
80	66	42	87	9 1	114	114	114	138	138	138	138	10
90	74	51	100	10 1 5/10	132	132	132	160	160	160	160	11 2 5/10
100	82	60	114	11 1 5/10	156	156	156	187 5/10	187 5/10	187 5/10	187 5/10	12 5
200	164	120	228	22 3 5/10	312	312	312	375	375	375	375	25
300	246	180	342	33 5 5/10	468	468	468	562 5/10	562 5/10	562 5/10	562 5/10	25
400	328	240	456	44 7 5/10	624	624	624	750	750	750	750	50
500	410	300	570	55 9 5/10	780	780	780	937 5/10	937 5/10	937 5/10	937 5/10	1000
1000	820	600	1140	111 19 5/10	1560	1560	1560	1875	1875	1875	1875	5000
5000	4100	3000	5700	555 97 5/10	7800	7800	7800	9375	9375	9375	9375	5000

Wzliczbowanie, tak wysofo 1 punt pofundze, hdyż zentnat 1, 2, 3 hacj 100 tol. pfaczi.

Zentnat ma 100 puntow; 1 tol. 30 ngl., 1 ngl. 10 np.

zent. tl.	punkt. ngl. np.	zent. punkt.	tl. ngl. np.	zent. punkt.	tl. ngl. np.	zent. punkt.	tl. ngl. np.	zent. punkt.	tl. ngl. np.	zent. punkt.	tl. ngl. np.	zent. punkt.	tl. ngl. np.																
														1	3	11	3	3	21	6	3	1	9	3	41	12	3	51	15
2	6	12	3	6	22	6	6	32	9	6	42	12	6	52	15	6	62	18	6	72	21	6	82	24	6	92	27	6	
3	9	13	3	9	23	6	9	33	9	9	43	12	9	53	15	9	63	18	9	73	21	9	83	24	9	93	27	9	
4	1	2	14	4	2	24	7	2	34	10	2	44	13	2	54	16	2	64	19	2	74	21	2	84	25	2	94	28	2
5	1	5	15	4	5	25	7	5	35	10	5	45	13	5	55	16	5	65	19	5	75	22	5	85	25	5	95	28	5
6	1	8	16	4	8	26	7	8	36	10	8	46	13	8	56	16	8	66	19	8	76	22	8	86	25	8	96	28	8
7	2	1	17	5	1	27	8	1	37	11	1	47	14	1	57	17	1	67	20	1	77	23	1	87	26	1	97	29	1
8	2	4	18	5	4	28	8	4	38	11	4	48	14	4	58	17	4	68	20	4	78	23	4	88	26	4	98	29	4
9	2	7	19	5	7	29	8	7	39	11	7	49	14	7	59	17	7	69	20	7	79	23	7	89	26	7	99	29	7
10	3	—	20	6	—	30	9	—	40	12	—	50	15	—	60	18	—	70	21	—	80	24	—	90	27	—	100	30	—

Niekotſi europiſzy wieſchojo.

Jan, kral ſaſſki, rodź. 12. dezerwbra 1801; żeneny ſ Amaliu Auguſtu, bajerſkei przyżezymu, rodź. 13. nowembra 1801. Dżecji: 1) Bedrich Auguſt Albert, rodź. 23. haperleje 1828; żeneny ſ przyżezymu Karolu ſ Waſa, rodź. 5. auguſta 1833; 2) Marja Hilżbeta, rodź. 4. februara 1830, wubowa nebo genuſiſteho wójwody Ferdinanda: 3) Bedrich Auguſt Jurij, rodź. 8. auguſta 1832, żeneny ſ portugaſkei przyżezymu: Hanu Marju, rodź. 21. julija 1843; 4) Marja Sidonia, rodź. 16. auguſta 1834; 5) Sofia, rodź. 15. mjerza 1845.

Bedrich Wylem I., kral pruiſki, rodź. 22. mjerza 1797. Franz Joſef, hjeżor rakuſki, rodź. 18. auguſta 1830. Alexander II., hjeżor ruſki, rodź. 29. haperleje 1818. Napoleon III., hjeżor franżowiſki, rodź. 20. haper. 1808. Abdul Aziz, hjeżor turlowiſki, rodź. 1830.

Marxilian II., kral bajerſki, rodź. 28. nowembra 1811. Leopold, kral belgiſki, rodź. 16. dezerwbra 1799. Bedrich VII., kral danſki, rodź. 6. oktobra 1808. Ota I., kral grichiſki, rodź. 1. junija 1815. Jurij V., kral hanoverſki, rodź. 27. meje 1819. Wylem III., kral niederlandſki, rodź. 19. febr. 1817. Don Pedro V., kral portugaſki a algarbiſki, rodź. 16. ſeptembra 1837.

Pius IX., hamż romſki, rodź. 13. meje 1792. Wiktor Emanuel, kral ſardinſki, rodź. 14. mjerza 1820. Izabella, kralowa ſpańiſka, rodź. 1. oktobra 1830. Korla XV., kral ſchwedſki, rodź. 3. meje 1826. Wylem, kral württembergſki, rodź. 27. ſeptembra 1781. Wiktorja, kralowa jendzeſta, rodź. 24. meje 1819. Wikławaſch, wieć czornohorſki, rodź. 6. dezerwbra 1841.

1.

Pomhaj Bóh wam!

Swotkal ſem pſchińdżesz a hǒże chżesz? praſcheſche ſo jandzel teho ſneſa Hagaru, jaſo bje ſ doma Abrahamoweho czeknyła a pola wodoweje ſtudnje we puſzczynie ſedzo newedżiſche, hǒże ma ſo wobroczić. Nunje tał ſo też naſ tón ſneſ praſcha, hǒż ſe ſtareho ljeta do noweho ſtupimy. Na naſ wſchitkich, na młodnych każ na ſtarých, na bohatých każ na ſhubých na wyſokich każ na niſkich ſo to praſchenje ſtane: ſwotkal pſchińdżesz a hǒże chżesz? Tón ſneſ ſo praſcha: hǒże ſy ty ſańdzene ljetu najdljeje a najradſcho pſchebhywał, kotre mjesta najbóle wopytał, kaſte puczje kǒdżil? Hǒże chżesz ſo njekł wobroczić, kaſki pucz naſtupić, ſa kaſkim kónzom honić? Wón ſo praſcha: na czo ſy ty hladał, na czo poſluchał, ſchto ſy ty myſlił a eżimil, ſchto wużimwał a czerpil, ſchto dobył a ſhubił, na czo twoju móz, twój dar, twój czaſ naſbóle waził? a na czo chżesz ty wot njekł twoju kǒdźbliwoſz a dżekawoſcz ſtożić, kaſte wjezy wobſtarac, kaſkich towarſchow ſebi wuſwolić? Wón ſo naſ praſcha: ſy ty pieknje we wſchjem dobrym roſił, we wjerje a luboſczi pſchibhywał, nejſy ty ženje wuſtał, ženje khabłał, ženje panyl? ſy ty pſchezo teho ſebi wjeſty byl, ſchto maſch phtac, ſchto hromadzić, ſchto ležo woſtajić, ſchto ſberac, ſchto precz ejiſlac? ſy

ty hotowy a wobroneny, kmany a ſylny doſcz, ſo pſchichod beſ bojocze móžesz doczafac, ſo na newjeſte nebjezesz, ſo podarmo ſo neprózujesz, ſo ſ noweho ſo neſabludżiſch? ſy ty mudry doſcz, ſo wet žaneho ſcherenja ſo ſaſlepicz, wot žaneho ſpytowanja ſo ſawesz nedac? ſy ty poniżny doſcz, ſo hordy nebudżesz, hǒż czaſne ſbože czi ſakcijeje a Bože žohnowanje tebe ſweſeli, ſo małowjerjazy nepraćesz, hǒż ſo tebi każ Hagarje dje a twoja noha we puſzczynie kǒdżi?

Tajkich praſchenjow nebudje ſo žabn wjerjazy a ſwjerny kſcheſcijan pſchi kónzu ſtareho ljeta a pſchi ſapoczatku noweho ſminucz móz! A ſchto ſmjelemy jemu wotmolwić, wot kotrehoż je we ſwjatym piſmie prajene: Bóh je ſwjedk na wſchitke myſle a poſnaje wſchitkich wutrobny wjeſcje a ſtychi wſchitke ſłowa; ſneſow duch napelni žyly ſwjet a tón, kiż wſchitku rycz ſnaje, je wſchudżom; teho dla, ſchtož neprawje rycz, nemóže ſo potajić a ſud, kotryž jeho ſchtraſowacž dyrbi, nebudje ſo jeho ſminucz.

ſinał pał na tajke praſchenja my wotmolwić nemóžemy hacž: my pſchińdżemy wot tebe, nebeſki wótze, a my chżemy k tebi. Pſchetož my pſchińdżemy ſ jeneho ljeta, we kotrymž je Bóh žohnowanja ſwojeje hnady bohacze na naſ wuſhywał, ſwoju dobrotu nad nami mózuje wobtwerdzić, ſwoju ſmilnoſcz wſchjednje ſ nowa nad nami wopokaſał a kǒdže ranje ſwoju

ſwjernoſeć wótzowſzy nam ſzewik; a my ſhwatamy do noweſo ljeta ſ dziecſzazym dowjerenjom, ſo budze wón we luboſeći dale na naſz ſpominacj a wſchitko dobro-
 cziwje nam ſkliczicj, ſchtoż ł czielnemu a duchonnemu žiwenju tu trebamy. My drje poſnacj dyrbimy, ſo ſe stareſo ljeta ſrudzeni, poſhileni a tſſcheni dzemy, do-
 kelż je nam we tym ſamym tón ſnes wſchelle brjemjo nakladowak, wſchelle drohe kubka nam wſak, wſchelle wutrobne próſtwy nam ſapowebżik, wſchelle rjane na-
 dżije nam ſanicżik, a wſchellich dobrych a lubych pſcheczelow pſches ſmerezj wot naſz wotwołak, ale my wjerimy, ſo wón to po ſwojej wótzowſkej mudroſeći teho dla je ſcżinił, ſo by naſcha poſkušnoſeć a wjera bħla ſphtana, — a my dzemy do teho noweſo ljeta dowjerenja połni ſ tym prjódſwacjom, ſo chzemy jemu dale ſ mjerom dżerżecz a beſ morſotanja ſe wſchjem ſa lubo wſacj, ſchtoż bħ na naſz dopuſchecżik, dokelż wjerimy, ſo wón naſz pſches woheń czielnnoſeće chze ſphtowacj a pſches horzotu czaſnych czerpenjow ſa ſwoje nebeſſe kraleſtwo ſrałych cżinicj. My drje mamy we poniżnoſeći a ſe ſrudnoſeću ſo teho wuſnacj, ſo ſmy ſańdżene ljeta, ſ kotrehoż pſchubżemy, ſo ſe wſchellim ſphtowanjom teho hrjecha hjedżicj mjeli, ſo pał we tutym hjedżenju ani twerdze ſtejelł ani wobſtejelł nejſmy, ſo ſmy ſo huſto wot ſteho pſchewinycj dalł a ſo na ſmyſłkim wucju podſunyli. Haj, ſe ſħlſami roſkacja mamy ſo pſchod tym wſchelowjedonnym wobſtorżicj, ſo temu ſneſej ſchwryſtuſkej Jeſuſkej tu ſwjernoſeć, tu luboſeć a tu poſkušnoſeć nejſmy wopokaſali, kotruż jemu wi-
 nojczy ſmy, ſo ſmy ſjent a liwzy bħli we tym jenym, ſchtoż nuſne je, a ſo ſmy wele ſhrjeſchill we ſłowacy a we ſtutkach. Ale my ſtupimy do teho noweſo ljeta ſ cżim ſwjerniſchim polubenjom, ſo chzemy wojowacj to dobre wojowanje teje wjerj, podtkocżicj wſchitke ſle czielne poſhilenja, wumrecj wſchitkim hrječam, ſo temu ſneſej ſ nowa ſweczicj a pſches pokuću a wſchjedne roſkacje ſo wobnowicj we duchu ſwojeje myſle.

Taſke wotmołwenje chzemy temu ſneſej pſchi ſpoczatku noweſo ljeta na jecho praſchenje dacj: ſwot-
 kal pſchubżeſch a hđze chzeſch; taſke poſnacze dyrbimy jało ſwjerni ſcheczijenjo wotpołozicj, hđhż na proſy noweſo ljeta ſtħjo, do ſańdżeneho czaſa pohladamy a hđhż tón nowy czaſ teje hnady nam ł žohnowanju ſo radżicj dyrbi. Ł temu ſneſej chzemy hieć a jecho proſhycj, ſo by naſchu wjeru wożiwilł, naſchu luboſeć ſahorił, naſchu ſłabu wolu poſħłnił. My chzemy ſ jecho pomozu to stare kniczonne waſcnje wot-

połozicj a noweſo cżłoweka ſo woblez, kiż po Boſhy ſtwareny je we prawdoſeći a ſwjatdoſeći, kotraż jemu je ſpodobna. My chzemy ſ žħlej myſlu, ſ žħlej wu-
 trobu a ſ žħlej buſchu ſo jemu ſweczicj a jemu ſwjerni bħcż a wotacj, ſo móhli, hđhż budze ſo wón jumu poſłeni krócj praſchecz: „ſwotkal pſchubżeſch a hđze chzeſch“, — we połnym dowjerenju na jecho wuſku hnadu we ſchwryſtuſu Jeſuſu wotmołwicj: ja ſ twojeje winizy pſchubdu a chzu do twojeho nebeſkeho mjesta Jeruſalema, ſo bħch tam wotpoczowak wot ſwojeho dżjeła a ſe žorka teho žiwenja pił mjer a ſbożnoſeć a pola tebe wotak, hđhż je taſhynt liet jało jedħn džen a jedħn džen jało taſhynt liet. Ł temu
 pomħaj wam Bħh!

2.

Œlucze ł ħudancżkam.

Prjene ħudancżko we prothzy na l. 1861, je mjeſacj ſ ħwjeſdami; druge je ħad a ſad; tſecje je kałk; ſchtwórtje je: rak; pjate je ſchtom.

Małłoze we ſwjecze je: na drubħich ſwaricj. — ħadam ſo neje narodżilł, je pał wumrek, a ty ſħ ſo narodżilł, nejſħ pał ħiſcħje wumrek. — Œħapon woczł ſacjłni, hđhż ſpiewa, ſo bħchu kury ſebi myſłile, ſo ſwój ſpiew ſ ħłowy móže; — Ēzmu newidżiſch, hđhż widżiſch, a hđhż ſħ ſlepy a newidżiſch, ju widżiſch. — Mołrych łamenjow je najwjaży we Ēprewi.

3.

Jan a pſchedenak ſo wo prothzy roſtrycżujetaj.

Pſchedj. Daj Bħh ſwoje na to lube nowe ljeta!
 Jan. Daj to Bħh — a witaj ł nam, wujo!
 Neſeſch wele nowinkow ſobu?

Pſchedj. Nowinki? Nje tyħ ja žanyħ neneſu, tyħ ſerħſſe nowiny kożdżicjki tyħžen doſeć powedaju. Ēžitaj te a ty kożdy czaſ to najnowiſche ſħoniſch, ſchtoż je ſo ſtako. Mi ſo bóle lubi, stare kniħi cžitacj a we niħ ſo wobħonecż, kał je we ſtarħy czaſach było.

Jan. Ja pał to nowe bóle lubuju a radħ njeſcħto noweſo ſħyſchu, ſo bħch webżilł, kał we ſwjecze dže.

Pſchedj. Oħa drie ſo tebi ſpodobacj nebudze, hđhż budu czi njeſcħto ſ najſtarſchich czaſow naſcħje ſcheczijanſkeje žħrwje a wot ſtarħy ſwjedkw teho ewangelia Jeſom ſchwryſta powedacj.

Jan. Rabscho wschał bých s najnowišczego czaša njeschto bšyschał, tak we kšesczijanskej zyrkwi steji, tak so misionarom dže, sčto a hbjze woni dzjelaju a. t. d.

Pšchedž. To mójesch ty nanajlepe s misionšeho popla sčonicz, kiž mješacznje we kerbskej ryczi spišany wukhadža. Čžitaj tutón nabóžny cžašopiš a ty budžesch so we nim najrenišcho wo tym najnowšchim wobhonicz mój, sčtož so we Božim kraleswi stane. Ja čžu pač runje na tch najštarščich misionarow dopomnicz, kottšž su ewangelion teho knesa Jesom Khrysta pšchipowebali póhanam a swoju wjeru do neho se swojim živenjom a wumrecjom sashglowali.

Jan. Hbjž hinal neje, dha powedaj — ja pošlucham.

Pšchedž. Hlaj, ty wjesch, luby wujo, so wsčitke dnj zyleho ljeta, a jich je 365, druhdy tež 366, wjeste mena maja a to je runje tak we ewangelstej kaž we katholickej a grichiskej abo starej julianskej protyzy. Ja šym tebi hižom junkrócž prajil, so to su mena wošebnych, wo kšesczijansku wjeru a jeje wupšesczjeranje derje saskuženych starych wótzow a tež mužow a žonow s nowiščich cžašow, kottšž su swojeho knesa a sbóžnika Jesom Khrysta wutrobnje lubo mjeli a pšches šwjerne prózowanie wo jeho kralesstwo so wufnamenili. Žich mena dyrbinj we cžesczi mjecz a sbžeržecz a protyka, kotraž je po prawym we kóždym kšesczijanskim domje, je to na so wsaka, jich wopomenje cžescžicz. Protyka pač to s tym cžini, so je jich mena na te dnj postajila, na kotrychž su so abo narodžili abo wumreli abo na kotrychž su so njelaste wažne pobawli s nimi stak. Na tajke wasčuje na protyka tež wjeste zyrkwinske wotpohladanje, menužy we tym, so kšesczijanow čže wubudžecz, kėžbowacz na to šwjate wopišno starych wótzow a wuknyčž, kač mohlji sa stopami swojeho knesa šljedžicz.

Jan. To wschał je wsčitko jara pjekne a krašne, mój wujo; ale my tola jara malo wot živenja a sadžerženja tutyh starych wótzow wjemj. Hlaj we protyzy steja bibliske mena kaž Janowe, Lufaschowe, Matthejowe, Markowe, Mojšašowe, Jesajašowe a druhe, a hbjž jedyn tele cžita, dha drje wje, sčto wone na šebi maju. Ale tu steja tež mena tajkich mužow a žonow, wot kotrychž našč jedyn hiščeže ani prošča bšyschał neje. Hbjž sapocznu protyčne mena we januaru cžitacz, dha mi žane snate neje, kšiba Simeonowe, to meno Thimotheja, na kotrehož so list Pawola namaka a Pawole wobroczenje. Wščitke

druhe mena klinča, kaž juze synki a synca kaž mena zushč wšow.

Pšchedž. To ja tebi derje wjeru, so newjesch, sčto tajke mena na šebi maju. Teho dla šym šebi myšlil, so budže tebi to witane, hbjž tebi wot njekotrych, kaž wot Polykarpa, wot Khrystostoma, wot Fabiana Sebastiana, wot Hauže a wot drubich to s kótkim wupowebam, sčtož so we starych knihach woni namaka. Wot wsčitlich tch rycžecz, kotrychž mena we protyzy steja, je nemožna wjež. Hbjž bchmy to čžyli, dha bchmy sčto wje kač dolho tu hromadže šedžecz mohlji. Ženož wot tch čžu rycžecz, kotrychž mena su w ewangelstej kaž we katholickej protyzy na jedyn a tón šamj džen stajene, hačž runje je šebi stara julianska protyka husto sa nich druhe dnj wšwolika.

Jan. Pač dha to pščiudže, so we tym wsčitke protyki, jako ewangelška, katholicška a stara julianska nejšu pšches jene?

Pšchedž. Hlaj! wujo, protyki su wot wsčelakich mužow we wsčelakich cžašach spišane a do rjada stajene. S teho je wulka mješčenja protyčnyh menow nastala a hiščeže w najnowiščim cžašu wustupuja protykarjo, kottšž sphtuja, we tuthym nastupanju protyhu wuporedžicz a nowe snate mena na mjesto starych nesnathych postajicz. Žunje jako we njemškim kraju žana jednota bes njemškimi wėčhami nastacz necha, tak tež je nemožno wsčitlich protykarjow pob jedyn klobuť pščinecz. Po mojej myšli to ani možno ani tež nusne neje. Sčtož te najwošebnišche mena nastupa, dha su wsčitke protyki pšches jene a wone to bheč dyrbja, dofelž wjeste powesčeje se starych cžašow je k temu nusuja. Po tajkim čžemy my sa tajskimi menami šljedžicz, kotrež we porebženej Rehorjowej protyzy na jedyn a tón šamj džen trečja, a te čžemy šebi wuložicz. Pohladaj do januara. Tu mašč dwoje meno, kotrež na dnju 26. a 27. januara je stajene.

Jan. Na 26. januara mašč meno Polykarpa, na 27. pač meno Khrystostoma stajene. Sčto dha je Polykarpus, sčto Khrystostomus byl, a cžoho dla wonaj tu štejitaj?

Pšchedž. 26. januara w l. 167. ja Polykarpus, 27. januara w l. 407 po Khrystusu je Khrystostomus wumrel.

Jan. To je wsčitko jara derje, ale ja bch radj šhonil, sčto je Polykarpus, sčto Khrystostomus byl.

Pšchedž. Polykarpus bje biskop w Emprnje,

grichiskeho kraja. Hbje je so narobzil, to snate neje. Najsterscho je so njehbje we malej Alfisej wot starschich narobzil, kotstiz bjechu wot pohanskejewjery t kschesczijan-
skej pschestupili a je huzom sahe we mlodnych lietach swjate pisimo sesnal. Poweda so tez, so je wuczom-
nit japoschtola Jana byl, kiz je jeho we wuczbach kschesczijanstwa roswuczowal a sa biskopa we Smyr-
niskiej wosabje postajil a sweczil, hbzej je hacz do swojich wysokich liet jako schjedzimz s wullim zohno-
wanjom a s wullej horlivosczu sa kralestwo Je-
som Khrysta stutkowal. Jako won dzewecz bjesacz
liet stary a hisczeje s biskopom w Smyrnje bjesche,
potrechi jeho wosadu, kaz wschitke druhe wosady w
malej Alfisej kurowe pschesczjehanje. Rosstobeny po-
hanski lud pod Wuziusom Weruskom kschesczijanow kon-
zowasche, dzimim swjerjatam t rostorhanju podawasche,
na schczjepowzach palesche abo na druhe czwilow pokne
waschnje moresche. Tez we Smyrnje hebi smercz
stareho biskopa Polykarpa s mozu zadachu a psches
hasy mjesta harujo a wolajo czjerjachu. Polykarpus
drje tajse wolanje klyshesche a poruczi swoju duschu
temu knesej. Won chyzsche s mjerom wotezafacz,
schto je won nad nim wobsantuhl. Ale wosada jeho
nuczjesche, mjesto wopuszczicz a na kraj do wshy czje-
kacz. Tu wosta won dolhi czas potajeny a modlesche
so s druhimi kschesczijanami wo dnjo a w nozh. Won
mjesjesche tudy tez widjenje, po kotrymz so hlowal,
nad kotrymz spasche, s wohenjom spali, schtoz won
hebi wulozolasche jako swjedzenje, so budze zimy
spaleny. Dolho netrajjesche, dha bu won pscheradzenny
a bjerzy pschindzjachu, jeho jimacz. Won drje jim
czekny a by so hale psched nimi potajicz mohł. Ale
won dzjesche, wola teho knesa nech so staa a poda
so saho do rukow bjerzow, kotstiz jeho pytachu. Czi
jeho na woska sadzichu a do mjesta t sudnikaj we-
dzichu. Jow drje jeho naryczecz spytachu, so by
wjeru do Khrystusa saprjel, pschiboham woprowal a
khezorej so pschibahal. Won pak jim wotmolwi:
schjescz a wosom dzjesacz liet bym pschi Khrystusu
a won je mi jenož dobre wopafasal; kał mohł ja
njekl faklecj mojego knesa a sboznika! Bohot pak so
na neho roshnjewajo dzjesche: ja mam dzime swjerjata,
mam wobnje a druhe czwile, jeli so neposluchasch!
S wesołym woliczom a s krutymi slowami pak Po-
lykarpus praji: ty mi hrosysh s wobnjom; ale ty
niczo newjesch wot pschichodneho suda, wot wobnja
wjeczneje czwile sa slóstinow, — tak so bohot sam

newedzische, schto by sapoczal. Ale zyla shromadzina
pohanskeho luda wofasche: to je ton wuczet, ton wotz
tych kschesczijanow; ton sahubi naschich pschibohow,
spalmy jeho. Na to pschinoschachu woni drewo a
skomu a twarjachu schczjepowz. Polykarpus pak kly-
kasche so swoju draštu a stupi na njon. Jako bjerzy
jeho t stólpej pschimjafacz chyzchu, dzjesche won: wo-
stajcje me, ton, kiz mi moz dawa, wohen pschetracz,
budze me tez posylnicz, proscje we wobnju stejecz.
Tak jemu jenož ruzy swjasachu a won stejesche a
modlesche so nuterne t temu knesej. Jako bu na to
schczjepowz sapaleny, stejesche ton schjedzimz srebza we
plomenju a sdasche so, jako neby so jeho wohen dot-
knycz chyzl. Jeho czjelo so klychczesche jako klybboro
a skoto we schryjeerit. Pohanjto pak, jako to widzichu,
wsachu hlebije a pschekochu jeho a czifnychu to morwe
czjelo do plomenjom, hbzej so spali. Kschesczijenjo
pak hromadzichu jeho popel a pohrebachu jon. Wot
njekl sweczachu ton smertny dzen swojeho biskopa
lietnje jako jeho narod t wjeznemu zimnju. To
pak je so stalo 26. januara 167 po Khrystusu.

Jan. Woprawdze tu so jebyn dopomni na to
skowo: wostañ swjerny hacz do smercze, dha budzesch
kronu teho zimnja dostacz.

Psche dz. 27. januara je dzen Khrystoma.

Jan. Schto pak je ton byl?

Pschedz. Khrystomus rjeka pscheložany: skoty
ert, t. r. ert, s kotrehoz skote skowa su wuschle, kiz
skote skowa je prijedowal. Tuto meno je tuton muž
Bozi dostal dla swojeho wosobneho dara rycznitwosczje
a dla swojeje mozneje horlivosczje, s kotrejz we zimnej
wobstajnej wjerje swojeho knesa Jesom Khrysta je
lubowal a kotraz je so wupokasowala jako cziste
skoto, we wohenju spytane. Won bje so w l.
347 we Antiochiji narobzil, skawnym Syriskim mjesceje,
we kotrymz wikowanje a pschi tym pohanska wedzimoscz a
kumschtow luboscz kczjesjesche. Jeho nan bje romski
wojerski wyschi s menom Sekundus a jeho maczeri
rjekachu: Anthusa, se semjanskeje wosobneje swobjy.
Pschi kschczenzhy dosta won to meno Jan, s czjohoz je
widzicz, so starschej bjeschtaj kschesczijanasteje wjery.
Jeho nan pak sahe wumre a pschi jeho rowje macz
lubesche: ja tebe lubuju we twojim skonu a jemu sku-
scha njekl moje zyle zimnje. Wot neje roswuczeny
a s mlokom ewangelia czjescheny rosczesche Jan horje,
najlepsche nadzije s budzazy. Pjatnacze liet stary bu
won pohanskemu wuczerej a rycznikaj s menom Libanius

poddaty, kiž jeho we wschjedch webżiwosćach rycznistwa tamneho czaŝa roŝwucżowasche a jeho woŝebne dary hnydom spóŝna. A wulkej ŝrudobje maczerje ŝdasche ŝo, jako by wón cżył ŝwoje žiwenje ŝwjetej poddacż. Wón lubowasche ŝwjetne ŝweŝelenja, wustupowasche jako rycznik pŝchi ŝjawnych ŝudnych ŝhromadżiŝnach a dobywasche ŝebi pŝches ŝwoju woŝebnu ryczniwosć ŝhwalbu a ŝpobżiwanie wschittlich tych, kiž na neho poŝluchachu. Na jene dobo ŝwutorże wón ŝo ŝ tych ŝhczow, kotreż ŝwjet jemu lecżesche a ŝkoi ŝo na cżi-tanje biblije. Wón nebje wjazy na mjeŝtnach, hđeż ŝo keŝlije hrjajachu, ale we ŝhromadżiŝnach zyrkwje widżecz. Zudy wuhłada jeho wutrobnu horliwosć ŝa ŝhryŝtuka antiochiski biŝkop Milletius a powoła jeho ŝa anagnosta t. r. ŝa prjódkeżitarja biblije we zyrkwinych ŝhroma-dżiŝnach. Jako krótki czaŝ na to jeho macż wumre, kotraż bje ŝ weŝelosćju ŝwojeho jenicżkeho ŝvna na prawy pucż žiwjenja ŝtupicz widżila, wopuszczji wón Antiochiju a poda ŝo do bliŝkich horow, hđeż bje kloŝtr, we kotrymż wele ŝet jako mnich, ŝdaleny wot wschittlich ŝwjetych roŝproŝchenjow, ŝwoju wjeru do teho ŝneŝa poŝylnjowasche. Wot tam bu wón ŝaŝo wot biŝkopa Meletia do Antiochisťeje woŝady ŝa dia-kona a w l. 346 wot biŝkopa Flawiana ŝa preŝbytera powołany. Jako preŝbyter abo ŝarschi bu jemu dowolene, ŝo ŝmjebżesche prjedowacz. A prjedowanju paŝ bjechu jemu te najreniŝche dary ŝpożćjene. Wón mjejesche tajku kraŝnu móznu ryczniwosć, ŝo ničto ŝo nad nim nemożesche doŝeż napoŝluchacz a tawŝynty ŝo do jeho zyrkwje cżiŝchczachu. ŝiżom w l. 387 paŝ ŝbjechny ŝo we Antiochiji wulki ŝbjeżk. Lud wustupi pŝcheczivo ŝhjeżorej, wupuszczji wschitte ŝhjeżorŝke twa-renja a ŝŝasy wschitte ŝhjeżorŝke wobrašy a ŝwjate ŝtokpy, kiž bjechu po haŝach a na terhoŝczach ŝestajane. ŝhjeżorży wojazy, wotpóŝlani do mjeŝta, ŝo bychu lub ŝhoŝtali, wulke krejreslecje pŝchihotowachu a wino-watyh każ neminowatyh morichu. Na to dzerżesche ŝhryŝostomus ŝwoje 21, njek hichće ŝnate, prjedowanja „wot ŝtokpów“, we kotrychż wón ŝchescżianow, kotřiž ŝo na tym ŝbjeżku bjechu wodbđjelili, móznje ŝwareŝche, a ŝ polucze napeminasche. Jako bjechu Antiochisťy na ŝwoju prćŝtwu ŝa wschitr, ŝchtoż bjechu wobeschli, wot ŝhjeżora Theodosia wodacze dostali, woŝta ŝhryŝostomus pola nich a wedżesche ŝwój prje-darŝki hamt beŝ nimi se wschej ŝwjernosćju. Jeho najwetŝche prćzowanie paŝ na to dżesche, ŝo by ŝche-ŝczianow ŝ poćzjwosćji a ŝwjatemu žiwenzju ŝbudżil, a

hđyż runje bohotojo a wyŝozy, każ ŝo to huŝto hichće we njeteżiŝchim czaŝu ŝtane, wot ŝwojich ŝwjetych nawucżenjow a poŝhilenjow nechachu wotŝtupicz, dħa je wón tola wele duŝchow ŝa nebeŝte kralesťwo dobył. Jako w l. 397 biŝkop w Konŝtantinopolu wumre, bu wón na jeho mjeŝto wot ŝhjeżora Urbabia powołanħ. Antiochisťy ŝchescżijenjo paŝ ŝ wutrobnej luboŝczu na nim wiŝachu a jeho wot ŝo puschćzicz nechachu, taŝ ŝo ŝo ŝradżu ŝmjeŝta ŝdalicż dyrbesche. Wón ŝam ŝo se ŝylŝami želniwosće wot tuteje ŝwojeje lubeje woŝady dżelesche. S tym ŝłowam: „Bohu budż ŝhwalba ŝa wscho“, wopuszczji wón ju a bu w Konŝtantinopoli 26. februara 398 ŝwedżeńisťy do ŝwojeho biŝkopŝkeho hamta ŝapokafany.

Jan. Konŝtantinopel? neje tolo to mjeŝto, we kotrymż njek turkowski ŝhjeżer abo ŝultan kneżi?

Pŝchedż. Teħdy paŝ bje tuto mjeŝto ŝlowne mjeŝto gričifktoromŝŝich ŝhjeżorow a ŝchescżijanŝa wjera tam ŝ ŝbožu luda kćziejesche. Jako ŝhryŝostomus tam pŝchindje, bje beŝ ŝchescżijanami wele ŝwjetneho wasch-nja. ŝhjeżorŝki dwór każesche se ŝlym pŝchkladom a heřemplom dobre poćzinki. Bohaczi beŝ ludom lařomŝtwu, hordeŝci a nepoćzjwosćji ŝluzachu, ŝhudži bjechu wopilŝtwu, paduchŝtwu a wschej kniczomnosćji poddaczi. Wele pórja bje we tutej winizy ŝneŝowej ŝ wufopanju. ŝhryŝostomus ŝo na tuto dżeło da. S wucżenjom, ŝ prjedowanjom, a ŝ dobrym wopilŝmom wumó wón wele duŝchow. Woni vřajachu wot neho, ŝo móže lawow a druhe ŝwjerjata taŝ ŝludżicz, ŝo wewzy a jehnate nastanu.

Wjerno je, ŝo ŝebi ŝ tutym ŝwojim ŝtuffowanjom wele pŝcheczelow doby — ale też wele nepŝcheczelow. ŝli bjechu na neho bohaczi a wyŝozy, doŝelż jich ne-ŝchescżijanŝe waschnje beŝ bojosće wotkřywusche a we ŝwojich prjedowanjach ŝhoŝasche. Pŝcheczivo nemu też duchomni wustupowachu, ŝawisće dla, doŝelż jemu to wyŝokowaženje nepopŝchejachu, kotreż pola luda wuži-wasche. Wyŝozy a duchomni paŝ ŝo na to ŝjenoczichu, ŝo bychu ŝhryŝostoma ŝanicżili. Biŝkop Theofilus ŝ Alexandrije tajkeje winy dla do Konŝtantinopola pŝchindje. Wón ŝ druhimi biŝkopami nedalofo wot tam ŝynodu t. r. zyrkwinsku ŝhromadżiŝnu wotdzerża, we kotreż bu ŝhryŝostomej wschella wina dawana a wón woŝebje teho dla be wscheho pŝchebłyŝchenje ŝatamany, ŝo je zyrkwinske kubla pŝcheczinił, ŝo we potajnym nepoćzjwje žiwenje webje, ŝo ke mŝchi dje a ŝo nemodli a teho runja. Tajke ŝkřibby biŝkopojo ŝ ŝalŝchom na ŝhryŝo-

stoma pschinesechu a hischeczen pschistajichu, so je wón we sjawnych prjedowanjach khezjorku Eudoxiu Zesabeli a Herodiadze pschirunal, so by so khezjorski dwór tak prawje na neho roshnjewał. Khezjor Arkadius tež be wscheho dalischeho pschepytanja do teho swoli, so by Khrystostomus wotšadženy a do zushch krajow sapokasany byl. Tón drje so khwilu pscheczimo tajkej neprawdže wobarasche; jako pał póna, so słaby je pornjo swojim móžnym nepscheczelam, wobšanku wón so do wscheho poddadž a praji: „Bohu budž khwalba sa wschitko!“ Kschesczijenjo pał, jako khschachu, so je jich lubowanj biskop na tajke neprawe waschnje be wscheho pschepšychjenja a pschepytanja wotšubženy, nechachu sebi to lubićz dacž. We Konstantinopolu wulki sbježł wudbri; lud po hašach harowasche a psched khezjorski hrób czechnesche, hbyž sebi wot khezjora swojeho biskopa žadache. Khrystostomus pał mjejesche nusu, lud smjerowacž. Wón stupi šredža do tych sbježlarjow a prjedowasche jim móžnje, so nedyrbja so pscheczimo swojej wyschnošči štajicž. „Bohu budž khwalba sa wschitko“, praji wón; nech morjo schumi, tu štaku, na kotrejž my stejimy, nemóže powalicž; nech so žolmy na-žolmy waleja, tu šobž Jesušowu, we kotrejž my šebžimy, nemoža ponuricž. Čžoho dyrbjał so bojecž? Šsmercež? Khrystus je moje živenje! Šastorcženja? Šemja je wschudžem teho Knesa. Šemste kubla šhubicž? Ža ničžo neššym do šwjeta šobu pschinešł, teho dla tež ničžo s neho nesčž nebudu! Tak rycžesche wón k ludu, hdyž tón s plakanjom jeho prošesche, so by wostal a so neby šchol, dolež je so jemu neprawda štala. Tež wschitžy duchomni, kotřž pod nim stejachu a jeho s wutrobu lubowachu a cžesčžachu, špytachu jeho narhčžecž, so neby khezjorskej pschikafni, kotraž bje pscheczimo wschej prawdže wot jeho nepscheczelow wudžjetana, poškušak; wón pał praji, so čže wschitko temu porucžicž, křž pravje šubži, a pschistaji: nerudžče so moje dla, lubi bratsja; ja neššym prjeni wučer byl a neššym pošleni; sa Moššafom je pschischol Josua, sa Žeremiasfom Baruch, sa Eliafom Eliša, a Pawoł, jako wumre, šawostaji Timotheja, Tita, Apolloša a druhich po sebi. „Bohu budž khwalba sa wschitko!“ Dolež widžesche, so lud jeho s mozu čže džeržecž, wopuschcži melecžo w nožy to mjesto a da so wot bjerzow do zushch wotwesčž! Ale hdyž so wo dujo powesčž roschjeresche, so je jich luby biskop wotwedženy, postaže žly lud a žadache sebi s wulkim šurowenjnom wot khezjora a wot wyschnoščje, so bychu jeho jim sašo dali. Š

dobrym drje woni to nebychu činili; ale hlaj w nožy nastja žalofne semjerženje, so so žlye mjesto do wulkeje hrosy poda. To je šchrafa wot Boha, praji lud, sa to, so je Khrystostomus bes winy šatamany, a khezjor, křž so s khezjorku Božeho hnjewa bojecž šapocža, da pschikafnju, so dyrbi so tón wupokasany sašo do mjestja pschiwesčž. To so šta a žlye mjesto jemu we wulkim cžahu napscheczimo džjesche a lud s khorhojemi a wjenzami teho lubowaneho witasche!

Wot teho cžasa wosta wón sašo s biskopom a šlutkowasche jako tajki s wulkim žohnawanjom sa swoju wošadu, kaž sa žly naranšču žyrkej. Žeho nepscheczelo pał pschezo na neho šakachu a kmaneho cžasa hladaču, so bychu jeho šanicžili. Tajki cžas tež sašo pschindže. Khezjorka Eudoxia menužy wschelle neprawe wježy wobendže; wona nepóžcžiwe živenje wedžesche a napošleš nedaloko wot kschesczjianskeho Božeho domu šwoj wobras na hašu postajicž da, s kotrymž bu pošanske pschibóštwom cžjerene. Khrystostomus k temu melcžecž a s mjerom pschishadowacž nemóžesche. Wón we swojich prjedowanjach khezjorku tajkich nekničžomnoščow dla šwaresche a kschesczjianski lud psched štrachosčžemi pošansstwa warnowasche. Wot jeho nepscheczelow bu to na mjesčje khezjorej pscheradžene a tón wot nich a wot swojeje mandželškeje naschczuwany, pschikafa s nowa, so Khrystostomus wot swojeho biskopškeho hamita wotšadženy a do zushch wupokasany byčž dyrbi. Pre-ždy hačž ščto nješčto wo tym šhoni, bu wón wot bjerzow w nožy šajaty a psches morjo do šukusa wotwedženy. To pał bje mjesto pschi najdalšichich mesach, we šymnej a nestrowej wokolnošči, šredža we pošans-štwje ležaze. Na pučžu tam mjejesche wón wele wobcžeznoščow šnesčž. Šyma a wjetr, hlób a khorosčž jeho cžwilowasche, wón pał we wschjem hubenštwje wošelšy wosta prajizy: „Bohu budž khwalba sa wschitko!“ Khezjorka drje so bojesche, so móhl so sašo do Konstantinopola wrócicž a tak bu hischecze dale hačž do šityuša wotwedženy. Šdyž pał tam pučžowasche, pschindže wón s tymi wošakami, kotřž jeho jateho wedžechu, do mjesto Romanj we šontškej, a wón prošesche jich, so bychu s nim do žyrkwe ššli, kotraž tam bjesche. Wa tutej žyrkwi pał bje row martrarja šasilika a tu pschi tutym rowje modlesche so wón a wotpočžowasche, špróžny a khorj. Wo šnje so jemu tudy tón krawny šwedł šieni prajizy: mój bratsje, jutsje budžemoj šjenocženaj. Khrystostomus drje tych wošakow wutrobnje prošesche, so bychu jeho tudy wo-

stajili. Či pač Janu šmiliošč s nim nemjejaču, ale kašachu: dale do Pityusa. Wón pošluchasche. Ujedom bje pač pol hodžiny schoł, dha jeho čjelne mozy wopuščežiču, so so s nim sašo do Romany wrócizč dyrbjaču. Tu da so do zyrkwe nescž, hōžej šwoje saproschene fuknje wotpožoji a so čziste swoblecže. Na to klastny so na šwoje kolena sdychujo: „Bohu bubž křwalba sa wščitko!“ a wumre čziješe. To je so stalo 27. januara 407.

Jan. Jeho wopommenje je hōdne, so bes nami we čzesczi wostane.

Pšchedž. Hajl nad nim so to słowo dopelni: čzi, kiž wucžili su, budža so šwjecizč jako nebeska šafnosč a čzi, kiž su wele k prawdosčzi pokazali, jako hwjesdy stajuje a wječznje. Čhzech hiščče wzazy wedzizč?

Jan. Čžoho bla niž? Na 20. januara stejitaj Fabian a Sebastian. Tehdy so mjesha we shtomach hřbacž sapocžne. Šchtō wonaj staj?

Pšchedž. Fabian je był biskop romski, a Sebastian wojerški wyschi we romskim křezorskim wōjstku. Fabian je so na wšy narodžil a s druhimi do mjesta Roma pšchicžahnył. Ničtō jeho nesnasche a wón so pšches ničzo nebję wusnamenił, křiba pšches to, so bje pomhal, semretych křeschcijanow křowacž, šchtōž so w tamnym čžaku we potajnym stacž mjejesche. Romška wořada bje pač šwojeho biskopa šhubila, kiž bje pod křezorom Maximinom krawnu šmerez martrazjow čzerpicž mjeł. Wona bjesche po tajkim šhromadžena, so by šebi drugeho wušwolila. Fabian bje we tutej šhromadžisnje sobu. Ničtō jeho nesnajesche, ničtō na neho nemyšlesche. Na jene dobo, bes tym so wščitzy bes sobu wuradžowachu, koho bychu šebi sa biskopa wubrali, šynu so hołb na jeho hłowu. Teho je nam šwjaty duch postajil, prajachu wščitzy, jako to widžiču a Fabian bu sa biskopa wušwoleny. Šswōj wyřoli hamt, kotryž bje jemu na tajke waschnje dowjereny, wedžesche wón s wullkim žohnowanjom. Zyrkef teho křesa tehdy mjer wužiwasche — a po tajkim hōžesche so wele dobreho sa romsku wořadu wuwescž. Fabian so wořebje po křudych horjeberishe, šydom křudžinskich šastojnikow we gmejuje postaji, missionarow do pōhanškeje Galliskeje pōřka, Wožu šlužbu sarjadowasche a wšcelke dobre wustaji. Tola nedyrbesche wón bes čzerpenja byčž. Žako bu menužy křezor Filipus, kotrehož bje, kaž so poweda, Fabian křechzil, pšches Dezia škōnzowany, wuindže wot teho pšchifajusa, so dyrbja so křeschcijenjo

wutupič. Šsurowe pšeschčjehanje nasto. Křeschcijenjo buch ušowani pšchiboham woprowacž — a hdyž to nechachu, dha jich čžwilowachu. Wořebnje biskopow hidžesche tutōn Dezius a pšechčiwō nim šurowje šakħdžesche. Šslabi drje wotpanychu a pšchi pšchibōjřkich wottarjach woprowachu. Čzi, kotřiz wostajni wostachu we wjerje, buch křjudowani, do jastwa čžišneni, šwjerjotam priđbmetani, we wōdže tepeni, s hłodom a s druhimi martrami tyscheni. Fabian wosta šwjerny hacž do kōnza. Na torhoschčju we Romje bu jemu kłowa wot kata wotčžata. To je so stalo: 20. januara w l. 249.

Jan. Šchtō dha pač je Sebastian? Čžoho dka Fabian a Sebastian tam hromadže stejitaj we protžy?

Pšchedž. Muž s Franzowskeje mjejesche žonu s Milana (Mailand) w Italiskej. Žako tōn wumre, čžehnesche jeho wudowa dom a jeju šyn Sebastian abo Sebastij (Wosčzij) bu wojał. Wón džesche do Roma a stupi tu do křezorskeho wōjřka. Pšches šwoju mudrosč a šwjernosč dobywasche wón šebi tudy křezorowe dowjerenje a bu sa wyscheho postajeny. Hacž je we tutym čžaku abo hdy preby křeschcijianskeje wjerje pšchestupil, to snate neje. Wjeste je jenož to, so ničtō wo tym newedžishe, so je křeschcijian. Wele ljet bje so tak minylo. Šswjeza pač pod kōržom nesmjedžesche stejecž. Bratraj, Markus a Marzelianus, wōškorženaj, so staj křeschcijianaj, buschtaj pšched najwyscheho šudnika we Romje wedženaj a tōn jeju k šmerezzi wotšubži, křiba so čžetaj křhryřtuša šaklecž. Jeju wōštarny nan Trankwillus, jeju kotry, jeju dječzi, wščitzy jima s proštwami naležachu, so byshtaj pšchiboham woprowaloj a šwoje žiwenje wumōhloj. Bratraj hižom křablaschtaj — dha s tych pšchitomnych wojerški wyschi Sebastianus, kiž mjejesche jeju wachowacž, wustupi a praji: budžtaj mustaj, stejitaj we wjerje, wostantaj šwjernaj temu křesej; šchtōž s nim čzerpi a wumre, tōn budže s ntm k křafnosčzi posbjehneny. Wščitzy so špodžiwachu nad mōžnej rycžu tuteho wjerjazeho, kotrehož bjechu hacž dotal sa pōhana dčerželi. Bratraj wostaschtaj šwjernaj a jeju žyła šwōjba a šam šudnik a wele druhich, kiž bjechu na jeho rycž pošluchali, wjerjachu do teho křesa Žesom křhryřta. Dokelž pač tutu šwoju wjeru šlawnje pōsnacž nemōžachu, dha woni na potajnych mjestnach šwoje šhromadžisny dčeržachu a temu křesej we šwojich nutrobach šlužachu. Pšches teho šameho buch tež wořebni křezorszy šlužomnižy sa křesowe kraleřtvo dobywani, wón wele

duschow saja a k prawej wjerje wobroczi. Ale ta wjez bu tola khjezorej pscheradzjena a jedyn po druhim dyrbesche swoju wjeru se smerczu saplacicz. Sebastianus jich wele wumo; nictó jeho sa kshesczijana nedzerjesche. Kawofledk pak bu tež wón sajaty a psched khjezora webzeny. Ja hym, praji tón k nemu, tebe pschezo sa jeneho wot mojich najswjernisich sluzomnikow dzerzal a hym tebi wele dobreho czinit; njett pak hy ty me sjebal a pschibohow wopuschczit, ty dyrbisich smercze wumrecz, ty nebjakomny! Tola pak, wotmolwi Sebastianus jemu s khróblým duchom, tola pak hym sz ja sa tebe k mojemu knesej wschjebnje mobilil, so by tebe a twoje kralestwo zohnowal tón, kiz je we nebesach. Twoji pschibohojo su temu knesej hrofnoscz, woni su morwi a nemóza tebi pomharcz. Khjezor so tajseje rycze dla jara roshnjewa a pschikasa, so dyrbja jeho na polo won dowescz a se schipami satjelicz. Wot wele tamynt schipow pschekloty, wón swojeho ducha spusczeci.

Jan. Wot teho hodzi so prajicz: wón je dobre wojowanie teje wjerj wojował a wječne žiwjenje sapchimmyl! Czoho dla pak Fabian a Sebastian tu hromadze stejitaj?

Pschedz. Dokelz mataj wobaj jedyn a tón samy smertny džen. Fabian je 20. januara w l. 246, Sebastian 20. januara 289 wumrel.

Jan. Sctó dha je Hanža byla, kotrejez meno je na 21. januara stajene. Moja žena Hanža rjeka a lubo by mi bylo, hdy bych shonicz móht, czoho dla jejne meno tu w protyzy steji?

Pschedz. Hanža, to rjeka swjata, knežniczka, nesmasana —; wona je ta bjela lilija we knesowej sahrobze, we kotrejez czerwene róze teje wjerj kczieja. Wona bjese we czasku Diokleziana žiwa, kiz po swojim surowym waschnju wschittlich kshesczijanow pschesczehasche. Hanža bje so w Romje narodzila a tudy sahje Jesom Khrysta pósnała, kotrehoz wona se wschej wekelej horliwoscju lubowasche. Tsinacze ljet stara wona spytasche swoje towarischki wot pschibohow k žiwemu Bohu pschiwescz. Wona po tajim w schuli, na hafach, we domach a hdzež hewal se swojimi towarischkami so setka, wot niczeho druhého nerwjesche hacz wot rjanoscje swojeho nawoženje Jesom Khrysta, wot jeho luboscje k wschittim czlowekam, wot jeho sbóznoscje, kotruz wón wschittim je dobył se swojeje swjatej krwju. Wona tak renje powedacz, tak krasnje ryciecz wedzische; jeje woczzy so pschi tym swjeczschtej

kaž nebeske hwjesdy a jeje wobliczo bje rosjašnene kaž wot slónza. Runje jako by jandzel s nebes byla, tak ryczesche tuta tsinaczelijetna holczka wot teho knesa Jesom Khrysta, so jich wele, kiz na nju poskuchachu, dalishe roswuzenje pytachu, a pschibójske woltarje wopuschczichu. Powescz wot tuteje młodeje missionarki a jeje mózneho prjedowanja pschiódze tež na prjódbszejera mjesta Roma, s menom Symfroniusa. Tón sebi myblesche tu holczku naryczecz, so neby do Khrystusa wjerika. Wona pak nebasche so molicz, ale spytasche teho czloweka wot hluposcje jeho pschibójswa dowescz; tak, so wón roshnjewany na nju wofasche: ja budu tebe jimacz a swawnej hanibje pschepodacz. Ale kaž wot swjateho ducha sahorena wotmolwi ta młoda knežna temu wobstarnemu mužej: ja tebi praju, mój knes nepschibo, so bych wot neho wotpanyła ani so by sctó mi mój wjenz rubil. Dha budz swawnej hanibje pschepodata — sarjesny tón hujewny prjódbszejer, a pschikasa, so by na róžu hafy, psches kotruz wele luda dzjesche, wustajena byla. Tu wona stejesche, kaž cziche jehnjatko, k rjesanju postajene, ale cziche we Bosy. Rudzo dzjechu nimo neje, ale nictó so neshróbli, s nepózežimym woblecžom na nju pohladacz. Jeniczki losy młody holz chyzsche so jeje dótknycz — ale kaž wot newidomneho blyska saraženy, padze wón k semi. Wona je kuskarnicza, sawola na to lud, sabijczje ju. Hiccheje jedyn kroč bu wona pschestschana a sud na nju wuprajeny, so ma psches mecz kónz wsacz, dokelz je pschibohow sazpara a lud sawedka. Swólnje dzjesche wona sa bjerzom, kiz bje pschischok, ju jimacz a s weselom woblicžom polozi wona swoju hlomu na dremjany penil a se spjewanjom słowa: „Mój Jesus živy je“, pusczeci wona swoju młodu duschu.

Jan. To je pak tola žakofne surowenje bylo, kotrež je so pscheczivo kshesczijanam mjeko, so ani 13ljetnych dzjeczi pschepuschczili nejsu.

Pschedz. Haj, to je wjerno; ale czim bóle chzemy so Bohu sa to dżakowacz, so su tute czasy nimo a swoju wjeru s weseloscju pósnač swjemy niz jenož se rtom a s jasytom, ale se skutkom a wo prawdze.

Jan. Na 17. januara pane džen Antonia, na 22. džen Winzenza; sctó staj taj bykaj?

Pschedz. Hdzyz saso pschiódu, chzu tebi wot neju powedacz! Dženša mam khwatacz, so demoz dońdu.

Jan. Czakaaj hichczje khwiklu! Ty sy mi slubil, so chzesch mi wot ptaczeho kwasza, kiz na Pawola wobroczenje pane, njesctó powedacz!

Jan. Hdyž sažo pschindu, budu słowo dzeržecz a wot ptacžeho kwaša, wot Pankraza a Serwaza a druhich najreniške poweseče pschinesč. Dženša — bože mje.

4.

Gudanczko 1.

Praj wschał, sčto tón moščiz je,
Kiz twari schjedziw stary
Pšches wschitte rjefti schjerofe
Sa mačo dnjów bes hary?

Hdyž šo tón schjedziw minył je,
Dha pschindže hólčez młody,
A tón tón moščiz wottorhne
Sa mačo dnjów bes sčłody.

5.

Sčtóz je jara mudry, je pól nemdry.

Khrobly bohavrjejet rosrječowasche šo njechdy f wyšoforžesčzenym biskopom Worowski, kiž je w l. 1831 w Kralowzu wumrel. S čzim čzeče me družeho doweseč a pschewjedčič, hdyž wam bes woczji praju, šo žadyn Boh neje, praji tón muž f nemu. Bes dolheho rosmyšlenja wotmolwi jemu Worowski: ja newjem, hačž šebi teho dla wošebnu prózu dawacž dyrbjju abo hačž nebyrbjal wotmolwenje na wašche praščenje wele bóle šwjatemu pišmu sawostajič, we kotrymž hižom wet waš rycž je. Sčto? rešny tón čłowek, wote mne dyrbjalo šwjate pišmo rycžecž, ka je to mžžno? Haj, haš, wet waš je we družej sčtucžžy 53. psalma rycž. Na to hu bibla pschinesčena a wbtije čžitane: štupi rešnu we šwojej wutrobje: „Boh neje.“

6.

Newabeče džjeczi f hnjewej.

We Šserbach je wele rječkow a bólcžkw a hbež rječžit a bólcžki šu, tam šu f wetscheho lješy abo hole. Hdyž čhu ja teho dla wot khježki rycžecž, kotraž pschi rječžy we bólcžku leži, dha ničtó nebudže prajič mž, hačž je ta pola Lubija abo pola Mužakowa. Hdyž pał pschistaju, šo tuta khježka tam šama nestej, ale šo je prienja abo moje dla pošlena we jenej wšy, we kotrejž wele ludži bydli, a šo wona šlucha čłow-

wšomaj, wot kotrejž šo ničžo dobreho powebacž nemože, dha to ničtó newuhuba. Pšchetož tajke khježki, we kotrychž lošy dživi besbóžny lub bydli, namakašch we hornej kaž we delnej Łužicy, we M., w R. w B., w B. a družbže.

We tej khježy, kotruž ja mjenju, bydli taj starškej f mnohimi džjeczimi. Staršci a jich džjeczi šu jenak besbóžni a šli. Hačž čžile ludžo nještaju wjeru maju abo niz, to jedyn wedič nemože; pčody teje wjeru f najmenišchemu pola nich widič nješu. Šswjate pišmo we tutym domje neje f namašanju, pačjerje šo we nim nepsjwaju a fe mišci khodič — luby Božo, to tym ludžom do myšle nepschindže. Sčto bychu tež kemščach čžyli, khiba šo bychu tam nještjo šlyšeli, šo móhli doma prawje na duchomneho šwarcž. Šswarcž na druhich ludži, wschittlich šalčez, na wschittlich šo hórščič — to woni derje rosemja. Woni šebi po prawym myšla, šo je šwjiet jich dla štworeny. Dofelž dha šwjiet jich neje a woni kóždeho, kiž na šwjecze je a nještjo wobšebži, ša šwojeho nepscheczela džerža, teho dla šo hóršča a šwarja na wyschnošč, na duchomneho, na wučerja, ryčtarja, na gmejnšeho prjódštjerja, na kóždeho, kiž ma nještjo rešfawacž. Š temu woni to čžinja, sčtož je šafasane a hroža, šo hiščče hóršche wjezy wobend. Ludžo šo jich boja a ničtó jim rady ničžo nepraji. Hdyž šu pschod šudnym hamtom wobšforženi, dha šo woni nješt wozža wuschmatač a wurycžez, šo bes sčtrasy wotend. Tak woni šo šnjejo wyschnoščam a wschittim šafonskim wustajenjam f hamta domoj pschindu kaž newinewacži a na to čžim šróblišcho šwoje nekmanštw a čžerja. Tajšich ludži, — Bohu budž šforženo, — je pschewele we Łužicy, kaž we Mišchonšim, a hdy bychu woni hdy mž a knejštw dostali, dha byčmy hladač móhli, ka by šo nam sčto.

Neč to je, kaž čže, ja jenož čžych prajič, šo čzi ludžo, kotkiž we tej khježy bydla, kotruž ja mjenju, besbóžne a nepschescžijanške žiwenje webu. Wot teh, sčtož šebi f rufu warbuj, móhli woni derje doščž živi byč. Woni pał wschitto f nerodu pschetrebaju a f wopikštwom a f wobžranštwom pscheczinja. Hdyž dyrbjja nještjo šupicž, dha na bohatchy kšjeja, jašo bychu čzi na tym wina byli, šo woni to a wono a žane penesy nimaju. Hdyž w šyni džjeczi ani sčtrymny ani wobucze nimaja, šo do šchule khodič nemože, dha woni na wučerja šwarja, jašo by tón ša to móhł, šo džjeczi nerčbnych ludži dyrbjja bošy khodič!

Hač runje džjeczi wobucze nimaju, so bndhu mšhli do škole khodzicz, dha so tola wot staršich ł druhim wjezam trebaja. Jena wjez je wošebje, kotrejež dla so tuczi ludžo na bohathy jara hóršcha a šwarja a to je drewo. Woni praja: drewo po prawym sa wošittich cžlowekow w lješach a holach roscze a teho dla by jedyn dyrbjał to šebi wošchudžom bradž móż, runje kaž woda w rjelach sa kóždeho je a móže šebi jeje kóždy tak wele nacžerpacž, kaž sečže. Po tajkim refnu: so je to tola saškata neprawda, so drewo jenož sa bohathy roscze, kottž lješ a holu wobšedža a so ju šebi khudzji kupowacž dyrbja. Teho dla bje to w tej khježzy dawno wobšanknene, so sa drewo žadny kroschil wjazny wudaty nebudže. Žadny čžert me na to nufowacž nemóže, so bndh šebi jemu jeničžku ščezjepku kupil, praji tón muž s teje khježzi šjawnje. Šdnyž pał so we hospodarstwe žane drewo nekupuje, dha dyrbi so franycz. Neje wjerno? Tuto paduchstwo so pał na dvojake wašahnje stauje. Drewo so krane, kotrež je psched khježu abo na dworje we hromadach abo rnykach festajana, hžčž žadny poš neje. Tu so hžžom we ščezjepach dušahnje pschitowane namača — ale wone so hubenje krane, dokelž so na jene dobo wele bradž nemóže. Drewo franycz so tež tak hodži, so so s pčotow katy a kije wutorhaja — ale tež pschi tym je to hubenje, so tajke drewo mačo cžopčoty dawa. — Najšmaniške je po tajkim to tšezje wašahnje, so tón, kiz žane drewo nekupuje, do hole abo do lješa dže a krane. Tam khóžny abo dubiki abo hraby šteja a te hodže so s piktu wotrjesacž abo se šekeru porubacž.

Ščtož tuto kranenje, kaž kóžde druhe paduchstwo jara polóžuje, je to, so šu paduški pjeknje psches jene, burjo pał a wobšedžerjo niz. Paduch paducha nepscheradži, woni šu kaž dobri bratšja, a jedyn teho druhého šmolki pschitrywa. Šdnyž pał bur šwoju holu pschekhodži a potrečji njehdže paducha, kiz we holi abo na poli šuškoda krane, dha wón so šmjese a tam nehłada, hžčž tón paduch krane, abo hžnyž jeho widži, refne wón: ty, hdy by ty mi to čžinił a by me wobkranyl, dha by so tebi wopravdže šše ščto; ščtož ty mojemu šuškodž čžiniš, to me ničžo uestara, ale hdy by mi kranyl, bndh ja tebi to pokafacž čžnyž; ty budžesh widžecž, kał so tebi tehdy pónbže. Nejšu cžlowekojó tajzy, so druhim to popšheja, hžnyž jich wobkranu a ničžo nepraja, hžnyž runje paducha widža a trečja a hžnyž pał so ščto jich wjezow dótkne, dha so

woni rošhnjewaju kaž nemdri a šwarja na to besbožne, paduchstwo! Neč so hanibuja, kotrychž to nastupa!

Tón muž, kiz w tež khježzy bndli a wot kotrehož my tu ryczimy, šebi, kaž predy prajach, žanu ščezjepku sa žyke ljetó nekupi, ale wošitko drewo, kotrež treba, krane. To pał, kotrež wón we holi krane wón šam rady na khribecze dom neneše, pschetož wón je ljeni. Šsu to tež tajke wulke kručji, kotrež wón neby dom doneščž móhl? Šónje a kručy wón tež nima, so by je šapschahnyčž móhl. Wón: pał ma džjeczi. Čžeho dla nebychu te dyrbjałe wošyczł abo, hžnyž šujeh leži, šanki cžahnyčž a to drewo domoj doweščž! Nan, kiz myšy dla krane, so džjeczi nedyrbja hłódune byčž abo so by jim šma nebyčo, tón wulki hrjeh čžini, ale tajšeho cžlowela móže jenemu žel byčž. Wetschi hrjeschnil neje pał žadny hačž nan, kiz šwoje džjeczi ł paduchstwu wabi a šawedže a je šobu na kranenje wošme. Tajki je wopravdže hłódu, so jemu mžnyški kameň na ščiju poššnu a jeho šatepja we morju, hžčž je najškuššche.

Tón khježkar, wot kotrehož ryczju, so tajšeho hrjeha nehanibuje, ale šwoje džjeczi do wošyczł abo do šankow šapschehne a so s nim do hole weše, so by psched jich wočžomaj a s jich pomožu drewo kranyl. Wes tymi džjeczimi, kotrež wón ma, bje jene jeničžke pjekne, kotrež nerady šobu džjesche, hžnyž bu tajke paduchstwo wuwedžene. Wone bje we ščuli šedmu kašni wulnyčo: „ty nedyrbišch franycz“ a bje wot šwojeho wučžerja, kotrehož wono jara lubowasche, šlyšchako, so je kranenje wulki hrjeh. To bje jemu ł wutrobje ščto, hačž runje so we staršiškim domje tuta kašni wuložowasche, jačo by rjelaka: ty móžesh abo dy dyrbišch franycz. Tuto džjeczo bje nančž druhdy prajko, so by tola kranenje wostajil, dokelž je to hrjeh; ale nan bjesche s tymi leštraxškimi ščowami na ne šalkhadžal, a hžnyž bje prošyčo, so by je tola domach wostajil, bje wón kiz wšal a je nabil. Wone po tajkim s tymi druhimi džjeczimi šobu do hole jicž abo khodzicz dyrbesche, hžnyž nan žane drewo wjazny nemješche.

Jene ranje nan šwoje džjeczi šahje wołasche prajo: štačeze a šapschahnyčž so do šankow, my do hole pojjedžemy. To pjekne džjeczo plakajo prošesche, so by šmjeko domach wostacž, dokelž by rady do škole ščto. Wlacž pał šhrabny wulki kiz a praji: čžješch na mjescze šobu hiečž abo ja cži nohi rošražu — a duž wone šobu džjesche.

Šdhž nan a te džeczi do hōle pšhīndžechu, dha wuleczjischtaj s wyhōlich kšōjnow dŭwaj czornaj rapakaj napscheczimo a rapaschtaj hrosnje, jako byschtaj prajicz chyznoj: nelhodzje dale, wrōczje ſo. Pšhi prjedu mjejachu woni teju ptaczlotw maſo kedzby, ale dolež wonaj stajnje wokolo nich ljetaschtaj a nefaſtaschtaj ſwoje: guar guar rap wołacz, dha ſo džjeczi do hroſy podachu a nanaj prajachu, ſo to tola ničō dobreho neje a ſo chzedza dženſa radſcho domoj jjecz. Nan paſ ſtejo ſakrowaſche prajizy, ſo ſebi s tajlich nerofomnych ptakow ničō neczini, ſo ſu te ſame taſ ſwuczene, zhyliczi džen wokolo ljetacz a wołacz. To pjekne džjeczo paſ praji: nano, ja ſym paſ tola ſlyſchalo, ſo tajke ptaki, hdyž jenemu ſetkaja, neſbože wjeſcheza; pōjce, my chzemny ſo domoj wrōczicz. Nan na to paſ s nowym leſtrowanjom džjeczi a tej rapakow ſakliwaſche a retny: to je luta ſtara pšhiwjera, hdyž nechaczje ſobu pšhīncz, dha waſ wſchittich ſabiju; do tajlich wjezow wjericz, je hſupofcz. Woprawdže, wōn ničō newjereſche, wōn do teho newjereſche, ſo ſo na ſwjecze ničō pšhipadnje abo ſamo wot ſo neſtane, ſo žadyn ptacz ſeljeta, žadyn rapaſ nerechta, žadyn liſczil ſe ſchtoma napane, žadyn kameſ na puczju naleži ſam wot ſo, ale ſo to wſchitto ſo ſtane po woli teho ſamecho, kiž chze ſwojich warnowacz, ſo bychu do ſkaženja nepanyſt.

Tōn muž ničō newjereſche a ničō newopomni a teho dla wōn khwataſche, ſo bychu tam dōſchli, hdyž to kšōjna ſtejeſche, kotruž chyzſche porubacz. Rapakaj paſ jich nebjeſchtaj wopuſchczikaj, ale wokolo nich ljetajo ſwoje: guar, guar jenaf ſchtrjekaschtaj. Kšōjnu nan podrejeſa hačz wona padže — ale na neprawy boſ, hdyž džjeczi ſtejachu. Tſi wot nich drje czelnychu ale jene, to pjekue, bu wot werſchta trechene a ſ ſemi poražene. Wono bje na wobliczo panyſo a nan pšhīſtupi ſakrujo, ſo je taſ hſupe byſo a chyzſche jemu horje pomhacz. To džjeczo paſ nemōžeſche ſtejecz a pſkaſche žaſoſnje. Hačz runje ničō nebje widjecz, ſo by jemu ſtaw roſwraženy byſ, dha tola na wulke bolofcze we kſhizju ſkoržeſche. Nan chyzſche hižom we hnjewje s pjaſczju na to džjeczo bicz, ale rapakaj jemu wokolo hlōwy ljetajo ſwoje: guar, guar ſpjewaschtaj, ſo ſo jemu ſamemu ſapoczja ſtyſtacz. Wōn teho dla to džjeczo na ſanje ſadzi a, jako bje tym druhim džjeczom pſchikafaſ, ſo dyrbja njeſcho haſfow ſobu wſacz, poda ſo na dompucz, pſcheczcjehany wot teju rapakow, kiž hačz do bliſkofcze

wſy tōn ſrudny czah pſchewodžechtaj ſpjewajo ſwoje dychawe guar guar.

Zako bjechu dom pſchichſt, bu to džjeczo do iſtwy doneſene a na kawku pozožene. Starſchej wobej ſwawreſchtaj kaž nembraj beſ ſmilnoſcze na to wbohe džjeczo. Dolež ani noha ani ruſa jemu nebje ſtamana, dha ſo dale wo ne neſtaraschtaj, ale tym druhim jenož kaſaschtaj, jemu kſhiz s palenzom maſacz, dolež tam na wulke bolenje ſkoržeſche. Tuto bolenje paſ bje taſ žaſoſne, ſo to wbohe džjeczo s zhyej ſchjju wołasche a ſo na jecho wołanje ſuſodžo pſchibjezachu a druſy, kiž nimo džjedhu, do iſtwy pſhīndžechu, ſo praſchecz, ſchto je ſo ſtaſo. Nan drje jim wjernofcz nepraji, ale woni tola mjenjachu, ſo je ſebi to džjeczo nutſkacz ſchodnu ſcziniko abo ſo je ſo jemu žika roſraſhla. Se iſtyſtanjom paſ tuto džjeczo pſcheczo bōle ſapoczja pſkacz a wołacz a ničō ſebi nežadafche hačz ſo bychu tola kneſa wuczereja proſhli, ſo chyz ſ nemu pšhīncz. Starſchej cziniſchtaj, jako nebyſchtaj ničō wo tym ſlyſchaloj, ale jedyn wot tych ſuſodom ſmili ſo nad nim a džjeſche ſ knesej wuczerej, jemu to žadanje teho džjeſcza wupowedacz. Tōn, jako bje ſlyſchal, ſchto je ſo ſtaſo, khwataſche ſ temu džjeſczju. Šdhž do iſtwy ſtupi, starſchej jemu ani „pomhaj Wōh“ ani „ſ nam witajcze“ neprajiſchtaj, ale teho džjeſcza wobleczo ſo roſjaſni. Wone ſaſta pſkacz a žaſoſczicz a wupoweda ſwojemu lubemu wuczerej wſchitto, kaž bje ſo mjeko, prajo: ja wjem, ſo wumru, ale ja ſo boju, ſo nebudu ſbōzna, pſchetož kranenje je hrjecz a naſch kneſ Jeſus Chriſtus je prajik, ſo paduſchi do jecho kraſeſtwa nepſhīndu, proſchecze tola ſa mne, luby kneže, ſo by luby Wōh mi huadny byſ a me wot ſwojeho woblecza neſaſtorczil. Hluboko bje ſ wuczerc hnuty wot tutnych ſłowow a tuteje proſtwny. Ale njek w tutej hodzinje nemōžeſche wōn ſo modlicz, pſchetož jecho wutroba ſo horeſche wot ſwiateho hnjewra na tych beſbōžnych starſchich, kotſiž ſwoje džjeczi ſ hrjeczaj wabja. Wōn ſthili ſo ſ temu mrjejazemu dežjeſczju, ſo by je troſchtowal a džjeſche ſ nemu: budž dobreje nabzije, moje lube, lube džjeczo; twoje hrjecz ſu tebi wodate; tōn luby Wōh we nebeſach je na tebe pohladal a je tebe wuſwolil pſched tymi druhimi, ſo by ty ſ nemu pſchichſo a pſches ſtajne hrjeſchenje ſo neſſaſhlo; weſel ſo, ty luba duſcha, twoje czjelne czerpjenje ſmjeje bōrſy kōnz a ty pōndžeſch tam, hdyž tebe ničto ſ jecho ruſi wutorhnycz nemōže. Po tym ſo ſ wuczerc to bje ryczak, bje taſ, jako by jandžel

teho Anesa pschischol a tu młodu duschu na swoje
schidła wśak a s nej l nebesam leczik. Czische bo
woczyn sandzelischtej a po krótkim sdychnieniu bje to
dzjeczo s mjerom wufnyto.

Anes wuczeł trzejesche sębi slyśy, kotreż bo jemu ro-
njachu, a spjerasche czichi wótzenasch a wschitzn, kiz
póbla stejachu, czynjachu teho runja. Senož starschej
stejeschtaj nasdala a neprajeschtaj niczo, tež nemodleschtaj
fo. Na neju bo njetk wuczeł wobroczi prajizn; wój
sawedzetaj a moritaj waju dzjeczi, wój besboznaj
starschej; Wóh tón nes je po swojej mikoseji tutemu
waju dzjeszczu wulku dobrotu czinik; wón je je s hele
wumóhł; wopomítaj, schtož l waju mjerej słuži,
psches teju rapakow je Wóh l wamaj ryczał, a wój
nechtaj posłuchacz, ale wój to potom sronitaj, schto
to sčowo teho Anesa na sębi ma: „Wjeda temu,
psches kotrehož pohóršchenje pschindže.

Tež tute sčowa nesju móhłe, teju starscheju
hnuć. Djerzje hubu, praji nan l wuczerej, a sa-
stańce se swojim prjedowanjom. To by tola bylo,
hdyž nebych se swojimi dzjeczimi czinicz móhł, schtož
čzu; jjeszcz durbju jim dawacz, woblecacz jich tež
durbju — a to ja sam wjem, so jich sabicz nesmjem.
— Tuta stwerdnošč a sabskosež wschitkich, kotřiz
póbla bjechu, rostobi. Sischče juntróc pohladachu
na bjebe wobleczo teho dzjeszczu, na kotrymž bo swojaty
mjer swojczesche — a na to dzjechu wschitzn domoj.

Wy pak, lubi czitarjo, wopomnicze swjeru, so
pišane steji: Woko, kiz nanaj bo smjeje a sazpi ma-
czeri posłuchacz, to durbja rapaki pschi rjezn wudy-
pacz a młode hodlerje sežracz, — so pak je teho
runja prajene: Wy nanojo newabrže dzjeczi l hujemej,
ale czehńče je horje we pózycziwoseji a w napomina-
nju l temu Anesej.

6.

Gubanczko 2.

Se semje ja wurostn,
Sczinja se mne kukniczku,
So me noscha kralojo
Kaž tež khubzi proščerjo,
Hdyž pak jich smecz pschischka je,
Du ja s nimi do semje.

7.

Njeczeje horjo njeczeji smjetch.

Žona, kotraž radh wele ryczesche a wele bledzesche,
wobczejowasche bo njehdy, so je to wulka neprawda
wrot stworiczela, so wón žonam neje žaneje brody
narosčž dał. To je jara berje a mudrje, wotmolwi
jeiny muž, kiz to sčyschesche, pschetož, schto by wam,
wy žony, brodu truhacz móhł? wśchal wy ženje hubu
nedžerzicze!

8.

Wyšle sčerja.

Anadžiz wujowy schlin nebje strowy. Wele
šet sa sčobu bje wón „dochtrowak“. Wón bje pola
doktora w R. podył a tón bje jemu schleznju kškar-
sčwa dał, kotrež bje wupil. Me jemu nebje kšep.
Na to bje wón do mjesta l doktorej S. schol, a tón
bje jemu pólbery dał. Te pak jemu tež nebjechu
pomhale. Naposledk bje so wón na selowu žonu
w R. wobrocžil a ta bje jemu dobry mas a mješčł
s thejom dała. Poljepschowak wón so pak nebje.
Anadžiz wujowy schlin bje laž stary kotoł; tón

mózesch wele krocz płacąc, wón pał tola nedźerzi. Dolełż dha luby wuj jara kaschlłowacž a kłózacž dyrbesche, a druhdy wele bologjow a fystknošce mjejesche, bje wón jara wobozny a fty. Wón ležesche we stwinej komorzy a fwarešche, hdyž nekłózasche. Tcho žona Marscha, žona hiščeje czerstwa a strowa, rjeľasche jemu teho dla stary sezerb. Pšchi febi wona melcžo myšlesche, hdy by wón jenož wumrel. Wona pał nebje hubu dzeržaka, ale tute fwoje myšle Mertynez kłóšje wupowedała. Po tajkim žyła weš wo tym wedžische, so fo starcmu wušej slje dže. Šacž je to wjerno, štož ludžo praja, so je wón husto welo dnjom dyrbjal kłódnny byčž a so ničto sa nim neje hladak, to ja newjem. Ale to ja wjem, so Marscha, hdyž k nej po pšchedženo pšhindžech, jara škorješche, kajke wulke starosče wona se fwojim lubym Michalkom wo to hospodarstwo mataj, dolełż tón stary sezerb stanycz nemóže. Tutón Michal pał bje jenicžki fty, pachok hruby kaž stary law a ftylny kaž młody kón. Ale pšchi tym bje wón boľasny, kaž stara myšch.

Š tutym Michalkom Marscha fwoje hospodarstwo wedžesche. Š nim wona njekotru sakrasnu šchalku kłofeja wupi. Jemu wona fwoju nusu f tym sezerbom škorješche. A hdyž runje jej tutón fty druhdy praji: macžje, nešwarče taľ na nana, wón je stary a kłory muž, dha bu wón teho tola škónčnje taľ šwucženy, so ničo wjazy nepraji, ale f nej fwoju šchalku kłofeja f mjerom pijesche.

Naljetu tu bje. Š fymje bje stary Šnadžiz wuj jara kaschlłowak. Wón bje we fwojej komorzy ležak a šmorežak a ničto fo nebje wele wo neho starak. Pšchi spoczatklu haperleje wumre wón po tym starym pšchikłowe: štož mjerz nerodži, to haperleja fobu bere. Š wulkej cšesčju bu wón pohrebany. Macž a fty jara płakafštaj. Marscha špominasche na to dobre, štož fwojemu mužej bje wopofasaka a to bje wopravdže maľo doščž. Michal bje kłuboko huuty, pšchetož žyła starosčž wo hospodarstwo jemu wot njek na šhiji ležesche. Na puštym wečorje pšhindžechu po starym waschnju fušobžo a dobri pšcheczeljso do doma teje šrudoby a špominachu na Šnadžiz wujowe młode šeta, kłwalachu jcho dobre boľi a nefabychu na jcho wobóžnosčž. Wšchitz pał pšchjejachu jemu wječny mjer a wotpoczink, špiwachu k jho wopommenju šmertne kłjerľusche, pijachu k temu palenz a wečerjachu šwinjazu

pečej. Marscha drje to ftyšesche, kaľ woni jemu wotpoczink pšchjejachu, wjeričž pał wona do teho nečasche. Šewjedomnje ju kaľasche a w nozy wona nemóžesche špacž. Šej fo šbasche, jako by ftyšchala, so tón stary sezerb w komorzy šmoreži. Po pohřebje dječhu wšchitz dobri pšcheczeljso, kiž bječhu na pšchewodženju byli, domoj. Šedyn jenicžki tu wofsta. To bje kłótr Malena. Tón Michakej wuložowasche, kaľ ma fwoje hospodarstwo weščž, a so ma fo bóršy ženicž a hiščeje do Michala kwaš dzeržecz. Wón jemu braschczesche fwojeho bratra najmłóšbu džowku. Michal a Marscha k wšchemu, štož Maleniž kłótr radžesche, haj prajeshtaj a wšchitko bu derje wotryčane. Len bu wofšty a torham, bjerny buchu šadžane a dom kłowane, fty a wotawa bu poštyčena a na kubju štykana. Kwaš pał hiščeje nebje žadny. Tcho dla Marscha hiščez domjaze hospodarstwo wedžesche a fo sa wšchitko starasche. Wečor fo jara bojesche a husto štróžesche, pšchetož jej bje husto jako by fwojeho muža we komorzy šmorečecz ftyšchaka. To wšchak ničo nebje, dnyli se šwjedomnje, kotrež we nej šchczowkasche.

Runje na Domascha džjesche Michal se fwojej newestu na faru, so dychštaj wo pšchpowedanje na druhi džćń hodow proštyk. To šta fo wečor, dolełż fo wo dnjo tam hičž hanibowafštaj. Michal bje macžeri reľ, so šahje domoj nepšhindže. Marscha pał, dolełż fo šama doma bojesche, bje se fwojim koleškom k Malcharez šwalczji na pšchaju ščła. Žako Michal wot k. duchomneho pšhindže, nečasche fo jemu doľhu nóz cžinicž. Jemu dychšche fo špacž; pšchetož špacž a w heli ležecz bje jemu poľ žiwjenja. Tcho dla da wón fwojej newesče f jejnym nanom domoj hičž, a kłwatasche šam, so by fo do lubowaneho kóža lehnyl. Žako domoj pšhindže, bječhu drje durje šanknene. Wón pał wedžische f pošleizu nuts šaljesčž a bje kłedom nuts, dha fo we stwinej komorzy na kóžo cžifny, so wšchitko jenož taľ rjepotasche a po maľej kłwill špasche wón twerbže, kaž šprawy cžlowek f dobrym šwjedomnym spi a šmorečesche móžnje pornjo staremu rjeľak. Pšchetož Michal bje wot fwojeho lubeho nana dwoje herbował, tu rjanu žiwnosčž f rjanymi polemi a dar šmorečjenja, hdyž špasche.

Marscha bje fo pola Malcharez šwalczje derje mjela. Tam bječhu fo hiščez njekotre druge žowy se wšty hromadu feschke. Dobry kłofej bu

nawareny a koleśta a jasyki tań bórzcachy a schwór-
czachy, so so tam kózdej zonye derje lubieź dyrbesche.
Jako bje pań jidnacze wotbito, khwatachu wśchitke
domoj. Teź Marscha so s bojoszczu na dompuż pada.

We prawej ruzy neśesche wona swoje koleśto.
S ljewej ruku wotantny khjeźne durje a sesantka je
saso. Koleśto staji ł stwinym durjam a maśasche
po s awabliczkach, so by sebi swiezu saszewieczika.
Prjenja schwabliczka hafny — ale jej bje, jako by
komorne durje woteżinene widżika, kotreź bje tola,
kaź s wjestoszczu wedzesche, predy saczinika. S bojoszczu
sebi neschróbli tam pohladacz. Druha schwabliczka
teź hafny — ale wopradowje! wona pschi jeje swie-
czenju wuhlada, so durje do komory woteżinene steja.
S tścezej schwabliczku sapali wona lampu a njeť so
dohlada, so hinať neje: durje do komory su schjeroto
woteżinene. Wona pschi sebi myśli, śnadź je to
kóćka byta. Duź so s hrabne a stupi na próh a
pohlada nuts. Sšto pań wona tu widzi, sšho
wona tu sšyśchi? We kóžu leźi jedyn, ma hłowu ł
seżjenje wobroczenju a śmorczi kaź dunder w pśón-
cziku. To ničto neje dylsi stary seżerb — rekne
wona pschi sebi; mój Żesuso, tón je so saso wró-
czik. Lampa pane jej s ruki na semju, czma je kóło
wokoło neje a we komorzy śmorczi so żakosnje.
Wona stoczi se jstwy, postorczi pschi durjach stejaze
koleśto, a poť morwa s khjeze wón so schmatajo woła
s zylej schiju: wohen, wohen, ł pomozny, ł pomozny!
Bes tym je Michal psches tón wreskot, kiź padaze
koleśto je seżiniko, wotuczenny wustoczik a pyta w
koshli a poť spizy schwabliczki, so by sebi latarnju,
kotraž pschi khachlach wiśny, saszewieczik.

Na Marschine styšne wołanje pschibježa na-
stróženi śuśodžo a prascheja so: hđze wohen je. Nie
wśchak, rekne wona, wohen neje, ale njesšto druhe
żakosne je so stako; stary seżerb je so łe mni wró-
czik; wón nutska w kóžu ležo śmorczi. Śsuśodžo
psches tutu rycz moleni, bježa po latarnje domoj
a najkhróblischi wot nich czisheža so ł khjeźnym
durjam, so bychu hladali, sšto na tym je. Michal
pań bje bes tym swoju latarnju sapalik a ju, ros-
mersany na te schwabliczki, kotreź so nebychu palicz
chzyke, pschimnył a pschindze runje po khjezi ł durjam,
jako je mużojo wotczinjachy. Dowśkows — tu jim
napścheczimo dje bjeły shtalt we bjekej koshli a ma
beśwoczi runje kaź stary śnadźiz wuj. Mój Że-
suso, sakowa tón prjeni, a stoczi do sady. Czi

sadni so njeť teź, wohladajo to bjeke sčerenje, wróćca a
Marscha śama, kotraž najposledny steji, ruzy łamajo
na kolena pane wołajo: tón stary seżerb, tón stary
seżerb! Jedyn pane na druhego a we wulkej kuli
so woni psched durcimi waleja. To je wołanje,
klecze a śakromanje, so tón lud, kiź je hışheze pschi-
bjeżak, tśchepoze. Bjeły shtalt, stary seżerb pań —
sšto móže to hewak bycz, hacź tón — do prjedka
króćzi. S kózdej króćjelu, kotruź wón do prjedka
czini, rosche stnstanje; lud, kiź wotkach steji, ros-
czjeka; czi, kofsiź jedyn na druhim so waleja, pocza
so psched bojoszczu. Dha wotewri na jene dobo
bjeły shtalt hubu a sapoczne ryczecz: lubi ludžo,
sšto je so tola stako? hđžeja so pali? maczje, hđžeja
seje? Sšto dha chzeje? Runje kaź rośa na laćnu
semju pane a ju wolschemi, tať tute śłowa wśchitku
bojoszcz rosehnachu. Jedyn po druhim so se semje
sbjełue, woni seśnaja Michatowy hłóś. Marscha
pohlenja śtane, wemóže pań psched stnstanjom a stróženjom
ryczecz. Ludžo, kiź bjechu czjekali, wróćjeja so saso
a djeja jeni so śmjejo, drusy so hanibajo domoj,
so bychu so wuspali. Wot teho czaśa we tej khjezi
ženje wjazny nescheri. Marscha bybli pola Michala
s mjerom, ale wona ženje wjazny, hđyź wot swojeho
muża ryczzi, jemu stary seżerb nerjeka, ale: „mój ne-
bocziczki muź, Bóh budź jemu hnadny!”

9.

Ruticzanske kuski.

Jedyn hólz we Ruteczach bje junu swoju ruku
do karana tynnył, so by sebi s neho worechi wśak,
kotreź we nim bjechu. Sđyź mjejesche horschcz pośnu

worechow, nemóżešče wón ruku sašo s karana won wuczahnyč. Wón teho dla žakofnje wolafše, so žyła weš šo šhromadži. Wščitzy radu škladowachu, šhto by tu čzinič bylo, so by tón wbohi hólz šwoju ruku móht s karana won krydnyč. Ničtó pał newedžišče, kał šo to móhlo stacz. Napořledk bu mudry muž, kiž tam bješe, sawoňany a tón wuřubzi, so to hinał neindže hač tał, so šo hólzej ruka wotrjeřne. Dnuje wuczeže njechtón wótry nóz se saka, so by to sežinił, dha ł šbožu zunił do wšy pšhındže, kiž teho hólza s tym wumó, so jemu pšhikafa: puřečej jenož worechi s horščeže a wuczehi ruku.

Druhi ras čzyřšče jedyn buril s Rukey na šwojim wóhli drewo do mjesta wobstaracz. Dofelž pał šo jemu na pučzu řdășče, jako by temu šlocjeczu to drewo łhjetro čzeže bylo, dha wša je řebe wón na šwój łhribet, řyže šo na wóřła a jječășče do mjesta.

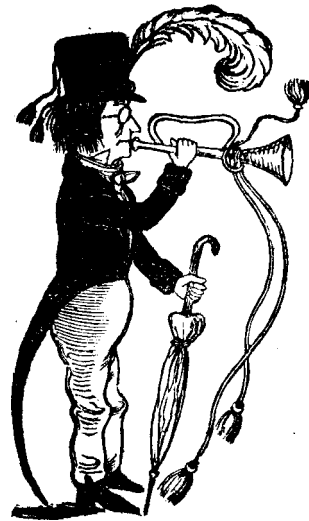
Jedyn džen potaji šo poňny mjěřaczł sa mró-
čzelemi, šo widzič nebe. Mudry muž we Rukeyach bu prařňany, šhto to je? a wón wotmolwi: burjo se řuhodnje wšy řu mjěřaczł kranjli. Na to šo Rukeyenjo pšes mjeru rořhnywachu a prajachu: tym čzemy tola poľafacz, hač řmjedža to čzinič a nam mjěřaczł kranycz, woni dhrbja jón sašo won dacž. Po tajkim řapřhijachu meče a řjelby a čzehnichu s wulkim hawtowanjom na tu paduřňnu weř. Šdnyž pał bjechu dužy na pučzu, poľafa řu na jene dobo sašo mjěřaczł. Ša, ha! prajachu woni a wróčzichu šo sašo domoj, čzi paduřhi řo šo nař nabojeli a řu mjěřaczł ruče sašo puřečžili.

10.

Šudancžko 3.

Na hermant, kiž bje w Rukeyz
Šje pšhichot mužil s Mudrezy:
Tón řjawne ľubžom čzineře
A s wulkim hłořom łwaleře:
Ja čzu wam wjeřtu poľafacz,
So ľudžecje řo řpodžiwacz;
Ta jjeřbi be wřčeho řapřhaha,
Beř wotežli a řřubžičeža,
Beř konjow, wołow, křuwicžkow,
Beř pšyčłow a beř wóřłitow,
Ř nej netrebače žadyn řłot,
Ta dže, kaž džeče, hi a hót.
Ač! poječe, na nju hľadaječe,
Ta wjež wam řčwarňa, křařna je;

Sa řhjeřnał, moji najľubřhi,
Šu poľasam džen jutřišhi.
Duž Rukeyenjo bježachu,
Šso ł temu mužeř čziřečzachu,
Sa řhjeřnał řóždy hľadacz čze
Na to, šhtož je tał wužitne!
Šhto pał wy ľubi, hľuda ježe!
Łud Rukeyanřki widžił je?

11.

Rónž řydomľjetneje wójny.

Nedawno řym ja řečehowazh ľist doľal: „Łubh
„přehđenato, Wy řeže w doľalňyč prothľach wot
„řydomľjetneje wójny powedali, a to je řo mi jara
„renje ľubito. Ja řebi myřľach, so we prothzy na
„ł. 1861 tutu wójnu dale wopřečže a bječ wczipny
„řhonicž, kał je řo ta wjež mjeka. Me hlej! w
„prothzy na 1861 niž řłowčł wot stareho řryžy
„neřteji, a to řo mi neje ľubito. Teho dla prořču
„ja, so bhyčče we prothzy na 1862 na to neřabyli.
„Ja řym we nadžiji, řo mi tutu prořtwu řa řto
„newořmeče! Wařň najřpodwóľniřhi Š. B. w. M. —“
Na tutón ľiřežil wotmolwjam ja tudy s tutym nařta-
łom, we łotrymž řo řydomľjetna wójna hač do
řwojeho řónža w ł. 1763 wopřeče, temu neřnatemu
ľiřtřpiřowarej pšhetylneje pomňaj Wóh prajo.

We prothzy na ľjeto 1860 řym te podendženja
řydomľjetneje wójny hač do ľjeta 1760 wopřečł.
Pořlenja bitwa, łotruž Wedrič doby, bje ta, łotruž
řo 3. nowembra 1760 poľa Łorgatwa mjěřeře. Šo

wón we tej samej s dobywarjom wošta, to bje jeho sbože, pschetož wón móžesche njett se swojím wójskom psches symu we Sakskej woštač. Rušojo tu symu wot 1760 do 1761 we Pólskej, Laudon we Schlesynskej wošto Glatza, Dalnowe wójsko wošto Drezdžan, Schwedojo pola Stralsunda pschewyachu. Franzojo bjechu wot Ferdinanda Brunswickseho sbiczi a wotwobarani a Bedriah wošta we Lipsfu stejo.

Stara bašničža poweda, so je hoberski muž f menom Anteus byl, kiž je so f Herkulessem do bitwy dał. Herkules bje syn pschiboha a jara šynny, so jeho nihto pschewinnyž nemóžesche. Anteus pał so spuschezo na swoju móž sfhróbit so, na neho hič. Herkules drje jeho pschimasche a f semi čišny, so so wona tšahafesche; ale Anteus, kaž pošyneny so wot semje sbježe a bes bojofče f nowa bjeđenje sapocja. Tajki Anteus bje Bedriah wulki. Hdyž runje bje wot swojich nepscheczelow sbity, wón kóždy ras f nowe mozu wobróneny poštaže. Pola Kolina sbity hromadžesche wón nowe wójsko, f kotrymž pola Rossbacha a Leuthena dobywasche. Pola Butez nadpaneny a precž honeny, čjehišche wón bórh wele wojakow f sebi, so swojich nepscheczelow nadpannyž a twerdžisnje Nišy f pomogy pschincž móžesche. Pola Kana a Runersdorfa zyle sbity, wot Drezdžan čjekacž nufowany, bje wón tola pola Torgawa to móžne rakuske wójsko pschemóh.

Tež njett, hdyž wón psches symu wot 1760 do 1761 tu w Lipsfu wošta, wón na niczo nemyšlesche hacž na to, so by swoje woškabnene wójsko sašo pošynit. Lipsčanam so we tutym čašu sje džjesche. Woni bjechu so menujž pscheciwo Bedriah wuprajili a sebi žadali, so by njemise wójsko pola nich woštalo. To bje kral šhonit a teje winy dla, praji so, je wón to mjesto jara čwilował. Jemu pobrachowachu penesh; teho dla wón sebi žadasche, so dyrba Lipszenjo jemu 1,000,000 tol. dacž. Čzi bjechu drje sami, psches dotalnu wóžnu jara wobšhodženi, do dóhka saljesli, so žane penesh nemjejachu a te wot Bedriaha požadane plackicž so wobarahu. Na to wón f wulkej surowoscju pscheciwo mjeschanskej radže salhadžesche. Wón da tyh najwošebnišchich a najbohacjšich f Lipska do jastwa čišnyž, a hrožesche jim, so jih predy nepsuchjezi, hacž jemu te požadane penesh saplacjene nebudža. Tak bje 120 muži jatych a hdyž runje bu sa 10 dnjow wetschi džiel wot nich puscheženy, dha jih tola 17 psches 4 mjesazow w

jastwie sedžo woštachu a wele wustacž mjejachu. Naposledk bu ta žyła naležnosč psches pschekupža Góškowskeho f Warlina, na kotrehož kral wele džeržesche, sradowana, so mjesto Lipsk Bedriah 800,000 tl. saplaczi, kotrež pał Góškowsky se swojeho samoženja požjezi.

W tutej symi myšlesche Bedriah na mjer seženje. Hacž runje bje tu bitwu pola Torgawa sožomnje dobył, dha bjesche tola swojich starych najšpšchich wojakow šhubit. Teho nepscheczeljo móžachu drje kóždoljetnje se swojich krajow, do kotrychž wóžna nepschindže, młodnyh a nownyh wojakow sebi hromadžicž. Rušojo, Franzojo, haj sami Rakuschenjo we swojich krajach, pola sebe domach, žanu wóžnu nemjejachu, ale ju jenož w Sakskej a we Pruskej sobu wedžichu. Hdyž tym runje tawšynt wojakow šhubenyh džjesche, dha jenož trebachu se swojich starych wojakow ludzi wšacž; Bedriah pał, hdyž w bitwach wele luda šhubi, nemjejesche na mjesče wojakow, so by te wupróšnene blaki wutřak, ale dyrbesche młodnyh ludži wušbježnyž a njekał pschihotowacž. Wón po tajkim derje widžische, so wón, hdyž jemu nowe ljetu nowu wóžnu hotuje, kóždy čaš najwetschu šfłodu čerpicž ma. Tajkich winow dla najbóle bje Bedriah na to šmyšleny, so by mjer seženit. Wšhitke ludh a narody bjechu teje sameje myšle a žadachu sebi mjer. Jenož werchojo, košiz hiščeje Bedriaha hidžachu, wo tym niczo wedžicž nechachu. Woni sebi myšlachu, so wšhak tón pruski law je tak wustak a tak pobity, so budže f lóhkim f pschewinenju abo nufowany, wo mjer prošnyž. Marja Theresija, kježorka rakuska, njett neby f tym spoškojom byla, hdy by Schlesyusku dostala, wona sebi hiščeje wysche teho wulki kruh Bramborsteje žadasche. Rušowska kježorka Šilžbeta neby ška byla, hdy by so mjer seženit, ale wona pruski kraj, f swojim mesam blisko ležazy, jako kruh swojeho kraja wobšladowasche, kotryž jej dyrbesche pschiphanyž. Hacž runje bje franzowski kaž tež šchwedski lud šyty, swojich šynow we wóžnje kóžowacž dacž a swoje penesh na njeschto wazicž, šhtož jih krajam ženje žadny wužitk pschinesč nemóžesche, dha tola franzowski kral a jeho ministerjo a jeho kurwy Bedriaha tak šhlnje hidžachu, so nochžychu jeho pschescžehacž sastacž, predy hacž wón žyle poniženy nebudže. Schwedski kral bje pał f franzowskiu we štenocženstwie, so wón čžinič dyrbesche, šhtož tón čžyšche.

Tak bu w tutej syme wučžinene, so dyrbi so

w Augsburgu szromadziła dzerżec a na tej samej wo mjer jednac. Doleł pał chyzsje njemski kjeżor swojich wotpóplanzow na tutu szromadziłnu póplac, Bedrich pał to, doleł s tym niczo czinicz nemjejsche, pschidaczechasche, dha wosta ta zyla wjez lezo. Tola pał nemóże so tudy samelczec, sztoż so w tym wotpohladanju wot stawisnarjow tamneho czaśa poweda. Czi sjenoczeni weichojo nemóžachu we tym psches jene pschiicz, kał by so kurwerchej Sakslemu szkoda, jemu wot Bedricha naczinena, wurunala. Woni febi sa to wot Bedricha psches mjeru wele penes žadaču. Tón pał niczo sa to dacz nechasche. So by so pał tutón sadzjewk mjera wotstronił, staji Bedrich tón namet, so dyrbi kurwerch August Saksku jemu wotstupicz a so cze wón jemu sa to dzjel Prusseje a te westfaliske kraje wotedacz. Wyszje teho dyrbesche sakski kurwerch meno krala dostacz a Bedrich wulki chyzsje febi to meno kral Sserbow pschizpicz. Kurwerch August pał do teho swolicz nechasche, ale chyzsje swoj sakski kraj sthowacz. Tola pał by ta wjez so hischeje wuwedla, hdnj by, kaž na to potom spomniny, Pieter III. s kjeżorom we Rušovskej wostał. Ale — mjer nebu sczineny. Wele bóle pošhlnjowasche so to sjenoczenstwo europiskich wechow a woni wobsanłnychu, wojnu dale wescz. Kral španiski menuizy lubesche kralaj franzowskemu, so cze k jeho wójsku s wele wojałami stupicz, a wschitzy bjechu wješkoleje nadzije, so budze Bedrich pschewineny. Bes tym, so so móz jeho nepšheczelow powetschese, pomeńschese so jeho pomoz. W oktobru 1760 menuizy wumre Zurij II., kral jendzelski, kiž bje do teho czaśa Bedrichaj s tym pomózny był, so bje jemu lóždoljetnje wješte penesy a dzjel wojałow póplak. Zeho potomnik Zurij III. wot swojich ministrow sawedzeny, wo tajkej pomozny niczo wjazy weczicz nechasche a po tajkim bje Bedrich wulki tež wot tuteho boka zyle wopušczeny.

Na tajke waschne Bedrichowe wjezy hubenje dosež stejaču pschi sapoczatku ljeta 1761. Wo mjer sczinenu žana ryč wjazy nebie, doleł do žadanjow, kotrež jeho nepšheczeljo stajaču, swolicz nechasche a woni teho wieszi bjechu, so budze tute ljeta saniczeny. Bedrich bje mudry dosež, so febi penesy wobstara. Wón dosta wot Lipska 80,000 toleř, nieschto mašo se swoieho kraja, s kotrehož febi wele žadacz nemóžesche, doleł bje zyle pušty a wot nepšheczelow wurubeny. K temu da wón hubene penesy biež, kotrež

wele neplaczachu, ale s póknej placzišnu buchu wudate. Wón pschenaja penesbhiećnju w Warlinje na jeneho žida, kiž jemu dosež ale hubenyh penes nabi a to tajkih, so po wójnje wóšom šliebormych ljeđom z nšl. placzesche. Njeschto ale mašo rekrutow bje wón febi tež szromadził, so zyle bes mozow nebie. Ale wón tola wobsanłny, so cze so sa zyle ljeta 1761 psched bitwami na ledzbu bracz a jenož so wobaracz. Pschede wschitkim jemu na tym ležesche, so by febi Schlesynsku šdzerzał, hdžez Kaluschenjo a Rušovjo stejaču a na neho kałachu.

W naljezju 1761 4. meje šbieže so se swojim wóškom wot Lipska. Tu a we Sakskej wostaji wón swojeho bratra Hendricha s nimale 36,000 wojałami. Pola Drazdžan stejeschaj Daun — a tón so, kaž smy to pschezo widžili, nechbasche — a na prawym bołu Šobja Laszy. K tymaj so pschinda general Serbeloni, kiž snjemstokrajnym wóškom voigtlandski wotrež wobšadzi. Tuczji što sa zyle ljeta hač do našmy niczo nečiničachu, ale s mjerom stejo wostachu. Žako Bedrich do Schlesynskeje pschindže, stejesche tam Laudon s nimale 72000 wojałami. S nim so we juliju ruske wójško, 60,000 muži šylne, pod generalom Buturlinom pola Šwidnizy sjenoezi. Tutemu šylnemu wójšku wot 130,000 wojałow mjesesche Bedrich ljeđom 50,000 napšhecziwo stajez. Zeho dla pola Bunzelwiž nedaloko Šwidnizy twerde ljeđwo wobczahny. Wón derje widžische, so je pornio swojim nepšheczelam šłaby a po tajkim wobsanłny, so necha so s nimi do žaneje bitwy dacz, ale s mjerom wotežnacacz, schto budu woni czinicz. We wulkim rynku, podomnym na pol mješčacka, woni jeho wobdaču a wón dyrbesche šwieru wachowacz, so nebhču jeho nadpanyli a sanicžili. Šswoje ljeđwo wobtwerdži wón derje dosež a dasche twerde hrebje koło wokolo nashypacz. Wo dnjo da so wojałam wuspacz, ale w nozy dyrbesche zyle wójško pod brónemi stejež. Wón nebie sabyl, kał bje so jemu psched šjomi letami pola Butez seschto. To wele czaśa trajesche, so Bedrich tudy stejesche a niczo so jemu nesta. Laudon a Buturlin mjeseschaj drje myšle, jeho nadpanycz, ale doleł we tym, kał ma so ta wjez wuwescz, psches jene nebieschaj, bu tón nadpad wot jeneho dnja do drugeho wotstorkowany. September tu bje a hischeje wscho na starym blaflu stejesche. Bedrichowi wojazy buchu neswólni, so dyrbiachu tu s mjerom stejež, a sprózni psches to

stajne nóżne wachowanie. Bedričej kamemu so wo-
 studzjesche, so dyrbesche so testu czasa na jentym a tym
 kamym blaku bes bjeđenja sadzerczecz a husto bezdzesche
 rosmersany a staroscjow polny we swojej stani. Tychdy
 pytasche wón troschtowanie pola swojeho generala
 i Ziethen, kiż bje pičezo dobreje nadzije, so wsčitko

nabpadze twerbzišau Šwidnizu a doby ju, dokelž
 Pruszy, kiż we nej stejachu, so teho nebjechu dohladali.
 Pšches to bjechu pał nepscheczjeljo wulki wuzitt sežniti,
 dokelž njett Wrotšław pohrozowachu. Bedrič bje na
 to jara rosmersany, dokelž Rakuszy njett zyku Šchle-
 synsku wobknezachu. Se Šwidnizy jich wuhnacž, jemu

mōžno nebjje, dokelž
 mjejesche mačo wo-
 jałow. Tcho dla
 sašynu so wokolo
 Strehlena, so by
 czakał, sčto so dale
 stane. Jow pał
 Bedričej wulki
 strach hrozjesche.
 Menujzy wokolo
 Strehlena wobse-
 dzjesche wješty ba-
 ron Warfocž wele
 kubłow. Wón bje i
 wulkim samōženjom
 i Rakuskeje do
 Šchlesynsteje psch-
 czahnył a hebi jōw
 wele ležomnosczow
 kupił. Bedrič wul-
 ki bje tutemu mu-
 zej wele hnady a
 dobroty wopokasał,
 jemu dawanja wo
 jehō wobšedzeń-
 stwow spušczczik a
 jehō, hdyž tu leže-
 sche, husto i hebi
 na wobed pschepro-

general Buturlin, kiż so i Laudonom snescz nemāzjesche,
 dzjelesche so wot teho a dzjesche do Pōłskeje, Czerni-
 czewa i 20,000 wojakow pola Rakuskich wostajo. Tuta
 powescz sbudzi wulke swēbelenje w pruskim ljehwje a
 kral Bedrič reknj i generalej Ziethenej: wy macze
 prawje, nasch pomocnik tam horkach naš newopuschczji.
 Hdyž bje so na tajke waschnje rakuske nepscheczelske
 wojsko wo tejsko wojakow pšches Buturlinowj wotečaj
 pomenšchilo, myšlesche Bedrič na to, kał by so se
 swojeho straschnego ljehwa wotšalil, a jenu nōž wo-
 puschczji je a sečeze so bóle dale do wokolnosczje Mūnster-
 berga. Jako bje so to stało, hibasche so Laudon a

był. Tutōn baron bje hebi wotmyšlit, swojeho krala,
 mormeho abo žiweho do rukow jehō nepscheczelow pod-
 dacž. Wón bje teje wjezy dla tež i rakuskim genera-
 lom hrabju Wallisom jednal a jemu bu sa tajku pscherada
 100,000 schješnałow šlubenyč. Jako Bedrič tudy
 pola Strehlena w Wojslezy na hrobze kwartiru a
 jenož 30 grenabirow sa wachu pola hebe mjejesche,
 bje hebi Warfocž priōdkwsal, jehō i pomozu rakuskich
 hufarow saskapnyč a jateho do blisteje hole a pšches
 nju do rakus'eho ljehwa wotwescz. Žiwj abo mormy,
 bje Warfocž prajil, dyrbi Bedrič nepscheczelam pod-
 baty hycž. Zyla wjez bje derje wotrzcjana a wsčitko

renje wumyślene. Ale blaj tón hamy weczor, hđžež dyrbesche so wschitto wuwescz, swadzi so baron se swojim skużomnikom, s menom Kappelom, kotremuż bje wschitto domjerit a kiż dyrbische sobu pomozny bycz. Kappel roshnjemany na swojeho knesa dzjesche tón hamy weczor hischcze precz a do blisseje wšh Schönbrunna a tam k duchownemu, s menom Gerlach, kotremuż wón wschitto wupoweda, scto chze jeho knes hischcze we tej noży s Bedrichom wuwescz. Tón duchomny pak napisa na mjesce krótki list, we kotrymż wón kralej Bedrichej tu wulku strachotu, kotraž jemu hrosy, rosejtaji a pošla Kappela kumeho do Woisselez. Tam rucze pschod kraja webzemy, wulka wón so wscheho, sctoż webzescze. Na tajse waschnje mōžescze Bedrich wulki so teho nadpada hladacz. Wón da hnydom pschifajnuju, so dyrbi so Warlocki jimać — ale tón bje czjekał a so do Rakuskeho lchwa pobal. Kappel dosta dobru fru a skużbu, Warlockowe kubla a jeho zyle samoženje bu sajata. Tuton baron je, szpity wot hamych Rakuskich, kotřiz jemu na czas žiwenja malu pensiju wustajachu, a zyle khudy hubeneje šmeczje we Wuherstej wumrek.

Krótki czas po tutym powanku sczahnny Bedrich swojo wōjsko pola rjeki Dvry hromadu a dzjesche do Wrotšlawja, so by tam psches symu wostal.

So bje twerdžijnja Šwidniza do rukow Rakuskich panyla, to bje, kaž bu predy prajene, wulke nesbože sa Bedricha. Pschi kōnzu tuteho ljeta pak jeho hischcze druhe nesbože trechi. Ruškoju menujzy twerdžijnju Koloberg (Kolberg) we Pomorskej wo welemješčaczym woblehnenju dobychu. Hać runje pod swojim kommandanta Hyden derje salitana a fastupena, dyrbische so wona 13. dezembra 1761 s hloda a pobrachowajese munižeje dla poddacz. Psches to dzjesche wele wojakow šhubenyh a Ruškoju psches symu we Pomorskej wostachu. Tyh tu wuhnacž, k temu bje wulke wōjsko trjebne, a s wotkal chžhscze to Bedrich wsacz?

Ljeta 1761 so po tajkim sa Bedricha jara nesbožomnje wobšankny. Wón sa zyle ljeto žanu bitwu nebje pschehral a tola jeho wjez hubenišcha stejische, dylzi hdy predy. Wesshi džel Sakskeje mjeseschtaj Daun a Laszy a general Serbelloni wobšadženy. W Pomorskej Ruškoju twerdžije šedžachu. Wofojzu Schlesyuskeje wobknežescze Laudon se swojim wulkim wōjskom. Pruski kraj bje wupuscženy a wot hloda czwilowany. Š Zendželkeje nemjesescze wón so žaneje pomozny nadžijecž. Šrudny bje teho dla sa neho wuhlad do pschichodnosce. W Winje bjechu teho wjesceji, so je Bedrichowa pošlenja hodžina bifa a so jenož nalseto treba pschilucž, hđžež budža jeho wšchemōz a mišowaci, so by so poddal. Zyla Europiska bje wczipna na kōnz teje wojny. Bedrich wulki kam žaneje rady newedžiscze, scto by šapoczal. Wón ani penes, ani wojakow ani pomoznikow nemjesescze a stejesche kam lutki pola Dvry, wobdaty na wschitlich bokach wot možnych nepšcheczelow. W tutym czasju wón jene špyta. Wón

šebi praji, so by jemu njekaš pomhane bycz mōhlo, hdy by šebi njehdže w dalokosceji sa křibetom Ruškoju a Rakuskich nješajeho pomoznika dobycz mōhł. Wón wotpošla teho dla wjesnych wotpošlanow do Turkowškeje, so bychu sultana tam narvcželi, ka je tola njetk tón prawy a kmany czas sa neho, Ruškoju a Rakuskich, kiż bjechu so w predawchich czasach husto na neho dali, nadpanycž, so je njetk, dokelž jich wōjska we njemskim kraju steja, dobra skladnoscz, jim šaso njescto kraja wotdobycž. Turkowski sultan mjesescze sa tajku dobru radu dobrej wuschki a šlubi Bedrichej, so chze, ta rucze hać budže nalseto, do Ruškowskeje panycž a wōjnu šapoczecž. Bedrich so nadžijescze, so budža, hdy by so to štalo, Ruškoju a Rakuszy swoje wōjska k Turkowskim mesam sczahnycž, a jeho bole na pokoj wostajicž. Š najmenšchemu by to za neho wulka pomoz byta, hdy by mōz Ruškoju a Rakuskich dzjelena byta.

Predy pak, hać bje nalseto, pschemjeni so wschitto s jenym dobom. W januaru 1762, jako Bedrich we Wrotšlawje bjesche, pschidže na neho wuwescz, so je Šilžbeta, šhježorka ruska, 5. teho mjesca wumrela. Ša Bedricha bje tuta šmecz wescła wjez, sa Marju Theresiju w Rakuskej pak jara šrubna. Na ruski thron stwi menujzy Pjetr III., muż, kiž Bedricha wulkeho wyšozy czescžescze a s nim na mjesce mjer šczjini. Psches to bu Bedrichej psches mjeru wele pomhane. Ruškowske wōjsko wuwuščjzi Pomorsku a šwedski kral bje na to nufowany, s nim mjer czinicž. Wot tuteho boka bje njetk pruski kraj swojich nepšcheczelow wotbył a Bedrich mōžescze swojich wojakow, kotřiz bjechu tam stejeli, do Sakskeje pošlacž. Ale to najšpescze bje, so Czerniczem, kiž s Laudonom šjenocženy pola Šwidnizy stejescze, s Pjetrohoda pschifajnuju dosta, so ma se swojimi wojakami k Bedrichej stwercžicž. Tón pak njetk s mozu na to myšlesche, Rakuskich se Šwidnizy a se Schlesyuskeje wuhnacž. We Šwidnizy bje njetk na Laudonowe mjesto Daun stwił a psches zylu symu bjechu Rakuszy na to dželali, mjesto a wokolne hory wotwercžicž, so sa Bedrich lchko nebje, ju dobycz. We juliju wón ju woblehnyč šapoczja a hagle w oktobru mōžescze ju wobšadžicž. Na khwilu so šas šasche jako bychu wschitte dobre nadžije sa Bedricha so šahubicž chzyle. Pjetr III. bu menujzy w Pjetrohodge wot ruškowskeho throna, kotřiz bje šchjesci mjescažow wobšynyl, stwercženy a 14. julija psches Drlowa moreny. Na jeho mjesto bu jeho mandželka Katharina II. s šhježorstkej kōnu psychen. Š to bje sa Bedricha šlje, dokelž wedžiscze, so wona jemu dobra neje. Dohko tež netrajescze, so s Pjetrohoda wufas wuidže, po kotrymž bu mjer, s Bedrichom psches Pietra III. scžineny, šaso šbjechneny, a pschitajnja k nowej wōjnje pscheczjwo nemu data. Katřina šebi menujzy myšlesche, so je Pjetr, jeje mandželka, psches Bedricha k wschitkim thm štutkam naschczjwany byl, kotřez bje sa tón krótki czas swojeho šnežestwa wuwel a kotřycz dla možni semenjo w Ruskej jeho hidžachu a s thronu

starczichu. Też bje wona teje myśle, so Bedrich je na tym wina był, so bje Pieter ju (swoju mandzelsku) sje dzerzał. Teho dla czysche wona dale wojnu pscheczjwo nemu wesz a so na nim sa to weczjcz. Ale njeotre dny po smerdzi swojeho mandzelskeho bje wona te listy pscheczjitala, kotrej bje Bedrich na Pietera III. piśał a s nich pśnala, so bje runje tón jemu wot wscheho wotradszował, sctoz bje tón k swojemu nesbzu czinil a so wón jemu woszebje to bje k wutrobje polożił, so dyrbi pscheczjwo swojej mandzelskej so lubosnje sadzerżez. Jako Kutrzina so na tajke waschnje bje pschewjedczjła, so Bedrich s nej derje mje ni, wobnowi wena tón s nim predu sczjmeny mjer.

Sdż bje twerbjżna Szwidnizu dobhta, hotowasche so Bedrich do Sakskeje czahnył a s neje Ratuskich wubnacž. Jom pak bje hżom jeho bratr Hendrich s pomozu pomorskeho wojska pod generalom Bellingom sbeżomnje wojował. 29. oktobra 1762 mjejske so pola Freiberga krawna a krótká bitwa, we kotrej Hendrich ratuske wojsko sbi. Tak bu nasymu 1762 Sakska kaž Schlesynska we Bedrichowej mozy a Franzosjo buchu wot Ferdinanda Brunswiskeho rešehnaczi. Wložnisczi kaž ženje bje Bedrich we tutym czasju. We Ratuskej nastawasche njett bojoszcz, so budze so tón pruski law do Czjeskeje łamacz a so weczjcz sa wschitke stósce, kotrej bjechu so jemu naczinike. Penesy tež poczinachu w Winje pobrachowacz a Daun runje kaž Laudon nemjejeschtaj dljeje łoscht se swojim nepscherzelom so mjericz, kotrehoz predu, hdyž jeno male wojsko mjejesche, nebjeschtaj mohlj pschewinny a liž njett so hotowasche, so jimał s 200,000 wojakim napscheczjwo stajicz.

Tajkich winow dla bu pschi kónzu ljeta 1762 bes Ratuskimi a Pruskami pschimjer sczjmeny. W symi wot 1762 do 1763 pak bu wo mjer jednane a tón samy tež 15. februara 1763 w Hubertsburgu wobsanfuny. Psches to dosta sychdomljetna wojna swoj kónz. Wuczjmeny pak bu, so dyrbi Bedrich Schlesynsku a wschitke swoje kraje sašo dostacz, Sakska so kurwerchej pschepodacz a so dyrbi wschitko pschi starym wostacz, kaž bje do wojny bylo. Mjer bu sczjmeny. D kajke sboze sa te wbohe lud a sa te kraje, we kotrych bje so ta wojna wedła, woszebje sa Saksku, haj sa zhytu Europisku. Mjer bje — ale kak droho bje won kupeny. Nichto niczo nebje dobył a scto bje so shubilo. 16 bitwow, krawnych a žalofnych bje sa sychdom ljet bitych, 20 woblehnenjow bje so mjela. Na million swojbow bje do hubenstwa ponurennych. Pruska bje shubita 210,000 cżlowekow, Ratuska 140,000, Franzowska 200,000, Ruska 100,000, njemski kraj na 28,000 a k temu ma so hischczje tón lud liczicz, liž bje s Jendzelskeje a se Schweskeje pschischol a kónz wśak. A kejso penes bje ta wojna pozreła. Pruska bje na 125 millionow toler sa tu wojnu wudała a Sakska sama bje k temu 70 millionow pschinoschowacz mjela. Wschitkim krajam a wetcham, kotřiz so bjechu na tej wojnje wob-

dżelili, je wona k najmenschemu na 500 millionow toler kschotowala a tu neje hischczje to liczene, sctoz je so na mještach a na wśach, na polach, na twarenjach a t. d. schodowalo.

To wschitko ja sychdom ljet — a hdyž bje njett mjer sczjmeny, niczo nebje wudobhte. Wschitko wosta pschi starym. Pschi starym, praju ja? D nje! Kajka schoda, kajka nusa, kajka shudoba, kajka srodoba, kajke hubenstwo bje nastalo psches tutu wojnu, kajke hřuboke ranj psches nju nabite. Kejso wudowow a sychrotow bje po nej. Kak wele prófnych domow a we tch, hdyž hischczje scto bydleche, kak wele bñsow, kak wele žakósce! Scto moze to wuprajicz, kotre pero mohlj to wopisacz, kajku schoda je tuta sychdomljetna wojna naschim wotzam naczinika?!

A niz jenoz Sakska bje wupuscžena, tež zhyła Pruska se swojimi wokolnymi krajami, Pomorska a dżel Bramorskeje runaschtaj so wulkej puscžinje. Witowanje a burške dżelo bje fastalo. Zhyte wulke wokrešy ležachu puste a newobdżelane. Sdż bje scto sworane, dha bjechu to žony czinike, kotrej pluh wedzechu a na sychzenje, hdyž k temu pschindze, dżechu holzy; pschetož wschitzy mužojo bjechu na wojnu czahnyli a a nebjechu so wjazy k swojim žonom a dżeczom domoj wrócžili, dokelž bjechu na bitwischczach a we pschierowach twerbjżnow swoje žimenje wostajili. Haj we njekotrych wokolnoszczach žane žony nebjechu, dokelž bje jich mór wutupil abo dokelž bjechu do žubhy czele a pola ležachu wele ljet próšne, so por a trawa na nich roszesche. Pschi Dyrje a Łobju wonhlabasche kaž we Amerizy pola Dha a Drinoka, jako tam prjeni wobhdlerjo pschindzechu. Jedhn wšchi s tamneho czasja piśasche na swojeho bratra we Sakskej: ja sychm we Pomorskej psches sychdom wśow puczował a we wschitkich jemu jeniczkju dušchu nadeschol a bje to jedhn duchomny, liž sibi sam swoje bjerny k wobedej waresche.

Tutemu hubenstwu sczjini dżeni 15. februara 1763 kónz. Renische sera ljeskich czasow shladžachu s tutym dnjom. Prjeni mjerza 1763 ijehasche psches draždžanske hasy 32 postillonow, kotřiz se swojimi rozkami trubjo swjetej pschipomedachu a wutrubjachu, so mjer je sczjmeny. 21. mjerza pak bje we wschitkich salskich zřetwjach shwedžen mjera s wulim dżakowanjom swoczeny a tón Anes nebesow a semje, liž bje s prutom wojny swoj czas twerbje khostal, sa wścho křwaleny a wo hřadu a pomoz wutrobnje procheny.

Tajseje pomoz Božese bje pak tež treba sa kraj, kaž nacy sakski, liž bje we tutej sychdomljetnej wojnje najwjazy wustaz a czerpicz mjel. Na Saksku so we kódej europiskej wojnje najwetscha wobczjnoszcz wali. Sdż Bedrich wulki a hdyž pschod 50 ljetami Napoleon I. swoju wojnu wedzeschtaj, je Sakska najbóle cżwilowana byla. Tu su wojska ijedle a pike a so kormike; tu su so te najkrawnische bitwy stale. Me Bohu budž dżak, hdyž tež je tutón lud runje czežto

domaphtak, dha je jemu tež hnadu dał, so su te nabite rany bórny sašo sažile a so su so po trótkim czašu wšchitzy sašo derje mjeli, kotsiž preby we hubenstwje žalofczachu.

Proschmy pal, so by tón knes nebesow a semje nam chyzł stajny mjer szjerzeci. Hońmy tež sa tym mjerom, kiž je wšchšchi, byžli wšchitón człowski rofom. Wopominajmy, sčtož piškane steji: prawdoscz posbjehuje lud, hrječ pal je ludzi słaženje.

12.

Tym, kotsiž Boha lubuja, dyrbja wšchitke wjezy f ljepscemu słužicž.

I.

W holi su tež lubžo a prawje pječni a duschni lubžo. Tam hđež kójna a schmrjecžł swoj kšlódk dawataj, hđež na pješku módra jahodka a czernena brufniža kczjejetej a sčlódne pšody nešetej, hđež brjeszczja a wólschiczka swoje hšojczli na brjohach Radliza a Lučniza a Radoschnizy wešetej sčjehatej, tam je tež renje. Lubžo so, wjercje mi to, w holi tež derje maju. Gdyž tajki njeajki bur f Błozan abo Delan, kiž se sčtyrjomi konimi jjesbji a rjanu kšurejtu se schklenczanymi wołnami pod kólnju stejo ma, tajkeho holana widži, kiž f karu do mjesta pschijjedze, bošy we schjerej kšapie, na hšowje swoj czorny klobuf, dha pschi sebi refne: wbohi mužiko, to je tola ste hubene žiwjenje, kotrež ty wedzeš, hlaj wot hejburčki wšchaf nemožeš tolsty byč, tykanyz a šwinjaza peczeń drje na twoje blido nepšchidže! Albo hdyž burška holza f hornych wšow, kotraž we židžanym kozušku f bjełymi manschettami se mšči dže a we bjełych schrympach a we schjerotej ktrinolinje na reje pschidže a njeajku holansku holczku wohlada, kotraž we selenym abo czernenym schorzu kšobzi a ma wulle rubišcho wokoto hlomy swjasane a swoje nohajzy we tolstych wullich stupnjach wobuta psche wšchitke blóto mješczjanste a maleschanske be wscheje strachoty dže, dha drje wona pschi sebi myšli: wboha serbsta towaršcha, ty šy f hole a wele we samoženju nimaš! Wože dla neryczje ani nemyšlče sebi tak, wy ludžjo f horow abo f pola, w holi su tež ludžo žini, kotsiž su pječni a duschni, hohaczi a samožiczi, pilni a spróznitwi a derje serbzy smysleni a woni so sprawne žiwja. Holanam drje na jich pšejkojtych brósdach vscheja a rapš nerofczetej kaž burani w horach a w bóli Sprewje a Czornizy, ale woni tola swoj wšchjedny kšlieb na druhe sprawne waschnje sebi warbuja. Burjo tu su sašpbleni a tučni kaž druhbže, hačž runje we swonkomnym wele wot nečinja. Hola jim schwarne penesh neše a njeotry, kiž bobotny džen na drowowym torhofsčju swoje drewo pschedawa, ma tak wele wot rjaných kapitaliow wonkach stejo, kaž wele dolha bur

bohaty w horach ljetnje dani. Pšejkote pola wšchaf tež nepšodne nešbu, ale rjane cziste forma nešbu, so njeotryžkuliz burif f wošom, žita polnym, na žitne wiski pschijjedže a f pelnenej móschnicju sašo dom pschidže. Wjerny woni tak jjedža kaž druhi burški lub a hačž runje kormeny a tučny stót so f holanskič wšow na wiski nepšchidže, kaž so wón f buršlich hródzow w horach a w polu pschedawa, dha tola holenjo sudi kšlieb jjesčž ntrebaja. Kšudych je wele w holi, to drje je wjerno, ale woni wšchaf tola dobreje warby hladaja. Sčto wam, wy serbste žony w horach, te rjane kšofsčja pschiwese, f kotrymiž wy stwy a kšježe meczecze? Sčto te korbili a schwinby pleče, kotrež we wšchim hospodarstwje trebače? Sčto wam te módre jahodki domjo pschineše, so so a swoje dječji f nimi wóschewicze? Sčto te rjana brufnizy schčpwa, so wošebne knenje je na swoje bliba f peczenemu mjaša stajeja? Holenjo to su, kotsiž to czinja? Woni sebi f tajkim wifowanjom nuine penezli dobudu. Sčto neby jim to popšchecž chyzł? Tym, kotsiž Boha lubuja, dyrbja wšchitke wjezy f ljepscemu słužicž a sčtož bohobojasny je a doščž ma na tym, sčtož jemu Bóh da, tón so derje ma, neč bydli w horach abo w holi, neč wera pola Sprewje abo pola Schepza, neč je živy pola Budyščina abo pola Wužakewa!

We jenej tajkej holanskej wšy bypšesche Wertpuez Hans, sprawna a pobóžna dušča, kiž bje derje snaty mužif we mjesce kaž we wšchych wšach, psches kotrež dróha f hole do mjesta weže. Snaty wón bje wot wšchitlich knenjow a kucharow we mjesce a wot wšchitlich czistych hospofow a domjazych holzow na wokolnych wšach. Šteršcho by možno bylo, so neby ani šobota we protyzy stejala, hačž so neby Wertpuez Hans do mjesta pschilchoł. Wón wi'owasche f kšochcziami, f korbitami, se schwinbami, f jahodkami, f brufnizami po tym jako czoš bje. Jeho wšchudžom lubo mjejadu. Sčtož wón na pschedan pschiwese, to wšchitko bje jara dobre. Jeho kšochczisčja dzerzachu nanajšewe a te jahody a brufnizy, kotrež wón schčipasche, sčlódžichu na najšlódse. To neby so na jeno dobo tak stako, ale wele ljet sprózniwosče a dzjelawosče bje f temu treba bylo, so tajke dobre meno sebi doby.

Jeho nan bje kšudy mužif byl, kiž bje sašje wumcel. Jako so to sta, bje Hans mały hólz. Jeho macž bje kšora a kšaba žónka. Žane samoženje wonaj nemjeješčaj a po wroščenju rady nekšodžičtaj. Wón mjeješche kotru, kotraž bje staršcha hačž wón. To bje so we swojich młodych ljetach do Niemzow pschistajila a predy sa krumarku a džowku jow a tam słužila. Jako bje sebi swoje kšochle a schrymphy sašlužila, bje wona jako kucharka do doma bohateho knesa pschilchla. Macž a bratr so nemało nehorđžičtaj, so tajku knenju sa džowku a kotru mjeješčaj a hdyž wot neje rycješčaj, dha so to f wulkim kšwalenjom sta. Hans by wšchaf rady tež do šwjeta schož, hdyž

jenoz macz neby byla? Tu won wopuszczycz nemo-
zesche. Wona dyrbesche njeleho mjecz, kiz by ju wot-
hladał a so ta nju starał. Hanš a jeho macz ži-
weschtaj so tak derje hacz dzjesche. Wóh a dobri
ludžo so po nimaj horje berichu.

Jedyn džen praji tón bur, pola kotrehož wonaj
na podbróžiwje bjeschtaj, k Hanšej: hólcze, ty šy
wulki a mudry doscz, ty móhl febi nješto saklužicz.
Ach, ja wschal bych radu chyzł, hdy bych jenož webził
kał, motmolwi Hanš. To chzu tebi prajicz, refny
bur; ty móžesch kšofschcza wjasacz a korby a schwindki
plescz; we mojej holi móžeich febi korenje rycz a we
mojim kšeu brjesowe pruty wurjelowacz a sa to ty
nicžo płacjicz netrebasch, hacz so lietnje mojej žonje
nješto nowych kšofschczow do doma wobstarasch. To
hy wschitto jara derje bylo, dzjesche Hanš, hdy bych
ja jenož webził, hdy to wufnycz dyrbyu. Wulki kšumicht
to neje, praji bur, ja chzu tebe to wuczicz; mój
grat chzu ja tebi k temu počicz hacz febi bom žadny
kupicz nemožesch. Ja šym wele liet sa soju febi
šwoje kšofschcza dzjetał a rošymju to derje. Sapocz
jenož s kšofschcziemi.

Wschitto bu numedžene, kaž bur radžesche. Hanš
mjejesche lóschť k tej wjezy a bur šwoje wešelje nad
Hanšom. Nelutuj žaneje prózy, refny won hušto
k nemu, dzjetał prawje rjane a twerde kšofschczicšcza
a hdyž to možeich, dha so na korbiłi a schwinby baj.
Hanš po tym czinesche. Pomalu drje pšči spoczatku
to dzieto dzjesche, ale won tola šwoje dzieto na penesh
staji. Po krotkim rjelasche, ništo tola renišche kšofschcza
nedžeta hacz Mertynsz Hanš. Czim wjazy jich pšche-
dawacz móžesche, czim pilnišchi wón. Jeho macz
k nomemu živenju wotuczi. Njetk je wscho dobyte,
praji wona, hdyž móže so jedyn s czesczu žiwicz.
Wona mjejesche doscz jiescz a drubdy nješto wysche,
schtož móžesche na pichichodny džen kšowacz. Wschje-
dne mjejesche wona šwój kufk kšleba a to w na
hichcze czas živenja neje mjela. Haj! stało so
hizom bje, so Hanš jej s mjesta zaktu šobu pschinesche.
Kał so wona wešeljesche, kał so wona Wóhu dzjako-
wasche, so so jej na stare dny tak derje dje!

II.

Ljeto bje so minho. Hanš šwjeru dzjelasche a
rošnoschowasche šwoje kšofschcza daloko. Wón
šwarzny kruh penes s nimi warbowasche a dobru
kšwalbu pola wschittich šwojich woteberarjow wužiwasche.
W šymje bje won sapoczal korby plescz a mjejesche tež
we tym dobry schit. Tola pał won s pokojom nebe.
Hizom njeletry czas bje widžicz, so jemu nješto na
wutrobje leži. Se šrudnym woblicžom kšodžesche wo-
leko a stonasche štychuj, so wón to wjazw wudžeržecz
nemóže. Schto dha tebi je? praschesche so jeho bur,
kiz bje dawno widžil, so Hanš wešelje neje kaž predy.
Ach, refny tón, to k wutraczu neje; ja dyrbyu karu
mjecz. Šdy bych moje kšofschcza móhl na karje weicz,

by so ta wjez kšepje czinika; ja pał žane penesh ni-
mam, so hdy febi jemu kupicz móhl. „Ty šy hlupy
hólz,“ praji na to bur, wudžetał febi karu, a pschittaj,
jako Hanš woczł rošžierasche a so praschesche, kał by
jemu to móžno bylo, hdyž to nerofemi, — „to ty
dokonesch, jenož so chzesch a prózu nelutujesch. Ja
chzu czi pomhacz, chzu tebi drewo dacz a schtož kowa-
rjowe dzieto nastupa, dha hladał, so jemu to s kšofsch-
cziemi sapczajisch. Šyma je psched durenim a ma dołhi
pšch, hdyž w šymje pobla twóju karu wudžetałsch, smje-
jesch ju naljeto.“ Ja febi karu wudžetač, schto
febi myšlicze, praji Hanš, ja hischčen žanu nekšym
dzjetał! Ty kšupa liba, refny bur, jenož mjei domje-
renje, dha je na pol czinene. Wjer mi, hdy bychu
ludžo chyzli jenož a dowjerenje mjeli, dha nebhchmy
tak wele prascherjow mjeli. Šdyž bychu jenož dobru
wolu a dowjerenje k šamym febi mjeli a febi šamym
pomhali, dha bychu so derje mjeli. Hanš s newjeru
na bura puhladujo pschi febi myšlesche, so tón jemu
klubu ryczi. Ale wón tu wjez febi derje pschemyšł
a pomalu so jemu šamemu šbasche, jako by wón
prawje mjel. W šymje wudžetał febi karu a bur bje
jemu we tym pomozny. W naljeczju bje wschitto ho-
towe a jutrowny hermanš wesesche wón na šwojej nowež
karje prjeni krotč kšofschcza a korby do mjesta. Kał
horby wón na tutu šwoju karu bje, to febi ništo
myšlicz nemóže. Šdy by runje jedyn semjan jemu
šwoju nowu kšurejtu daricz chyzł, wón so neby s nim
mienjal. Hanš febi myšlesche, so wschitzu ludžo, kiz
na hermanš dzjechu, jenož teho dla dzjeja, so bychu
febi jeho nowu karu wobhladali. Wschittim, kotsiz so
s nim do rycžow dachu, powedasche wón kšoblie, so
ženje hšchcze žana kara neje byta, kotraž by tak ložy
so wesła, so wona po prawym cziscze šama dje a so
jedyn jenož po horje horje ju trochu storacz treba.
Žena kucharka, kotrejž wón kšwalbu tuteje šwojeje
karu špiewasche, praji k nemu, so by febi, hdy by
nježbje jenu trebala, ju pola ništo wudžetač nedala
hacz jenicžky pola neho. Š tym pał bje febi jeho
wutrobu dobnla, so wón jej koždy ras, hdyž jemu
kšofschcza wotkupi, male wošebje sa nju wudželane
kšofschczicško dari.

Wlanišchi, džiłi hdy predy, dzjelasche wot njetk
Hanš. Jeho kara bje jemu, schtož došchemu mlodžen-
zej burfke kulbo je. Schtož dokonecz mdžesche, to wón
pschihotowa a nemóžesche šrebu abo šobotu doczakač,
so by do mjesta karował. Wschitzu wo wšy mjejachu
šwoje wutrobne wešele nad tym hólzom. Žadny nebe,
kiz neby reł: hdyž pruty abo brjesy abo dubiti abo
korenje trebasch, to móžesch febi we holi abo w možich
kerkach bracz, jenož so mi žanu sch. du nemanžimisch
a sa to nicžo mječz nečam, hacz to, so ty moiej žonje
njeletry nowe kšofschcza darmo plescesch, pschetož to
Wóh wje, kał wele jich wone sa ljeto trebaja a hdy
tola wschitte kšofschcza wostanu, kotrejž jim wobstaram.
Š tym so sa Hanša kšepšči czas sapczajinasche, psche-

toż żony a damijaze holzy rady widziacu, hdyż pschezo nowe kłoszczą mjejachu, a dowachu jemu wschelle sa to.

III.

Jemu krebu jiedziesche Hansz s karu do miejsca faj hewaf. Myśle bjechu jemu czejke a jeho wutroba bje jara pufsmurena, dofelż bjechu jemu dzeń predu narensche briesy murjesali. Kara tón dzeń jara czejko dziesche a na horje pola Tuchoria wotmyšli febi wón trochu wotpoczyniż. Hdyż pak bliże pschindze, fedziesche tam młoda holza. Za mjeiesche brjemiescho pschi febi lezo a khlby so jej s woczow kulachu. Hansz, fız dobru wutrobu mjeiesche, praschesche so jeje: holczka, czeho dla płaczesh? Ach, prajesh wona, mój nan je schewz a tón sa njetotrych mjeiesch now schje a jim czriej poduschuse. Za hym hżom wele czařow te wjezy da mjesta neřyła a nihto mi to neje sakafak. Ale pschi wrotach je nowy ripř postajeny, a tón je na mne hrosnje sathabžak, a necha cjerwicż, so bych te czrije a stupnie, fız je mój nan sa mjeieschczanow schik, do mjesta neřła. Schewzy we mjeiesze, praji wón, řu na to sforzili a nechadza pschibacz, so by weřnu schewz sa mjeieschczanow schik. Za hym to nanej prajila, ale tón to necha wjericz a je me sařo wuhnał, so bych hladala, fak bych do mjesta pschichka. Za řo pak řmerezż boju, so me wrotach popanu a do dzjery tyłnu. Pschi tym wona febi s nowa kulsyřzi s woczow trajesche a Hansz febi myśleche, tej dyrby ja pomhacz; wena tebe sa d broczjnow buřchu dzerzi, hewaf czi to neby powedala. Daj twoje brjemiescho jow, ja chzu je do mojih kłoszczow satwicz, so je nihto widzić nebudje; me wrótak derje snaje a hdyż hym do mjesta nuts, chzu ja tebi twoje czrie sařo dacż, so mđzesch je k lubżom doneř. To chzyt ty czinicż? praji to holza rořwefelena, dha chzu ja tebi pomhacz, karu czieszczec. Każ bje Hansz prajil, fak czinesche, a ta holczka karu czieszczesche a jemu řo řdache, jako by wele lózo schła dhyli tón zyly puć hacż jow. W mjesze na lamentnej hařy woteba wón jej jeine brjemiescho a wona jemu sa tu pomoz wutrobny dzak praji.

Ša tydzeń, jako Hansz k Tuchorej řo bližesche, febi wón myśleche, hacż dha tu tola ta holczka budje. Hżom nasdala widzesche wón, so wona tam ředzi, fak by na neho czařala. Wón sařo jeine brjemiescho do mjesta beresche, a na dompuću řo wonaj trechischtaj a to a wono bledzeschtaj. Wele czařa wón naj febi na tajke wařnje pomhaschtaj, so Maruřka hżom predu na neho czařasche a jemu karu czieszczesche a Hanszej řo řdache, jako by ta kara wele krasniřsche bjeřala, hacż tehdy hdyż řo řam s nej po horje horje drjeje. Wulka řrudoba řo jeho mozowasche, hdyż tu Maruřka jedyn dzeń nebjie a tehdy jeho kara fak czejko dziesche, jako by brjemjo řita na nej mjel.

Jako bje Hansz jedyn dzeń řpřny doseż s mjesta domoj pschischoł, praji k řwojej maczeri: ja tola ne-

wjem, so mi to do mjesta jiesdjenje jara czejko pane. Albo kara je czejřcha dhyli predu abo ja budu řlabschi. Ty febi pschewele nastladuiesch, mój řyno, praji macż, wimi febi mene kłoszczow na karu, ty mđř febi hewaf schodu řezinicż. Ach nie, wotmolwi wón, ja mam jich hiesczje malo, hdyż do mjesta pschindu; hdy bych lich wiazy mjel, dha bych je wschitte wotbył. Teho dla hladai jenoż, so by febi pschyczka kupit a sa pschahnył, dziesche macż, to hym ja huřto řlyřchala, so to jara buřnie dje. Nie, maczie, řekny wón, poř chze řracż a vsyřż wele neromha. Schtoha by wón nam też pomhal te druře dny, hdyż do mjesta nejjebu, ja hym febi wele bóle myřlił, so bych febi řonu wřak; schto wy k temu prajicze? Schto, řonu? řy ty pschi rořomje, hólczje? řonu chzesch febi bracz? Bože dla, schto je tebi do hłowy řalieszo? Wjesch dha jemu, kotraž by febi cje wfaka, a by tebi pomhala, kłoszczja do mjesta karomacz? Wřasch hżom jenu, so ja niezo wo tym newiem? wřak tołi bes lub i nepschindjesch, praj mi jenoż, schto to řjekacz dyrbi, Hanso! Fak ryczesche stara macż, so Hanszej řapoczesche řtyřno bny. Na to wón jej wupoweda, fak je řo jemu se schewzż Maruřku schła, so ta jemu je pomhala karu czieszczeci a so je řo jemu to wubernie lubilo. Řjana wona neje, pschisťaj wón, řhuda wona też je, fak ja, a piekne by byko, hdyż byřnu ju tuby mjeli, wona by namaj k pomozy byla; mi by pomhala kłoszczja wřasacz a karomacz, wam pak řowpodarřtwo wescj. řm, řmi, czinesche maci, to wřak mařch prawje, ale řy dha hżom s nej wot teho rycżak, hacż tebe chze? Nie, wotmolwi Hansz, to hiesczjen nejřym cżinił, ja chzych predu s wami poryczeci. Po dliejřchim jednanju pschindje ta wjez na cziřte a sa njetotry czař dzerjeschtaj Hansz a Maruřka kwaf.

Nowy czař řo sa Hansa řapoczesche. Wón řam- lutfi wiazy s hole do mjesta nefarowasche. Jeho luba Maruřka bje s nim a jemu řo řdache, jako by to wele krasniřsche řiwenje byko, dhyli predu. Djieto jemu doma bóle wot rukow dziesche a kara bjezesche fak renje, so řenje řpřny nebjie. Dořho to netrajesche a wón dyrbesche řo sařo řam s karu poracz. Jemu bje řo řrieni hólz narodil, a sa njetotre řjeta zyła czejřdzicżka wokoto neho řrajesche. Dziejci jemu řohnowanje pschineschchu a jeho řamożenje řo pschis- sporesche.

IV.

Jemu krebu bje wulka nufa we mjesze. řucharki řtejadu pschod durenim a rořřadowachu ř, řwotřak Hansz s kłoszczjemi pschindje. Dzeći tydzeń hżom bje, so nebjie pschischoł a wschitte kłoszczja bjechu dořłuřile. řnenje řylnje řwariacu na te řiene řucharki, so řhjeře cziřte řmerezene nebjechu — ale řana tola febi druřdžen řane kłoszczjo kupicz nechasche, dofelż Hansowe wo dořřim řhonenju te najřepřsche bjechu.

Hansz pak nebjie widzić. Dje wón řhory? Dje

wón swoje kłoszczowe dzieło pufczcił? Sdże bje wón? Za praju mam, wón nemożesche do mjesta pschincz, dofelż bje sapuczomał. Haj Hansz bje nufowany był, swoju żonu a dzjeczi, swoj dom a swoju kramiczkę, swoje kłoszczę a swoju lubu karu wostajicz a so do swjetya podacz. — Nafyma bje rjana a krasna; tehdy dzjesche psched weczorom Hansz do swojich kerkow pobra swojeho wólta a murjesa febi dubowy kii, ketryż febi nanajrenscho pschihotowa. Se swojeje kschinje wa Maruśka nalliepichu pifechu, namala jemu te nowe schornje a wuredzi jemu czorny klobuk, kiz woproscheny w sadnei komorzy wiszafche. Predy hacz nasajtra sklenczo ishabzjesche, stejesche Hansz derje swoblefany wo istwje a dawafche wschittim swojim dzjeczom rusu a wone jemu prajachu boże mie. Masch dha wschitto, Hansz, napominafche jeho Maruśka, rubischo a maschniczku penesami? nó dha dzi we Bozim menje a pschindz strowy sašo. Wschitzo dzechu s nim psched durje sobu psched dwór a hladachu sa nim, kal wón so seperajo na swój kii, kiz by njescho jara wazne prjebł mjeł, wotbal s hacze. Džen predy bje menuizy na neho list pschischol a we nim bje stalo: Luby brutyje, ja sym na smercz khora a nebudu dołho wjazy žywa; ja febi teho dla s wutrobu žadam, so bych tebe hi chęze juntrocz widził; ja sym w H. pola Miśchna a lieto je, so je mi mój muż wumrel; ty by mi wulku luboicz wopokafal, hdy by pschischol me wopytac; jeli so živy a strowy sy, dha nekombz so, ale podaj so na puż t k rucze hacz tutón list dostanesch, ja pak sym twoja jeniczka kotra, swudomena S. — Jako bje tutón list pscheczital, praji Hansz: Maruśka, scho mjenisch, bych dha ja tam k nej doschol? To so wje, wotmolwi wona, so dyrbitich; wona je twoja jeniczka kotra a lezi na smertnym kožu, mrzejazych posleniu wolu mamy czeseczicz a czinicz.

Hanszowa kotra bje, kiz sym predy spomilli, jow a tam skuzita. Posdzischo bje febi wobstarneho wudowza brata, kiz bje samožity a žanych, dzjeczi nemjjesche.

Hansz so na puczju nekombzjesche. Wón derje wedzjesche, so so smjesta do Drezdzan na železnizy weszć móže. Wschaf bje wón druhy też pola k. Żirmuśa na dwornischczu pobyl a jeho kneni kłoszczę pschedawał a bje teho wóhnyjoweho konja widzil, kiz tam se swojim czahom fastane. To febi wón nemjjesche, so na tajst wós syntyč. Teho dla dzjesche po drazdzanskiej drošy se swojim dubowym kijem a tak dołho hacz pomassa doszahafche, kotruz bje jemu Marnuśka namafala a na pucz sobu dała, wón do žaneje korečny nesańdze. Pola pschjerowa sedzo dzjerjesche swoj wobed we skónzu. Nebaloko Biskopiz sedzjesche wón też tak, dha na jene dobo parny wós nimo lecjesche, swoj bjeły kur wuplunawajo, a s wulkeł harn wrektotajo. Czepl tola, praji tehdy Hansz pschi febi, to je tola schwarna wjez, to je kara, kiz moja neje; hdy by so jedyn sobu weszć móhl! ale hlaj ty sy khudy holan, to sa tebe neje, na tym móža so jenož bohaczi ludzo weszć; dzi,

dzi jenož, so dale pschindzjesch. Hanszej drje so tón kraj derje lubesche, psches kotryż wón dzjesche; najlepe so jemu pak drezdzanska hola spodobafche, kotraž so jady Žischbacha sapoczne. Wón bu tudy na swoju lubu holu dopomnny, we kotrejz bje horjerostl a na swoj dom a na swoju žonu a na dzjeczi a sthkanje chyhšche jeho pschemóz. Wole pak so jemu sthkašche, hdyž na druhi džen do Drezdzan pschindze, hdyž tudy to nowe waschnje wuhlada, hdyž jeho rjane khurejty setkawachu a wschitka to krasnoscz a pcha so jemu pokafowafche, kotraž we tutym wulkim mjesczi so namala. Sdžeha pucz do Miśchna wedze, praschesche so wón na budyškej hahy jeneho muža. Chęzeje dha tam s parnym wosom abo na parnej kódzi dojiccz? praschesche so tón jeho. To febi we Drezdzanach nihto nemože myšlicz, so hšchęze scho by do Miśchna pschiti hicz móhl. Tón so tam ludžom sba trochu hlupikosty bycz, kiz chęze febi póbuseche torhacz a sprozne nehi sečimicz, hdyž so jemu tola dobra a tunja skladoscz poslituje, so sa krótki czas na železnizy abo na kódzi pschewescz. Hansz pak wot teho wšcheho ničzo nechafche wedzicz a wotmolwi temu muzej, s kotrymž bje so do ryczow dak: pscheczello, ja chzu wedzicz, hdyž schęzeža abo droha do Miśchna dze, ja chzu tam hiez. S mjestej želnicowsczu tón muž na Hansza pohladajo jemu praji: moje dla móžerze czimicz kiz chęzeje a pokafa jemu, hdyž ma so wobrocizcz. Jako bje s Drezdzan wutrechil a nimo lipščanskeho dwornischczę schol, hdyž parny wós runje do Lipska wotjedze, praji Hansz: parny wós, to ja njett mjem, scho to je, ale parna kódz, scho dha to je? hdy bych jenož jemu widzil. Hlaj s jenyum dobom, hdyž bje kruch dale schol, so jemu k lievizy Lobjo se swojimi želniczłami pokafa. Hžom predy bje, hdyž bje do Drezdzan nuts schol, so nad wulkošczu tuteje rjeki džiwal a se spodzjwanjom na te kódzje hladał, kotrejz so se swojimi bjełymi plachłami po nej wesechu. Wón wšchaf, tón khudy holan, nebie ničzo tajse widzil, khiba mały czolmit, na kotrymž so knezi hajnik pschi kaczej hontwje na knežich hatach weseche. Žeho spodzjwanje pak so powetschi, jako tu wuhlada, so kódz po Lobju derje lecjesche, s kotrejz so bjeły kur walesche a mlonske kóla po boku schwórczachu a ludžo na nej stajachu a po pomozy newołachu, ale swoje žigary kurjachu, jako by to ničzo nebhlo! To sy tola wjez, reku Hansz pschi febi, wot kotrychž my w holi ničzo newjemy; to je žyle nowy swjet. W woprabwde, czim dale wón dzjesche, czim bóle dyrbesche sefnacz, so je tu nowy swjet a wšcho hinasche, hacz we holi. Te rjane winizy, pola kotrychž wón nimo dzjesche a we kotrychž so runje kicze sberachu, te módre hory, na kotrychž so bjele hrody a schwarne bydleniczka blychczachu, te rjane řadowe afeje, we kotrychž so czerwene jabłuczka schczipachu, te plódbne řahony, na kotrychž rólnizy se řylnymi konemi worachu, te rjane wšy, psches kotrejz wón dzjesche — wschitto, hdyž wón pohladowafche, jeho spodzjwanje sčudzi. To skowo

ſwjateho piſma wón tudy berje froſymy: Wulke ſu ſtutki teho kneſa, a ſchtož na ne lezbjuje, ma lute ſpodobanje na nich.

Wot tutych myſlow ſapſchijaty pſchindže Hanſ do bliſkoſcže Miſchna. Hižom ſ baloka tón na horje le-
žazy hród ſe ſwojej wyſſoſkej zyrkwju widžeſche a nowa
ſtarocž, hžje budže ſo k ſwojej koſſje namaſačž, cžwi-
lomaſche jeha, jako na jene dobo pohoncž ſady neho
ſapraſſa, ſo ſo wón wobroczi. Pomhaj Boh, Hanſo,
ſtroweſche jeha pachol ſe ſynkami lubeje maczerneje
ſerbbje rycže, ſchto dha wy tu cžiniczje? Hanſ, wu-
trobnije ſweſeleny, pohlada wokoko ſo a ſeſna w tym
pohoncžu ſuateho ſe ſwojeje holanſkeje wſhy. Tak we
zuſbje njeſoho nadeńčž, kotryž je jenemu ſnaty a ſ nim
ſo w ſwojej maczernej rycži roſtręčowacž, to wo
prawdže wutrobu ſweſeli. Hanſ hžje ſo k pohoncžej
ſ bu na wós a powedaſche jemu, ſchto jeha tudy do
Miſchna wedže. A tón jemu pucž poſaſa, ſo možeſche
tam ſ lohſim trechicž, hžjež jeha kotra bydleſche.

Bje hižom wokoko weczora, jako Hanſ do hžjeje
ſtupi, kotraž bje w dole Tribiſche natwarena. Wutroba
jemu bijeſche, jako ſo w nej wopraſchowaweſche, hacž
we nej ſwubowena S. bydli. Haj, bu jemu wotmol-
wene, ale wona je ſaczerawſchim wumrela. Žel to
jemu cžineſche, ſo bje ſo wona minwła, predy hacž bje
k nej doncz mohł; ale wón wobſantny, tudy wostacž a
ſwojej koſſje na pſchewobzenje hič. A wón tón ſerbbi
holanſki kſoſchczjer drje bje tón jenicžki, kiž na pſche-
wodzenju wo nju ſ wutrobu želeſche. Pſchetož wona
tu hewal niſoho nemjejeſche, kiž by ju woptakowal.
Wot boka jejneho nebo muža hječhu drje tu dalozy
pſcheczjeljo, ale cži wſchaf nebječhu ſo nad tym ſweſelili,
ſo bje ſebi ju ič wuj brał a jej ſwoje žyłe ſamoženje
pſchi ſwojiu wotemrecju wotkaſal.

Hanſ bje drje njett herba ſwojeje kotry, ale wón
wele wo to nerobžeſche. Jemu bje prajene, ſo tež
druſhy jako herbojo chzedža wuſtupicž a ſo ſudniſtvo
tu žyłu wjez wuſudzi. Teho dla wſa wón ſwój du-
bowy kiž a wróczi ſo po pſchewobzenju pjeſchi ſaſo
domoj, hžjež bu wot ſwojeje žony a wot ſwojich
džjeczi weſele powitany.

V.

Hdž bje Hanſ ſaſo domoj pſchichoł, nepraji
wón niſomu nicžo wot teho herbſtwa, ale powedaſche
ſwojim lubžom jenož wot teho wſcheho, ſchtož bje
widžal, wot wulkeho mjesta Dreždžan, wot parneho
woſa, wot parneje lóžje, wot winizow a wot plódnego

kraja, wo kotrymž bje pucžowal, ſo ſo doſcž napoſ-
luchacž nemožachu. Pſchi tym wón pał neſaſta holu
khwalicž a herbſti kři a ſo we nim ſo jemu tola naj-
ljepe lubi. Pſchi tym džjelafche kſoſchcža a plecjeſche
korbki a jeha džjeczi jemu ſwjeru pomhachu. Schtož
bje hotowe, to na ſwojej lubej karje do mjesta weſe-
ſche. Žedyn džen wokoko héd bje wón do ſnateho
doma na lawſkej haſy pſchichoł a kneni M., kotruž
bje hižom wele ljet ſ kſoſchczemi wobſtarał, nu-
ſowaſche jeha do kuchiny ſtupicž a ſchallu kſoſeja wu-
picž, pſchetož hma bje a wulki ſnjež. Wón hžje ſo
a ſeržeſche tam tojhdy. Ta kneni pał rycžeſche ſ nim
pſcheczelniwje a prajeſche: luby muži, ja hym kly-
ſchata, ſo ſcže wulke herbſtvo ſcžinili a ſo je waſcha
kotra wumrela, pſchetož ja njam pſcheczelow w Miſchnu
a jeha wokolnoſcži a cži ſu mi to nedawno wupowe-
dali, hdž na wophtanju pał me hječhu. Čžoho dla
dha ſo hiſchcže ſ kſoſchczemi drjejeje? Ma waſchim
mjesteje bych ja pjeſnje domach wostał a ſo pał w
tajſej ſymje kſoſchcža do mjesta karowacž. Ach
luba kneni, rečny Hanſ, wono tak rječa, ſo hym po
mojej koſſje herbował a na ſudniſtweje we Róſbortu,
hžjež nedawno hječ, ſu mi prajili, ſo wele penes
doſtanu; ale to hiſchcže wuczínene neje a doniž
to neje, wostanu ja pſchi ſwojim ſtarym waſchju.
Hdž nebych to herbſtvo doſtał a ja bych ſaſtał
kſoſchcža džjelacž, bychu ſo mi ludjo ſmeli. Woni
bychu prajili: tón je ſebi myſlił, ſo je wulki kneſ a
tola dyrbi wón ſaſo karowacž. Hdž pał to herbſtvo
doſtanu, dha je cžaſa doſcž, ſo moju karu pod kólju
ſtaju a ſebi njekaſte burſke kubto kupju. Hdž bych to
mohł, dha by mi to jara lubo bhło, pſchetož hym
ſebi pſchezo myſlił, ſo je ſchwarna wjez, bur byč.
Hdž pał Boža wola neje, ſo k ſamoženju nepſchidbu,
dha nebudu morkotacž, ale ſ tym ſpokojom wostacž,
ſchtož njett hym a mam; ja budu wſchitto wotcžako-
wacž. Hanſ ſ mjerom cžaſaſche. Žedyn džen pał bu
wón na ſudniſtvo we Róſbortu žadany a tam jemu
woſſewene, ſo je po ſwojej koſſje wſchom tamjont to-
ler herbował a ſo može te penes ſtere ljepe ſbječacž.

ſa ſwoje penes kupi ſebi Hanſ rjane burſke
kubto, ale w holi, a miejeſche na tym ſwoje weſele,
ſwoje džeczi k ſwjernemu džielu džeržecž a k ponižnoſcži
a bohabojoſcži wotcžahnyč. Ponižny a džjelawy wosta
tež wón, wón ſpjewaſche a džjelafche a džjeczi džjeczi,
kotrež njett hiſchcže k jeha nohomaj hraja a ſo jemu
na kolena ſydaža, lubuja a cžecžža teho lubeho džjeda
a ſwoju wowlu wutrobnije. „Tym pał, kotřiž Boža
lubuja, dyrbja wſchitte wjezy k kſepchemu ſluzicž.“

Pruski pokutny džen ſredu 14. meje.